

#142/2025

ФАВОРИТ

УДАЧИ

ПРОЕКТ НОМЕРА
РЕЙТИНГ
«НАРОДНЕ
ВИЗНАННЯ –
ОДЕСИТ
РОКУ» –
2024

ФАВОРИТ
НОМЕРА

ОЛЕГ

ШКРАМКО:

2 5 1 4 2

9 990000 005550

«РОБОТА В УГВ –
СПРАВЖНІЙ ВИКЛИК ДЛЯ МЕНЕ»

МИ ДБАЄМО ПРО ТВОЄ МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я

ВІДСКАНУЙТЕ QR-КОД,
ЩОБ ЗАВАНТАЖИТИ ДОДАТОК

ВІДДАЮЧИ, ТИ ОТРИМУЄШ БІЛЬШЕ

КОМАНДА БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «ДОБРИЙ САМАРЯНИН»
НАДИХАЄ НА ДОБРІ СПРАВИ ВЛАСНИМ ПРИКЛАДОМ

ДОБРИЙ
САМАРЯНИН

GOOD.OD.UA

ТРАВОРИТ

#142/2025

Ілюстрований журнал. Виходить з вересня 2006 року

Засновник ФОП Галчанський П.А.
Видавець ТОВ «Торговий Дім «Преса»
Ідентифікатор медіа R30-03868

Шеф-редактор Петро Галчанський

Головний редактор Галина Владимирська

Автори Галина Владимирська
Марина Жигалюк
Марія Гудима
Анна Карцовник
Валерій Романов
Юрій Мате
Вікторія Брухаль
Даніїл Аполлонов

Фото Олег Владимирський
Анна Домбровська
Тимофій Мельников
Олег Аратовський
Сергій Гуменюк
Світлана Корольова
Алеся Кареліна-Романова

Дизайнер Жанна Праведна

Коректура Ірина Станкова

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Передрук матеріалів (фото і текстів) без дозволу редакції заборонений.
Редакція може не поділяти думку авторів.
З питань розміщення реклами звертатися:

м. Одеса, Приморський бульвар, 14;

тел. (0482) 340-308

e-mail: Prezident@tvweek.Odessa.ua

<https://odessamedia.net>

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Підписано до друку 29.04.2025 р.

Журнал розповсюджується через роздрібну торговельну мережу,
службу кур'єрської доставки.
Відділ розповсюдження – Євген Настичук

Замовлення №
Тираж – 1000 примірників. Ціна за домовленістю.

ВЕСНА ЗІ СПОДІВАННЯМИ НА МИР

Переконана, що головна думка, яка панувала у головах українців з початком весни, була такою: «Хай вона принесе мир в Україну». Звісно, були сподівання і на успіх ініціативи новообраного президента США, і на більш рішучі дії європейських партнерів, і, головне, на спільні зусилля Збройних Сил України і всієї української спільноти... А ще напередодні Великодня ми особливо щиро молилися і просили у Всевишнього захисту та миру для нашого стражденного народу.

Фото: Миколай ВДОВЕНКО

Наші сподівання, на жаль, поки що не справдилися. Навіть більше: через ворожі обстріли відбувається трагедія за трагедією в різних містах України, гинуть люди, руйнуються будинки і палають машини і в нашій рідній Одесі. В цій ситуації нам залишається одне: триматися, гуртуватися, допомагати, підтримувати, не втрачати співчуття та надії і намагатися жити повноцінним багатогранним життям, поки Господь і ЗСУ дають нам таку можливість.

Саме так і живуть герої чергового номера нашого журналу, кожен з яких заслуговує на повагу і шану. Це і лауреати рейтингу «Народне визнання – Одесит року», які представлені тут, і всі інші персони, про кого ми розповідаємо. Кожен з них на своєму місці, у своїй справі, в міру своїх можливостей наближає нашу спільну Перемогу. І хай весна, попри всі примхи погоди, триває і дарує нам найоптимістичніші думки!

З побажанням тепла у серці і довкола
Головний редактор Галина ВЛАДИМИРСЬКА

СТОР. **8**

ФАВОРИТ НОМЕРА

ОЛЕГ ШКРАМКО:

«РОБОТА В UGB –
СПРАВЖНІЙ ВИКЛИК
ДЛЯ МЕНЕ»

ПОДІЇ:

ЧАРІВНА «БІБЛІОНІЧ»
В ОННБ

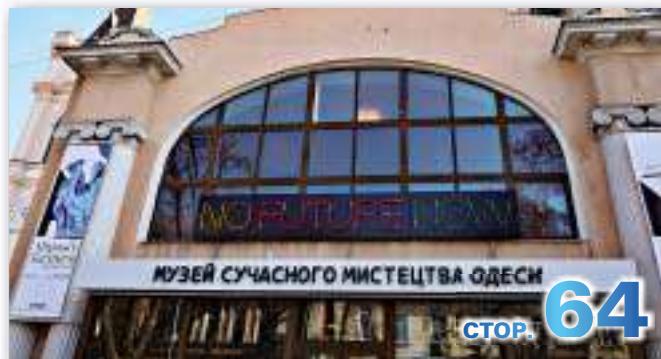
СТОР. **52**

МІЖНАРОДНИЙ КОНКУРС
«BEL CANTO»

СТОР. **56**

МУЗЕЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
ОДЕСИ НА НОВІЙ ЛОКАЦІЇ

СТОР. **64**

ВИСТАВКА-КОНКУРС
«ЗНІМОК РОКУ»

СТОР. **82**

34 ІНТЕРВ'Ю НОМЕРА

Роман ШВАРЦМАН – про декомунізацію, ненависть до росіян та радянський антисемітизм

38 ПРОФЕСІОНАЛ

Павло ВІКТОР:
«Фізику треба знати,
щоб не загубитися у житті»

Тетяна МИСЛИВА:
«Прагну відкривати нові горизонти
в науці і практиці»

Євген МАЛОЛЄТКА:
«Для мене пріоритетне завдання –
зафіксувати воєнні злочини і не дати їх
забути»

46 СИЛА ДУХУ

Олександра ПАСКАЛЬ:
«Мрію про олімпійське золото»

50 НА ЧАСІ

Борис БУХМАН:
«Народжені на перемогу»

60 ДРУЖНЯ ПІДТРИМКА

Виставка картин з Одеси у Берліні –
свідчення солідарності з Україною

62 МУЗЕЙНИЙ ПРОСТІР

«Небачена сила» українського спротиву

Директор МСМО Семен КАНТОР:
«Майбутнє треба створювати, а не чекати,
коли воно настане»

72 МИТЕЦЬ

Михайло РЕВА:
«Втілюю в пластичних метафорах
парадокс між життям і смертю»

77 МАЙСТЕРНЯ

Добра фея нейрографіки
Галина СКОРОДУМОВА

80 АКТУАЛЬНО

Криптовалюта у 2025 році: як заробляти
в умовах зростання ринку та фінансових
ризиків

102 ВИБІР ФАВОРИТА

Клініка сімейної стоматології в Одесі
«DENT-HOUSE»: лише позитивні враження

ПОДІЯ

ЗНАЙОМИМО
З ЛАУРЕАТАМИ
РЕЙТИНГУ

СТОР. **14**

ФАВОРИТ НОМЕРА

Анна Карцовнік
Фото: Анна Домбровська

ОЛЕГ ШКРАМКО:

«РОБОТА В UGB – СПРАВЖНІЙ ВИКЛИК ДЛЯ МЕНЕ»

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА – ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЕКОНОМІКИ, ЩО ВИЗНАЧАЄ НЕ ТІЛЬКИ ФІНАНСОВЕ ЗДОРОВ'Я КРАЇНИ, А Й МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ БІЗНЕСУ, ІНВЕСТИЦІЙ ТА РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ. В ОСТАННІ РОКИ УКРАЇНСЬКІ БАНКИ ПЕРЕЖИВАЮТЬ ЗНАЧНІ ЗМІНИ: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ, НОВІ РЕГУЛЯТОРНІ ВИМОГИ, ГЛОБАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ВИКЛИКИ ТА ОЧІКУВАННЯ КЛІЄНТІВ, ЯКІ ЗМІНЮЮТЬСЯ, ФОРМУЮТЬ НОВІ ТРЕНДИ В ГАЛУЗІ.

Як адаптується банківський сектор до цих змін? Які стратегії використовують банки для збереження стійкості та зростання за умов нестабільності? Ці та багато інших тем ми обговорили з керівником Одеської регіональної дирекції UGB (оновленого Укргазбанку) Олегом ШКРАМКОМ. Олег Михайлович очолив Одеську дирекцію фінустанови п'ять місяців тому. В інтерв'ю він розповів, з якими викликами зіткнувся за цей час на своїй посаді, поділився своїм поглядом на поточний стан фінансового ринку та пояснив, які технології та рішення застосовує фінансова установа для зміцнення своїх позицій на ринку.

– Олеже Михайловичу, для початку розкажіть, будь ласка, як ви потрапили в цю професію? Невже завжди хотіли бути банкіром?

– Починав я не в банківській сфері. Маю педагогічну освіту, деякий час викладав математику в школі. Але доволі швидко зрозумів, що прагну працювати з економікою, цифрами, приймати рішення, які мають вплив. Так і прийшов у банківську справу – через цікавість, че-

рез бажання зростати і отримав ще одну вищу освіту. З того часу вже майже два десятиліття я в банкінгу, пройшов шлях від спеціаліста до керівника дирекції.

– З чого розпочався ваш шлях у банківській сфері?

– Почав із оформлення кредитів у невеличкому офісі. Досвід був безцінний: навчився слухати клієнтів, розуміти їхні потреби та очікування, засвоїв базові принципи банкінгу. Потім були нові ролі, нові виклики: управління роздрібною мережею, робота у міжнародному банку. І от сьогодні я в UGB – потужному універсальному державному банку зі справжнім потенціалом у всіх сегментах: роздрібному, МСБ (малий та середній бізнес) та корпоративному.

“ UGB СЬОГОДНІ – ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВІШИХ ГРАВЦІВ НА БАНКІВСЬКОМУ РИНКУ КРАЇНИ. І МИ НЕ ПРОСТО БАНК: МИ – ДРАЙВЕР ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ, ПАРТНЕР ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ, НАДІЙНА ОПОРА ДЛЯ ВЕЛИКОГО КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ».

– Чим привабило нове місце роботи?

– Для мене ця роль – це можливість впливати системно. UGB сьогодні – один із найважливіших гравців на банківському ринку країни. І ми не просто банк: ми – драйвер державних програм, партнер для малого бізнесу, надійна опора для великого корпоративного сектору. Тут не буває рутини, кожен день – це виклик. І це те, що мене мотивує.

– За реалізацію яких завдань вам довелося насамперед взятися на новому місці?

– Моє перше завдання – побудова сильної команди, яка однаково ефективно працює як із фізичними особами, так і з бізнесом будь-якого масштабу. Усі наші підрозділи повинні бути на одному рівні – клієнтоорієнтованими, професійними, результативними. Паралельно працюємо над глибшою діджиталізацією, підвищенням ефективності процесів, розвитком корпоративного напрямку й посиленням позицій у малому та середньому бізнесі.

– Скільки людей у вас зараз у підпорядкуванні?

– Орієнтовно – 100 фахівців. Це співробітники фронт-офісу, бек-офісу, корпоративного блоку, менеджери з МСБ. Команда вже доволі сильна, але ми постійно шукаємо нові таланти.

– Чи є якісь терміни, які ви визначили собі на виконання всіх поставлених завдань?

– Звісно. Є чіткі орієнтири на рік і на три роки. Але водночас я розумію: зараз середовище змінюється швидко. Ми адаптуємося, швидко шукаємо нові рішення, впроваджуємо нові

сервіси та продукти під потреби ринку і клієнта. Головне – не втрачати фокус на якості та ефекті для клієнта.

– Розкажіть, які зміни сталися у банківській сфері України від початку повномасштабного вторгнення?

– Банківська система, на мою думку, дуже добре впоралася з викликами війни. І тут результат роботи як банкірів, так і регулятора (НБУ) з дуже професійною і мудрою політикою, де кожен професіонал на своєму місці, і керівництва країни, і, звісно, наших клієнтів, які з перших днів війни також дуже сумлінно виконували свої зобов'язання. Банківський сектор втримався, і сьогодні – це вже не просто фінансова інфраструктура. Це фундамент підтримки економіки, армії, бізнесу. І я пишаюсь, що UGB – частина цього процесу.

– А які зміни відбулися саме в Укргазбанкові за цей час?

– Я можу говорити про Одеську регіональну дирекцію. Ми навчилися працювати в умовах невизначеності та швидко адаптувалися до реалій військового стану. В кожному сенсі. Активно кредитуємо бізнес: МСБ, аграріїв, великі інфраструктурні компанії. Залишаємося лідерами у фінансуванні «зеленої» енергетики. Ми не просто виконуємо план – ми працюємо на результат для країни. Плюс у банку йде процес цифровізації: вдосконалення мобільного застосунку, впровадження дистанційного оформлення продуктів і послуг, автоматизація процесів.

НАША СПРАВКА

Укргазбанк – один із провідних українських банків, заснований 1993 року в Одесі під назвою Хаджибейбанк. 1995 року банк перейменували на Інтергазбанк, а 1997 року він отримав свою нинішню назву – Укргазбанк. До 2009 року фінустанова була приватною, але через фінансову кризу 2008 року опинилася на межі банкрутства. У 2009 році держава націоналізувала банк і отримала контрольний пакет акцій.

З 2016 року UGB (Укргазбанк) вибрав стратегію розвитку у напрямку «зеленого» банкінгу, фінансуючи проекти в галузі відновлюваної енергетики, енергоефективності та інших екологічно відповідальних ініціатив. У травні 2016 року банк підписав

угоду з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) для спрощення доступу до фінансування компаній, які впроваджують відновлювальні та енергозберігаючі технології. Загалом банк профінансував понад 1400 ESG-проектів.

UGB (Укргазбанк) є лідером на ринку торговельного фінансування. У 2024 році банк вчетверте отримав нагороду в номінації «Найактивніший банк-емітент в Україні» за програмою підтримки торгівлі ЄБРР (TFP). За підтримки ЄБРР Укргазбанк здійснив 81 угоду з торговельного фінансування на суму близько 234 мільйонів євро у 2023 році.

Станом на 1 березня 2025 року, за даними НБУ, основні показники банку були такими: активи – 217,5 млрд. гривень, зобов'язання – 185,5 млрд. гривень, власний капітал – 16,9 млрд.

гривень, фінансові результати – 714,7 млн. гривень.

Станом на початок квітня 2025 року мережа банку налічує 211 відділень, 637 банкоматів та 23 термінали самообслуговування. 2022 року банк приєднався до мережі Power Banking, створеної за ініціативи Національного банку. Такі відділення, а у банку їх понад 120 (понад 50% всієї мережі банку), здатні забезпечувати безперебійну роботу в умовах тривалої відсутності електроенергії.

Таким чином, UGB (Укргазбанк) пройшов шлях від невеликого регіонального банку до одного з лідерів української банківської системи, який активно впроваджує екологічно відповідальні ініціативи та підтримує сталий розвиток економіки країни.

U Україна

G Громада

B Бізнес

– У чому переваги державного UGB перед комерційними?

– Надійність. Передбачуваність. Масштаб. І головне – місія. Ми працюємо стратегічно, підтримуємо державу, бізнес, населення. У нас широкий продуктовий ряд, конкурентні умови, сильна команда. Ми готові до великого – і вже показуємо це в цифрах.

– Як змінився кредитний портфель UGB з початку повномасштабного вторгнення?

– Структура кредитного портфеля Одеської обласної дирекції, звісно, змінилася. Зменшилась частка споживчих кредитів, зросла частка фінансування бізнесу, у тому числі за участі міжнародних партнерів. Ми наростили обсяги в агросекторі, в енергоефективності, у критичній інфраструктурі. Усе це – цільове, відповідальне кредитування. І ми пишаємось, що маємо довіру клієнтів.

– Які послуги користуються популярністю у ваших клієнтів?

– Якщо коротко – всі. У роздробі – кредитні картки, депозити, цифрові сервіси. У МСБ – фінансування обігових коштів, програми підтримки енергонезалежності та державна програма «5-7-9». У корпоративі – повний супровід, включно з інвестиційними проєктами. Ми намагаємось не просто пропонувати продукти – ми вирішуємо конкретні завдання клієнтів.

– А тепер можна трохи поговорити про особисте? Розкажіть про свою сім'ю. Близькі не проти вашої супер завантаженості?

– У мене велика родина – маємо з дружиною троє дітей. Без підтримки сім'ї я б не впорався. Звісно, роботи багато, але я стараюсь бути включеним у сімейні справи. Це не про баланс – це про енергію. Саме вдома я заряджаюся.

– З ким із дітей складніше знаходити спільну мову?

– Зі старшою – вона вже в тому віці, коли формується характер, і це чудово. Ми багато спілкуємося, я її підтримую. Вважаю, що сучасний батько – це не той, хто просто забезпечує. Це той, хто присутній поруч.

– Не можу не запитати, чи були у вас думки піти служити, коли почалося повномасштабне вторгнення?

З 2016 РОКУ UGB (УКРГАЗБАНК) ВИБРАВ СТРАТЕГІЮ РОЗВИТКУ У НАПРЯМКУ «ЗЕЛЕНОГО» БАНКІНГУ, ФІНАНСУЮЧИ ПРОЄКТИ В ГАЛУЗІ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ІНШИХ ЕКОЛОГІЧНО ВІДПОВІДАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ. У ТРАВНІ 2016 РОКУ БАНК ПІДПИСАВ УГОДУ З МІЖНАРОДНОЮ ФІНАНСОВОЮ КОРПОРАЦІЄЮ (IFC) ДЛЯ СПРОЩЕННЯ ДОСТУПУ ДО ФІНАНСУВАННЯ КОМПАНІЙ, ЯКІ ВПРОВАДЖУЮТЬ ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЗАГАЛОМ БАНК ПРОФІНАНСУВАВ ПОНАД 1400 ESG-ПРОЄКТІВ.

– Моя сестра служить. Брат дружини – також. Я ж і як керівник, і як громадянин роблю все, аби Одеська регіональна дирекція була прибутковою. Ми регулярно допомагаємо ЗСУ – технікою, коштами, транспортом. Працюємо на перемогу.

– Зараз багато хто говорить про втрату мотивації через війну. Як ви з цим справляєтесь?

– Я дивлюсь на результат. Коли бачиш, що бізнес розвивається, люди отримують зарплати, банк кредитує – мотивація з'являється сама собою. У складні часи треба діяти. І вірити. Все буде Україна! ■

ПІВДЕННО-
УКРАЇНСЬКИЙ
МЕДІА ХОЛДІНГ

НАРОДНЕ ВИЗНАННЯ

ОДЕСИТ РОКУ '2024

РЕЙТИНГ

«НАРОДНЕ ВИЗНАННЯ – ОДЕСИТ РОКУ» – 2024:

ЗНАЙОМИМО З ЛАУРЕАТАМИ

СТІЙКІСТЬ, МУЖНІСТЬ, ВІРНІСТЬ ОBOB'ЯЗКУ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ, ЦІЛЕСПРЯМОВАНІСТЬ, МИЛОСЕРДЯ, ПРАГНЕННЯ ДОПОМОГТИ, ВОЛЯ ДО ПЕРЕМОГИ... ВСІ ЦІ ПРЕКРАСНІ ЯКОСТІ ПРИТАМАННІ НАШИМ ЗЕМЛЯКАМ – ЛАУРЕАТАМ РЕЙТИНГУ ПОПУЛЯРНОСТІ ЛЮДЕЙ ТА ПОДІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ «НАРОДНЕ ВИЗНАННЯ – ОДЕСИТ РОКУ». ТАКИХ ЛЮДЕЙ У НАС В ОДЕСІ І ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ ТИСЯЧІ, І САМЕ ЗАВДЯКИ ЇМ ЖИТТЯ ТРИВАЄ.

Однак, на те й існують рейтинги, щоб називати імена тих, чия незламність, самовідданість і високий професіоналізм були особливо помітні і відзначені суспільством.

Оргкомітет рейтингу «Народне визнання – Одесит року», започаткованого 24 роки тому низкою видань Південноукраїнського Медіа Холдингу, давно став однією з найбільш значущих суспільних подій у регіоні. А оголошення лауреатів у переддень Нового року є своєрідним підбиттям підсумків подій і діяльності наших земляків.

Повномасштабна війна кардинально змінила наше життя і мирні традиції, тож хоч не відбувається традиційне святкове нагородження лауреатів, їхні імена мають голосно звучати у засобах масової інформації. Адже у час важких випробувань прикладів доблесті і самовідданості одеситів у різних сферах діяльності стало ще більше, і про це важливо розповідати. Отож, знайомимо наших читачів з лауреатами рейтингу «Народне визнання – Одесит року» за підсумками 2024 року.

«ВДЯЧНІСТЬ ОДЕСИТІВ»

**Повітряне командування «Південь»
Збройних Сил України**

Командувач – генерал-майор ЗСУ
Дмитро КАРПЕНКО

«ЗА ВІДВАГУ ТА ВІРНІСТЬ ВІЙСЬКОВОМУ ОБОВ'ЯЗКУ»

**28-ма окрема механізована бригада
імені Лицарів Зимового Походу**

Командир бригади – підполковник ЗСУ
Анатолій КУЛИКІВСЬКИЙ

«ЗА МУЖНІСТЬ, ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ТА ВРЯТОВАНІ ЖИТТЯ»

ОДЕСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ ДСНС ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Начальник – Микола ФЕДЬКАЛОВ, полковник служби цивільного захисту

«ЗА ОСОБИСТИЙ ПРИКЛАД ЗВИТЯГИ ЖІНОЧОГО ВОЇНСТВА»

Лариса ЯКОБЧУК

Заступник командира 126-ї окремої бригади
територіальної оборони з психологічної підтримки
персоналу – начальник відділення 30-го корпусу морської
піхоти ВМС ЗСУ, полковник ЗСУ

«ЗА ОСОБИСТУ МУЖНІСТЬ ТА ЗНАЧНИЙ ВНЕСОК У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗСУ»

Андрій БЕРЕЗОВСЬКИЙ

Заступник командира
21-ї окремої механізованої бригади, майор ЗСУ

**«25 РОКІВ НА ПОЛІТИЧНОМУ
ОЛІМПІ ОДЕЩИНИ»**

Одеська обласна організація політичної
партії «Всеукраїнське об'єднання
«Батьківщина»

Керівник – Олег РАДКОВСЬКИЙ

**«ЗА ВАГОМИЙ ОСОБИСТИЙ ВНЕСОК
В ОРГАНІЗАЦІЮ ТА РОЗБУДОВУ
СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ОБЛАСТІ»**

Оксана РОКУНЕЦЬ-СОРОЧАН

Директорка департаменту охорони здоров'я
Одеської облдержадміністрації

**«ЗА ПОРЯТУНОК ЖИТТІВ
УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ
У ПОЛЬОВИХ УМОВАХ»**

Артур ЦАРЮК

Начальник сортувального відділення 61-го військового
мобільного госпіталю, капітан медичної служби

**«ЗА ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ
ІМІДЖУ ОДЕСИ
НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ»**

Таміла АФАНАСЬЄВА

Депутат Одеської облради, директора КУ «Грантовий офіс
«Одеса 5Т», голова Одеської обласної Ради миру

**«ГРОМАДСЬКА
ОРГАНІЗАЦІЯ РОКУ»**

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ДЕСЯТЕ КВІТНЯ»**

Президент – Марина КУРОЧКІНА

**«ЗА АКТИВНУ БЛАГОДІЙНУ
ТА ВОЛОНТЕРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ
У ВОЄННИЙ ЧАС»**

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«БЕЗБАР'ЄРНІ»**

Голова – Олексій МОРОЗОВ

**«ЗА ОСОБИСТИЙ ВНЕСОК
У ЗБЕРЕЖЕННЯ І РОЗВИТОК
КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ ОДЕСИ»**

Галина ЗІЦЕР

Директорка Одеської обласної філармонії
ім. Давида Ойстраха

«ТВОРЧЕ ДОСЯГНЕННЯ РОКУ»

**ОДЕСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР МУЗИЧНОЇ
КОМЕДІЇ ім. МИХАЙЛА ВОДЯНОГО**

Директорка – Олена РЕДЬКО

РОК-ОПЕРА «ІСУС ХРИСТОС – SUPERSTAR»

Режисер-постановник – Володимир ПОДГОРОДИНСЬКИЙ

«КРАЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД РОКУ»

ОДЕСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИСТЕЦТВ ім. К.Ф. ДАНЬКЕВИЧА

Директорка – Олена БОРТНІКОВА

«ОДЕСИТКА РОКУ»

Ірина СИДОРУК

Генеральна директорка
Всеукраїнського фестивалю DIVA,
авторка навчальних програм і TV-експерт у сфері моди,
членкиня правління
ГО «Асоціація жінок України «ДІЯ»

**«ЗА ВНЕСОК У ЗМІЦНЕННЯ
ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ТА
ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ»**

Видання «Nesterenko Military»

Засновниця – військова адвокатка
Вікторія НЕСТЕРЕНКО

«ЗА ВИСОКІ СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ»

Олена КРАВАЦЬКА

Фехтувальниця,
чемпіонка XXXIII літніх Олімпійських ігор

Аліна КОМАЩУК

Фехтувальниця,
чемпіонка XXXIII літніх Олімпійських ігор

«ЗА ВОЛЮ ДО ПЕРЕМОГИ»

Олександр ЛИТВИНЕНКО

Легкоатлет,
бронзовий призер XVII літніх
Паралімпійських ігор (2024 р.)

«ПРОЄКТ РОКУ У СФЕРІ ПСИХОЛОГІЇ»

Компанія «СТРАТЕГ»

Засновник – Олександр СИВАК,
керівник проєкту – Микола СИВАК

**За унікальний авторський проєкт
з ментального здоров'я «Strateg&Psychology»**

ЛАУРЕАТ РЕЙТИНГУ –

**Одеська обласна
організація партії**

ВО «БАТЬКІВЩИНА»

НОМІНАЦІЯ – «25 РОКІВ
НА ПОЛІТИЧНОМУ ОЛІМПІ»

ТАКА НОМІНАЦІЯ З'ЯВИЛАСЯ У РЕЙТИНГУ «НАРОДНЕ ВИЗНАННЯ – ОДЕСИТ РОКУ» САМЕ ЗАРАЗ ЦІЛКОМ ЗАКОНОМІРНО, АДЖЕ У 2024 РОЦІ ВО «БАТЬКІВЩИНА» ВІДЗНАЧИЛО 25-РІЧЧЯ СВОЄЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Партія Юлії Тимошенко заснована у 1999 році і протягом чверті століття є однією з найвпливовіших політичних сил України, відіграючи ключову роль у демократичних трансформаціях держави, маючи найбільш розгалужену партійну структуру.

“ «ЦЯ НАГОРОДА – ВИЗНАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ВСІЄЇ НАШОЇ КОМАНДИ, ЯКА ВЖЕ 25 РОКІВ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ОДНІЄЮ З ПРОВІДНИХ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ УКРАЇНИ, – ЗАЗНАЧИВ ОЛЕГ РАДКОВСЬКИЙ. – В УМОВАХ ВІЙНИ НАША ДІЯЛЬНІСТЬ НАБУЛА НОВОГО ЗНАЧЕННЯ: МИ ЗОСЕРЕДИЛИСЯ НА ГУМАНІТАРНІЙ ДОПОМОЗІ ВІЙСЬКОВИМ, ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ ТА МЕДИЧНИМ ЗАКЛАДАМ РЕГІОНУ. НАША МЕТА – НЕ ЛИШЕ СПРИЯТИ ПЕРЕМОЗІ, А Й ЗАБЕЗПЕЧИТИ УКРАЇНЦЯМ ГІДНЕ ЖИТТЯ ТА МАЙБУТНЄ».

ВО «Батьківщина» неодноразово ставала лідером парламентських та місцевих виборів. У 2002 році вона вперше потрапила до Верховної Ради і сформувала потужну опозицію до тодішньої влади. Найбільший успіх партія здобула у 2007 році, коли отри-

мала понад 30% голосів і сформувала коаліцію, завдяки чому Юлія Тимошенко вдруге стала прем'єр-міністром України. У 2012 році партія об'єднала опозиційні сили та отримала підтримку 25% виборців. У 2014-му політсила Тимошенко відіграла важливу роль у про-

цесах зміни влади після Революції Гідності.

На місцевих виборах 2015 і 2020 років «Батьківщина» продемонструвала стабільно високі результати, здобувши тисячі депутатських мандатів у обласних, міських та сільських радах.

Партія Юлії Тимошенко завжди виступала за соціальну справедливість, підтримку малого та середнього бізнесу, зниження тарифів та доступну медицину і освіту. Політсила активно підтримує євроінтеграцію України та реформи, спрямовані на боротьбу з корупцією.

Одеську обласну організацію партії ВО «Батьківщина» з 2007 року очолює Олег Володимирович Радковський – досвідчений політик та управлінець, який зробив значний внесок у розвиток регіону. Його політична кар'єра розпочалася у 2002 році з обрання депутатом Одеської міської ради. У 2006 році він став народним депутатом України 5-го скликання, а після дострокових виборів 2007 року був знову обраний до парламенту від «Батьківщини».

З грудня 2015 року Олег Радковський обіймає посаду першого заступника голови Одеської обласної ради. Під його керівництвом регіональна організація партії здійснює активну діяльність, спрямовану на розвиток місцевого самоврядування, підтримку підприємництва, захист інтересів людей, реалізацію соціальних ініціатив у громадах області.

– Ця нагорода – визнання ефективної роботи всієї нашої команди, яка вже 25 років залишається однією

з провідних політичних сил України, – зазначив Олег Радковський. – В умовах війни наша діяльність набула нового значення: ми зосередилися на гуманітарній допомозі військовим, внутрішньо переміщеним особам та медичним закладам регіону. Наша мета – не лише сприяти перемозі, а й забезпечити українцям гідне життя та майбутнє.

Успіх партії є результатом злагодженої командної роботи на всіх рівнях.

– Наш найцінніший ресурс – це люди, – наголосив політик. – Завдяки потужній партійній структурі, яка об'єднує активних громадян, волонтерів, підприємців та молодь, ми реалізуємо масштабні соціальні ініціативи, що сприяють розвитку Одеської області та України.

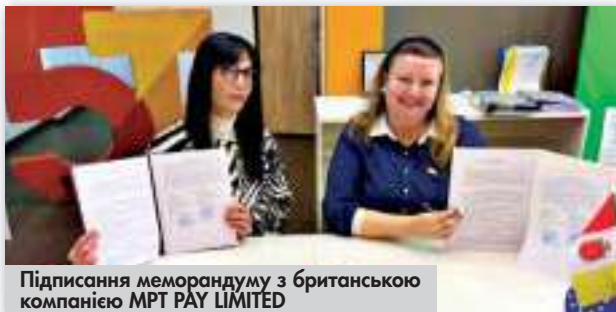
Під керівництвом Олега Радковського обласний осередок ВО «Батьківщина» демонструє стабільні результати на виборах та продовжує відігравати важливу роль у політичному житті регіону. ❏

ЛАУРЕАТ У НОМІНАЦІЇ «ЗА ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ ІМІДЖУ
ОДЕСИ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ» –

Таміла АФАНАСЬЄВА,

**депутат Одеської облради,
директорка «Грантового офісу «Одеса 5Т»,
голова Одеської обласної Ради миру**

Підписання меморандуму з британською компанією MPT PAY LIMITED

З командою грантового офісу

У сесійному залі облради

З серпня 2024 року Таміла Афанасьєва очолила комунальну установу Одеської міської ради «Грантовий офіс «5Т Одеса», в якому об'єднала можливості депутата обласної ради та голови Одеської обласної Ради миру. Її діяльність у 2024 році, як і з перших годин повномасштабного вторгнення в Україну, була дуже продуктивною і різноплановою. Разом з активістами, волонтерами та однодумцями вдалося вирішити багато життєво важливих питань для ЗСУ, територіальної оборони, медиків, переселенців та жителів не тільки Одещини, а й півдня України. Як депутат обласної ради свою роботу впродовж року вона організовувала у пріоритетних напрямках місцевого самоврядування, гуманітарного, соціального та медичного захисту наших громадян, а також виконання доручень та потреб населення і військових у межах своїх депутатських повноважень.

Одним з таких пріоритетних напрямів стала міжнародна діяльність.

Протягом усього 2024 року як депутат Одеської облради та голова ГО «Одеська обласна Рада миру» вона продовжила налагоджувати вкрай важливу ділову та гуманітарну співпрацю з міжнародними компаніями, благодійними фондами та донорами,

які допомагають Україні. Продовжили активну співпрацю та отримали допомогу від Odessa Peace Fund, United Hatzalah of Israel, Tulcea Humanitarian Logistics Hub, Rodeph Sholom School, MEDSHARE, IsraAid та інших.

Таміла Афанасьєва завжди приділяє велику увагу підтримці дітей. Влітку минулого року її зусиллями було

організовано безкоштовне оздоровлення для 1700 дітей загиблих воїнів в дитячих літніх таборах Греції на морському узбережжі, і це стало особливим внеском в їхнє ментальне самопочуття. Це було можливим завдяки спільній міжнародній співпраці Посольства України в Греції, Греко-Української палати, Одеської облдержадміністрації, Одеської облради та Одеської обласної Ради миру.

Також, завдяки спільній роботі в постійній комісії облради, почалась активна співпраця зі швейцарськими освітянськими та проектними структурами, які створили єдиний проект «Rebuilt of Ukraine». Був підписаний меморандум про співпрацю, зараз триває плідна робота щодо проектів очищення води та у сфері агросектору.

Як депутат Одеської облради та керівник Одеської обласної Ради миру

Диплом лауреата рейтингу Тамілі Афанасьєвій вручила Галина Владимирська на відкритті виставки дитячого малюнка

Таміла Афанасьєва разом з Одеським національним академічним театром опери та балету за підтримки Посольства Японії в Україні реалізували масштабний проєкт, завдяки якому Одеська опера отримала новий технологічний відеопроєктор – чи не найкращий нині в Європі.

Влітку 2024 року Т. В. Афанасьєва взяла участь у відкритті Національного українського павільйону «VOLYA SPACE» на літніх Олімпійських іграх у Парижі, де завдяки співпраці з Міністерством спорту України були представлені дитячі малюнки, присвячені олімпійським видам

спорту. А передувала цьому відкриття в Міжнародному культурному центрі «УНІОН» напередодні Олімпіади виставка дитячих робіт «Краса спорту через красу мистецтва» за участю вихованців Дитячо-юнацької школи олімпійського резерву «Чорноморець», яка була ініційована Тамілою Володимирівною.

Як депутат Одеської обласної ради Таміла Афанасьєва виступила на GLOBAL BUSINESS WEEK 2024, що проходив у Парижі, на тему: «Популяризація України у світі під час війни через зміцнення дипломатичних зв'язків».

А як директорка «Грантового офісу «5Т Одеса» вона представляла рідне місто й Україну на виставках та форумах у Японії і кількох європейських країнах. Результатом цих поїздок стало підписання цілої низки домовленостей про співпрацю. Головне: під час своїх виступів, зокрема й у місцевих ЗМІ, Таміла Афанасьєва завжди привертала увагу громадськості до трагічних обставин агресії РФ проти України і закликала до допомоги у встановленні переможного миру в нашій країні. 🇺🇦

Інтерв'ю на виставці у Йокогамі, Японія

У НОМІНАЦІЇ
«ОДЕСИТКА РОКУ»
ЗВАННЯ ЛАУРЕАТКИ
ОТРИМАЛА

Ірина СИДОРУК –

**Генеральна директорка
Всеукраїнського
фестивалю DIVA, психолог,
авторка навчальних
програм і TV-експерт
у сфері моди та стилю,
членкиня правління
ГО «Асоціація жінок
України «ДІА»**

Саме завдяки особливим якостям, якими наділена Ірина Сидорук, – організаторському таланту та неймовірній енергії, а ще – її вірі у переможне мирне майбутнє України, любові до Одеси та одеситів, поваги до жінки як особистості, у травні 2024 року, попри всі загрози і труднощі воєнного часу, відбувся Всеукраїнський фестиваль DIVA. Він став масштабною подією в сфері просвітництва, медицини, психології, культури та бізнесу. На думку організаторів, партнерів фестивалю, його учасників та відвідувачів, це було магічне єднання українців, які виборюють право на існування в цій жорстокій війні, які дбають про фізичне та ментальне здоров'я нації, продовжують українські традиції, цінують інтелект, творчість і мистецтво.

Про красу та жіночність, розвиток у кар'єрі, мудрість та впевненість у собі, духовність та стійкість до викликів часу і життя загалом – ось про що була ця подія. Чи час нині для таких фестивалів? Саме так! – вважає генеральна директорка Ukrainian Women Festival DIVA Ірина Сидорук та партнери.

– Кожен напрям фестивалю був вкрай складним та об'ємним, – розповідає Ірина. – А чим більший обсяг, тим більше переживань про те, як різні напрями гармонізувати між собою та забезпечити максимальний результат. Фестиваль зібрав однодумців, людей, які прагнуть до своєї

мети і хочуть досягти успіху, які хочуть бачити у своєму житті естетику і красу. Уже після завершення, коли почула і прочитала сотні вдячних відгуків, я переконалася: ми зробили важливу справу, об'єднавшись заради інтелектуального і культурного розвитку, підтримки здоров'я жінок, збереження традицій. Ми маємо жити повноцінно, щоб продовжувати протистояти ворогові на всіх рівнях, у всіх сферах і доводити, що ми – непереможні! Дякуючи доблесним Збройним Силам України ми живі і не зломлені, ми продовжуємо розвиватися, надихатися і надихати, підтримувати і допомагати одне одному.

Попри колосальні ризики, пов'язані з погодою, тривогами, усе заплановане відбулося: 90 виступів спікерів, понад 50 партнерів, концерти, дегустації, ВІП-зустрічі у 10 залах Міжнародного культурного центру «УНІОН». Команда відпрацювала на 200%!

Лекції, мастер-класи, презентації, тренінги, трансформаційні ігри, концерти – тут було з чого вибирати і з-поміж кого: усі запрошені організаторами спікери – професіонали, авторитетні знавці своєї справи, люди, які досягли успіху у житті і готові щедро ділитися його рецептами.

Головною метою фестивалю DIVA була психологічна підтримка і реабілітація українських жінок під час війни. І в цьому напрямку були задіяні понад 30 психологів, арт-терапевтів, НЛП-практиків, розстановників, коучів і мотиваторів, які розкривали теми самооцінки, відносин, виховання дітей, жіночності, самопізнання і духовного розвитку.

У фестивалі взяли участь з лекціями і ВІП-зустрічами майже 20 провідних лікарів Одеси – гінекологи, неврологи, онкологи, репродуктологи, хірурги. А ще п'ять клінік і медичних центрів доєдналися як партнери. Ця обставина дає можливість говорити про просвітницько-оздоровче спрямування фестивалю.

Захопили своїми виступами літератори, мистецтвознавці і, звичайно, митці. Окрема сторінка фестивалю – виступи талановитих артистів, навіть зірок! У концертах були задіяні відомі солісти, співочі, інструментальні й танцювальні колективи. Це – легендарний фольклорний колектив «Веселка», який привніс у подію неповторний український колорит; оперна діва Марія Максакова, яка, попри останні дні підготовки до прем'єри опери «Тоска» у Дніпровському оперному, приїхала до Одеси і дала благодійний концерт; це улюбленець одеситів, найталановитіший артист клоунади і парадоксальний поет Борис Барський; це заслужена артистка України Таня Піскарьова; це дуєт ANNA MARIA і ще чимало артистів-одеситів...

А ще було багато мистецтва – живопису і скульптури в картинних галереях центру Union, і приголомшлива інсталяція логотипу фестивалю DIVA, зіткана з тисяч яскравих барвистих ниток (автор – Михайло Голинський), великий розіграш подарунків від партнерів.

Фестиваль також мав іншу важливу місію: під час його проведення відбувалися благодійні аукціони, збори і розіграші на підтримку воїнів ЗСУ.

...Відразу після завершення події Ірина Сидорук почала отримувати нові заявки від спікерів та партнерів на наступний фестиваль. Тоді вона казала: «Не можу обіцяти, давайте подивимося, як буде далі з війною та з усіма нами». А сьогодні вже відомо: DIVA знову відбудеться! І знову – у Міжнародному культурному центрі UNION 17-18 травня! 🇺🇦

ЖУРНАЛ

«NESTERENKO MILITARY»

ТА ЙОГО ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА

Вікторія НЕСТЕРЕНКО

ВІДЗНАЧЕНІ У НОМІНАЦІЇ
«ЗА ВНЕСОК У ЗМІЦНЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО
ТА ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ»

Директорка ІА «Одеса-медіа» Марина Жигалюк вручає диплом лауреата Вікторії Нестеренко

«NESTERENKO MILITARY» –
ПЕРШИЙ В УКРАЇНІ ВІЙСЬКОВИЙ
ЖУРНАЛ, ЗАСНОВАНИЙ
У 2024 РОЦІ ОДЕСЬКОЮ
ВІЙСЬКОВОЮ АДВОКАТКОЮ
ВІКТОРІЄЮ НЕСТЕРЕНКО.

Окрім адвокатської практики, Вікторія багато часу приділяє волонтерській діяльності: вона неодноразово відвідувала прифронтову зону, доставляючи гуманітарну допомогу місцевим жителям і допомагаючи нашим захисникам.

Крім того, ця енергійна тендітна пані є власницею галереї, де проводяться благодійні виставки відомих українських митців і збори на потреби військових.

– Наше видання присвячене тим, хто захищає нашу країну, – ділиться Вікторія. – Ми з командою їздимо до наших військових, спілкуємося, щоб документувати героїчні моменти та вчинки. Війна триває, і ми маємо більше знати про людей, які нас захищають, повинні дослухатися до їхніх думок, знати їхні нагальні потреби. Таким чином будемо підтримувати наших захисників і, сподіваюся, мотивувати інших ставати на захист країни. Я щиро вірю, що наша робота на інформаційному фронті наближає перемогу, допомагаючи суспільству побачити правду боротьби українського народу за свою свободу та гідність.

До роботи над виданням Вікторія залучила велику професійну команду. Це і журналісти, і помічники-адвокати, і літературний редактор. Що ж спонукало їх долучитися до цієї часто небезпечної справи?

– З першого дня повномасштабної війни я дуже часто перебуваю на передовій, висвітлюючи події, що змінюють хід історії, – розповідає Олена Соломонова, журналістка та редактор фронту журналу. – Та все ж у серці залишається відчуття, що цього замало. Тому ідея Вікторії створити журнал про військових стала для мене справжнім натхненням. Ми розповімо історії наших захисників, покажемо їхні обличчя, і нехай про їхній героїзм дізнається не лише Україна, а й увесь світ.

– Кожен наш репортаж – це спроба донести до всієї країни правду про те, що відбувається на передовій, – додає помічник військового адвоката та журналіст Андрій Кравчук. – «Nesterenko Military» прагне показати не лише жахіття війни, а й незламний дух людей, які борються за своє життя та майбутнє нашої країни. Я вірю, що наша колективна робота допоможе зробити важливий внесок у майбутню перемогу.

Його доповнює ще один помічник військового адвоката та журналіст журналу «Nesterenko Military» Дмитро Рожко:

– Ми є очима і вухами суспільства, і наша мета – розповідати історії, які мають бути почутими. Це важка робота, але вона необхідна. Війна не повинна бути забутою, її не можна ігнорувати. Кожна наша розповідь, кожне інтерв'ю має стати частинкою великого полотна, яке ми малюємо для майбутніх поколінь. І я вірю, що колись ці історії стануть основою для побудови кращого, світлого майбутнього для нашої України. Слава Україні! Героям Слава! 🇺🇦

ЗА УНІКАЛЬНИЙ АВТОРСЬКИЙ ПРОЄКТ З МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я «STRATEG&PSYCHOLOGY»

компанія «СТРАТЕГ»

ЗДОБУЛА ЗВАННЯ ЛАУРЕАТА У НОМІНАЦІЇ
«ПРОЄКТ РОКУ У СФЕРІ ПСИХОЛОГІЇ»

Засновник компанії «Стратег» Олександр Сивак і керівник проєкту «Strateg&Psychology» Микола Сивак

«Strateg&Psychology» – один з нових перспективних напрямів діяльності багатoproфiльної компанії «Стратег». Засновник бренду STRATEG і власник великого підприємства Олександр Сивак доручив очолити нову справу своєму синові Миколі не з родинних почуттів, а, насамперед, через те, що ця тема його дуже цікавить. До того ж, Сивак-молодший уже має успішний і різноманітний досвід управління. То що ж стало поштовхом до того, щоб зайнятися новим проєктом?

– Презентуючи цей проєкт, ми зазвичай кажемо так: «Strateg&Psychology» – ваш шлях до внутрішніх змін, – розповідає Микола. – Я, засновник і керівник проєкту, цей шлях, насамперед, пройшов сам. Тож ідея народилася з мого бажання пізнавати самого себе, долати певні психологічні бар'єри і проблеми, які є, я переконаний, у кожної людини. Ще кілька років тому ми навіть не чули виразу «ментальне здоров'я». Нині ж усвідомлюємо, що порушення ментального здоров'я позначається на фізичному стані людини. Треба вчитися правильно переносити стресові ситуації, контролювати свій стан. А особливої актуальності турбота про ментальне здоров'я набула зараз, під час війни. Ось із розуміння таких суто особистих і загальнолюдських, суспільних закономірностей поступово виникла ідея створення продуктів, які ми розробляємо. «Strateg&Psychology» – перший в Україні проєкт, що поєднує силу психології та арттерапії.

«Strateg&Psychology» спрямований на допомогу людям

у подоланні внутрішніх бар'єрів та пошуку гармонії в житті. Новітні методики дозволяють кожному відкрити нові шляхи до самопізнання, особистісного зростання та емоційного зцілення. Особливу увагу в проєкті приділено сугестивно-проєктивній арттерапії, що допомагає знизити рівень стресу, сприяє розвитку креативності та формує відчуття контролю над життям навіть у складні моменти.

– Оскільки компанія «Стратег» займається розробкою різноманітних настільних ігор з використанням карток, а також виготовляє картини за номерами, пазли і таке інше, то мені спало на думку: а чому б не зробити картини, якимось чином пов'язані з психологією, з медитаціями, – пояснює Микола. – Почали запускати картини з медитаціями, а потім виникло ще багато нових ідей. Ми розробили унікальний метод, який допомагає кожному впоратися з труднощами, знайти внутрішній баланс і подолати свої страхи. В основі – сугестивно-проєктивна арттерапія, розроблена у співпраці з провідними українськими психологами.

Було розроблено різні сюжети для малювання, кожен з яких допомагає зосередитися на певних аспектах життя: від саморозвитку і матеріальних цілей до здоров'я та стосунків. Такий підхід дозволяє індивідуалізувати роботу з кожним учасником і зробити процес трансформації максимально ефективним. Також було випущено три види мандали, кожна з яких має свою мету, – «Гроші», «Сім'я», «Здоров'я» (мандала – це символ округлої форми, наділений певним сенсом; орнаменти кожного малюнку розташовані симетрично). Малювання мандал – це глибокий процес концентрації на важливих аспектах вашого життя.

Коли люди розмальовують мандали чи дерева, то зі стану стресу вони переключають фокус своєї уваги на цей процес і заспокоюються. Плюс до кожної з картин йдуть аудіо медитації: мелодії плюс тексти, афірмації, розроблені авторами проєкту. Це і є сугестивно-проєктивна арттерапія. Коли ви купуєте картину, до неї додається три медитації українською мовою і три – англійською.

– До речі, наші картини з супроводом уже оцінили не лише вітчизняні психологи, а й зарубіжні, – зауважує Микола. – Ми презентували наш продукт на кількох конференціях за кордоном і в країні. А зараз у нас у розробці ще й метафоричні картки «Прозора істина» для роботи з підсвідомістю, ми їх уже презентували для спеціалістів. Будемо розвиватися в усіх цих напрямках. Психологія захоплює, тут можна і треба вчитися все життя. І мені це дуже цікаво. Це база, яку треба мати кожній людині. Наша діяльність має не лише комерційну складову, у нас є інші напрями для заробітку, а тут, насамперед, важливо допомагати людям.

Докладний матеріал про проєкт «Strateg&Psychology» та його керівника читайте у журналі «Фаворит удачі» № 141. ❏

ПЕРЕМОЖЕЦЬ У НОМІНАЦІЇ
«ТВОРЧЕ ДОСЯГНЕННЯ РОКУ» –

ОДЕСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ ім. МИХАЙЛА ВОДЯНОГО

Редактор журналу «Фаворит» Галіна Владимірська вручає диплом лауреата Олені Редько і Володимир Подгородинському

ЗВАННЯ ЛАУРЕАТА
РЕЙТИНГУ ОДЕСЬКИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ
ім. МИХАЙЛА ВОДЯНОГО
(ДИРЕКТОР – ОЛЕНА
РЕДЬКО) ОТРИМАВ ЗА
ПОСТАНОВКУ ШЕДЕВРА
СВІТОВОЇ МУЗИКИ –
РОК-ОПЕРИ ЕНДРЮ
ЛЛОЙДА ВЕББЕРА ТА ТІМА
РАЙСА «ІСУС ХРИСТОС –
SUPERSTAR» (РЕЖИСЕР-
ПОСТАНОВНИК –
ВОЛОДИМИР
ПОДГОРОДИНСЬКИЙ).

Поставлена на сценах 17 країн світу, рок-опера тривалий час була знайома одеситам лише за привезеними моряками платівками, коли меломани ганялися за її записами. Тоді, в сімдесяті, навіть уявити собі було неможливо, що «Jesus Christ Superstar» цілком легально буде йти на сцені нашої Музкомедії. З дня першої постановки на Бродвеї минуло понад 50 років – вік кількох поколінь.

– Ми вдячні авторам та правовласникам матеріалу, британській компанії The Realty Useful Group за надану можливість виконати цей твір, – розповідає директорка театру Олена Редько. – Власне, ми першими в Україні зробили це з дотриманням усіх законних підстав. Була колись постановка в харківському театрі, але вони це зробили, не маючи авторських прав. Ми з Володимиром Івановичем до ідеї цієї постановки періодично поверталися не раз, адже працюємо разом уже понад 20 років. Однак усе не було можливості поставити цей твір, а тут якось усе склалося. І саме ці часи вимагали такого матеріалу, і два повних склади виконавців зараз є, а це не кожний театр зможе забезпечити при такому складному матеріалі.

– Я про це мріяв, можу навіть сказати, що в принципі прийшов в одеський театр, щоб це поставити, – говорить режисер-постановник вистави Володимир Подгородинський. – Мрія втілилася, і тепер було б непогано що-небудь з Веббера ще поставити... Незважаючи на абсолютно вільне тракту-

вання авторами Великої книги – Нового завіту, ми постаралися сказати про те, що становить основну тривогу наших днів: без любові та співчуття особистість неминуче деградує, людина перестає бути людиною. Чому хор і оркестр на сцені? Бо насправді головними дійовими особами тут є хор, оркестр і балет. Усі учасники дійства на сцені ніби уособлюють натовп, який перебуває у конфлікті зі Всевишнім. Спочатку між ними благість, а потім – навпаки. Зрада, зневіра – це все і про нас.

– У автора немає такого фіналу, як у нас, – зауважує Олена Григорівна. – Там усе закінчується смертю Юди, і в принципі вся оповідь іде від його особи. А ми все-таки трохи змістили акцент на Христа, адже у нас зараз такий час, що ми мали дати людям світло в кінці тунелю.

– Саме так, – продовжує режисер-постановник. – І якщо у автора була просто музика в кінці, то ми це проспівали. Хор співає надривно, сильно, пристрасно. І в момент вознесіння Христа відбувається відродження. Він повертається до нас і навіртає натовп до покаяння. Віра повертається до нас, істинна християнська віра... Хор і оркестр усе зробили прекрасно! Солісти теж чудово справилися зі своїми ролями. Я навіть не думав, що Вадиму Перевознікову (головний диригент театру – **Авт.**) вдасться з нашими артистами досягти такого рівня. Вистава складна, і перед кожною йдуть репетиції, щоб тримати все у тонусі. **■**

Виконавець ролі Ісуса Ярослав Селедцов, режисер-постановник Володимир Подгородинський і диригент Вадим Перевозников

Директорка Одеської обласної філармонії ім. Давида Ойстраха

Галина ЗІЦЕР

СТАЛА ЛАУРЕАТКОЮ РЕЙТИНГУ У НОМІНАЦІЇ
«ЗА ОСОБИСТИЙ ВНЕСОК У ЗБЕРЕЖЕННЯ І РОЗВИТОК
КУЛЬТУРНИХ ТРАДИЦІЙ ОДЕСИ»

ГАЛИНА БОРИСІВНА ЗІЦЕР НЕЗМІННО КЕРУЄ ОДЕСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ ФІЛАРМОНІЄЮ ІМЕНІ ДАВИДА ОЙСТРАХА З 2008 РОКУ. ЯК ВІДОМИЙ ОРГАНІЗАТОР КОНЦЕРТНОГО, ФЕСТИВАЛЬНОГО І ГАСТРОЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ВОНА НЕОДНОРАЗОВО ЗАСЛУЖЕНО ВІДЗНАЧАЛАСЯ ЯК НА ДЕРЖАВНОМУ, ТАК І НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ. ЇЙ ПРИСВОЄНО ПОЧЕСНІ ЗВАННЯ «ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ» ТА «ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ». ГАЛИНА ЗІЦЕР – НЕ ЛИШЕ ПЕРЕМОЖНИЦЯ РЕЙТИНГУ ПОПУЛЯРНОСТІ ЛЮДЕЙ І ПОДІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ «НАРОДНЕ ВИЗНАННЯ» – «ОДЕСИТ РОКУ», А Й НЕОДНОРАЗОВА ЛАУРЕАТКА РЕЙТИНГІВ «100 ВПЛИВОВИХ ОДЕСИТІВ» І «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ».

Нещодавно Галина Борисівна відзначила свій власний ювілей. І це стало гарною нагодою згадати шлях її становлення як директорки уславленої установи і поговорити про традиції та сьогодення Одеської філармонії. Велике інтерв'ю з Г.Б. Зіцер вийшло у номері 140 журналу «Фаворит удачі».

У ньому Галина Борисівна не лише розповіла про мистецький колектив і перспективи артистичної діяльності, а й, зокрема, сказала: «Я прийшла у цей дім, який став мені рідним, 3 травня 1983 року на посаду головного інженера, адже вже була добре знайома з цією історичною будівлею. Свого часу, отримавши вищу освіту в Одеському будівельному інституті, працювала в Одеських реставраційних майстернях інженером, потім стала головним архітектором. Тоді уперше

і познайомилася з будівлею філармонії, яку ми теж реставрували і доля якої мені була небайдужа. Тому запрошення працювати тут прийняла без сумнівів. Тим більше, що і атмосфера концертного закладу була мені дуже близькою, адже я паралельно із середньою школою закінчила Одеську музичну школу № 2, а потім ще й музичне училище. І лише після цього вирішила здобути професію інженера-будівельника. Я знайшла тут місце для реалізації своїх знань і навичок в обох цих сферах, знайшла своє покликання. Цей будинок я дуже люблю, і скільки доля мені відвела тут працювати, буду йому служити. Ми маємо докласти всіх зусиль, щоб будівля збереглася такою, якою її створили наші попередники, і передати наступним поколінням».

За час керування Галина Борисівна зробила багато для відновлення будівлі, зокрема – парадного входу. А кілька років тому Одеська філармонія стала одним з об'єктів президентської програми «Велика реставрація». Але повномасштабна ворожа агресія поклала край цим роботам, а натомість змусила директорку і весь колектив переживати за долю філармонійної будівлі під час кожного обстрілу Одеси. На жаль, їхні найгірші побоювання справдилися.

Ракетний удар 31 січня по середмістю Одеси завдав величезної шкоди понад 20 будівлям, які мають історично-архітектурну цінність і перебувають у зоні охорони об'єктів ЮНЕСКО. Зокрема, дуже значних ушкоджень зазнала окраса Одеси – Одеська обласна філармонія імені Давида Ойстраха.

Ми зустрілися з Галиною Зіцер відразу після цих трагічних подій, щоб поговорити про обсяги руйнувань і дізнатися про заходи по їхній ліквідації.

«МИ БУДЕМО ПРАЦЮВАТИ ПОПРИ ВСЕ!!!»

– Руйнування дуже значні, я б сказала – катастрофічні, – розповідає Галина Борисівна (незвично її бачити таку печальну, без звичної привітної усмішки – **Авт.**) – Найстрашніше – знищені два унікальні вітражі на сцені, кожний площею 25 кв. м. Цього я боялася найбільше, коли на Одесу, особливо на порт, летіли ракети. І, на нашу біду, це сталося! Щоб відновити вітражні вікна, їх довелося повністю демонтувати. Обласний департамент культури дав нам можливість користуватися приміщеннями колишнього казино, які є частиною всієї будівлі, там є великі зали, де можна покласти ці

два вітражі і спокійно їх відновлювати. Як тільки нам дозволили, дівчата з реставраційного центру почали збирати скельця з вітражів, ретельно їх вкладати в окремі коробки. Потім віконні отвори будівельники закрили плитами OSB, а ми повісили зверху два банери із зображенням вітражів. Ми вже це робили – вішали такі банери, щоб захистити зал від холоду. На жаль, вони вже не придатні до використання, але за цим зразком ми нині замовили нові.

Коли це зробиться, можна було б включити опалення, однак є інша біда, яка не дає поновити роботу великої зали у холоднечу: практично знищені центральні вхідні двері, які ведуть з парадних сходів до приміщення. Вони дуже важкі, і якої ж сили мала бути вибухова хвиля, щоб їх вирвати! Тепер потрібне якесь спеціальне будівельне обладнання, щоб їх підняти і якось рухати, пробувати повернути на місце. Також двоє бічних дверей на цьому вході взагалі вирва-

ло... Поки всі ці двері не відновлені... Також повністю знищено вхід і двері до касового вестибюлю. Ушкоджені вікна біля касового і службового входів, і це щастя, що наш охоронник перебував не біля вікон! Вибиті вікна, потрошене віконне скло в адміністративній будівлі, де щодня перебуваю я і всі співробітники адміністрації філармонії. Знадобилося кілька днів, щоб наші вікна закрили плитами OSB і ми змогли, хоч і в холоді, але працювати...

— А що з фасадом, з дахом? Вони і так були не в найкращому стані...

— Пошкоджено дуже багато елементів на фасаді. Частково пошпалася черепиця на куполі. А вона унікальна, її треба зберегти. Зараз погода не дозволяє туди дістатися, дуже слизько, але як тільки можна буде, робітники її зберуть і потім відновлять цю частину покриття. Коли у 1983 році я проводила реставрацію цього куполу, то замовляла цю черепицю у Вільнюсі, на підприємстві, підпорядкованому Академії наук, бо більше ніде не могли зробити таку ж автентичну. Це було для них експериментальне замовлення, але навіть там не змогли зробити різнобарвну черепицю за зразком, який я привезла, зробити просто червону. Сам дах не зачепило, дякувати Богу, хоча там є свої поточні проблеми. А найстрашніше, що у лоджії пішли великі тріщини. В одному місці, де відпала декоративна штукатурка, видно, що сталося зміщення каміння. Дуже погана ситуація! Це по-перше. А по-друге, видно, що колона справа (якщо ви стоїте обличчям до «Брістоля») ледве тримається. Пішли тріщини на куполі, де викладені знаки Зодіака. Скільки разів бомбили порт, стільки у нас з'являлися нові тріщини — хай невеликі, волосяні, та це не було катастрофою, а сьогодні це катастрофічні наслідки.

Втім, ці ушкодження будуть усуватися не зараз, а коли буде проводитися запланована реставрація будівлі. Єдине: тепер її вартість значно зросте. Буде зроблено додатковий проєкт, в якому врахують ці нові ушкодження, до проєкту протипаварійних робіт, який був затверджений ще до початку робіт у філармонії і реалізація якого вже триває.

— Хто робив висновки щодо завданої шкоди?

— У нас було чотири комісії — міські, обласні і навіть військова — на предмет, чи не лишилося якихось вибухонебезпечних елементів. Поки протягом кількох днів усе досліджували і аналізували, ми не мали права нічого робити, навіть прибирати сміття. Чимало «експертів-доброзичливців» нас посилено хейтили у соцмережах: мовляв, філармонія нічого не робить, щоб рятувати будівлю. А нам не дозволялося навіть підійти! Керівник департаменту культури області Олена Олійник, її підлеглі постійно з нами, бувають

тут щодня, допомагають. І начальник міського управління культури Іван Ліптуга був з комісією. На другий день у нас побував заступник міністра культури, дав свої певні поради. Правда, перших керівників області і міста ми не побачили, хоча в «Брістолі» вони побували... Ну, зрештою, головне, щоб справа робилися... Мені, власне, не треба допомагати — лише не заважаєте!

— Шкода була завдана і тим, що скло, пилюка, бруд потрапили на крісла, на підлогу. Як справляєте з цим?

— Справді, весь зал, вестибюль, усі сходи були всіяні склом, навіть ходити там було небезпечно, і треба було спочатку зайнятися їх прибиранням. Я запросила клінінгову компанію для очищення крісел. Тисяча крісел потребували великої роботи — їх очищали від пилу та стекол, обробляли очищувачами, дерев'яні конструкції мили та натирали, тож це коштувало 50 тисяч гривень, і це фірма зробила за найнижчими розцінками, зважаючи на об'єкт. Ми якнайшвидше привели зал і вестибюль до стану, коли можна було знову повноцінно працювати.

А тим часом ми почали давати кон-

церти в нижньому приміщенні, там нічого не постраждало. Перший концерт після обстрілу відбувся вже 6 лютого, і тепер вони ідуть майже щодня. Всі умови для глядачів і артистів є. Я хочу довести цим гадам, що ми попри все будемо працювати!!! Навіть мови не може бути: працювали і будемо працювати!

— Знаю, що дуже багато людей переймаються долею філармонії, пишуть про це у соцмережах, закликають допомагати...

— Так! Дуже приємно, що люди постійно дзвонять, запитують, чим допомогти. Коли сталася ця біда, мені дзвонили з усього світу — з Європи, Ізраїлю, Об'єднаних Еміратів, особливо багато — із США. Тому ми відкрили благодійний рахунок, на який можна робити свої посильні внески. Реквізити — на нашій сторінці у «Фейсбуці» та на Телеграм-каналі «Одеська обласна філармонія».

Моею найбільшою мрією було завершити реставрацію і відкрити парадний вхід з чудовими сходами, якими могли б підійматися наші глядачі. Ворог відсунув здійснення цієї мрії, але він не зможе її вбити! ❏

РОМАН ШВАРЦМАН –

ПРО ДЕКОМУНІЗАЦІЮ, НЕНАВИСТЬ ДО РОСІЯН ТА РАДЯНСЬКИЙ АНТИСЕМІТИЗМ

НОВИНА ПРО ЙОГО ВИСТУП У БУНДЕСТАЗІ КІЛЬКА МІСЯЦІВ ТОМУ ОБЛЕТІЛА ВСІ НОВИННІ АГЕНЦІЇ. У СВОЇЙ ПРОМОВІ РОМАН ШВАРЦМАН, ЯКИЙ ПЕРЕЖИВ ГОЛОКОСТ, ПОРІВНЯВ ПУТІНА З ГІТЛЕРОМ І ЗАКЛИКАВ СВІТОВУ СПІЛЬНОТУ БІЛЬШЕ ДОПОМАГАТИ УКРАЇНІ, ЩОБ ПОКЛАСТИ КРАЙ ЦІЙ ВІЙНІ.

**РОМАН МАРКОВИЧ
Є ГОЛОВОЮ ОДЕСЬКОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ
ЄВРЕЇВ – КОЛИШНИХ В'ЯЗНІВ ГЕТТО ТА НАЦИСТСЬКИХ КОНЦТАБОРІВ
ТА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТОМ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ, А ТАКОЖ ЗАСТУПНИКОМ
ГОЛОВИ РАДИ ОДЕСЬКОГО ТОВАРИСТВА ЄВРЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.**

Ми зустрілися з Романом ШВАРЦМАНОМ і дізналися, чому він не виїхав із країни після повномасштабного вторгнення, як допоміг розблокувати 3 мільярди євро допомоги Україні та чому ми ніколи не зможемо пробачити росіянам.

— Романе Марковичу, чому ви вирішили залишитися в Україні, адже вас би явно з радістю прийняли в Ізраїлі, Німеччині чи інших країнах?

— Коли почалася повномасштабна війна, я поїхав до Ізраїлю через хворобу, мені зробили там операцію і справді пропонували залишитись, обіцяли гарні умови – квартиру та все, що потрібно. Але мене тягне до Одеси, тут моє життя, справа, якою я займаюся понад 30 років, – це збереження пам'яті про Голокост. Я не можу полишити це все.

Потім, через рік, я їздив на лікування вже до Німеччини, і там була та сама історія – пропонували залишитись, але я відмовився. Я завжди в таких випадках говорю: «Могильна плита в мене має бути лише в Одесі».

Ми ведемо зараз роботи щодо встановлення меморіального комплексу жертвам Голокосту на Люстдорфській дорозі, на початку травня в Українському театрі імені Василя Василя встановимо пам'ятну дошку праведнику народів світу, народному артисту України Генріху Осташевському. Потім, 14 травня, проведимо у Прохорівському сквері вже традиційний мітинг, присвячений праведникам народів світу. Є плани щодо встановлен-

ня двох пам'ятників цього року в Березівському та Котовському районах на місцях масового поховання євреїв.

Як це все можна кинути і сидіти на соціальній допомозі в Німеччині чи Ізраїлі?! Це не відповідає нашій натурі. Нам треба працювати 24/7.

— У якомусь зі своїх інтерв'ю ви сказали, що німців змогли пробачити, а росіян українці вибачити не зможуть. Чому ви так вважаєте?

— Ця фраза була трохи вирвана з контексту. Я говорив, що з часу Другої світової війни минуло 80 років. Нині у Німеччині вже живе третє-четверте повоєнне покоління німців. Коли нас запрошували на різні заходи до Берліна та інших міст, перед нами виступали міністри, депутати Бундестагу, чиновники, і, незалежно від їхнього соціального становища, вони завжди перед нами буквально ставали навколішки і вибачалися за те, що робили їхні батьки та діди. Вибачити в буквальному сенсі те, що було з євреями у часи Другої світової війни, неможливо ніколи, але поступово з часом це стирається – враховуючи те, як поведуться німці зараз: вони намагаються спокутувати провину за те, що було, зокрема й допомагаючи нашій країні.

З росіянами все інакше. Вони називали себе нашими братами. А коли брат вбиває брата, гвалтує дружину брата, розчленовує дитину – це вже не вписується в жодні рамки. Це вже відверте знищення нашої нації. І це не лише моє відчуття ненависті до

росіян. Коли наші в'язні збираються на заходах, ми обговорюємо це питання, тому що у кожного в Росії є або знайомі, або друзі чи родичі. І ненависть у нас така, що, як ми говоримо, вона піде з нами в інший світ. І якщо через 80 років із Німеччиною у нас стосунки налагоджені, бо вони їй репарації виплачували, і допомагають зараз у війні, то росіяни ніколи не будуть нормально ставитися до України. А ненависть до них буде присутня не лише в нашому поколінні, а й у наших дітях, у наших онуках.

— Ви не вірите, що вони через покоління теж усвідомлять, які жахи творили їхні попередники, і зможуть розкаятися?

— Ні. Я трохи знаю психологію російських людей, мені часто доводилося їздити до Москви, тому що штаб-квартира Міжнародного союзу колишніх в'язнів гетто знаходиться там. Часто буваючи там, я зрозумів, що росіяни мають якусь патологічну ненависть до українців. Навіть коли ми зустрічалися, вони завжди говорили про українців, ніби ми дурніші, гірше за них виховані, не такі інтелектуальні.

Тому я впевнений, що діти солдатів, які зараз воюють, також ненавидітимуть українців. Адже подивіться на те, з ким вони дружать: Хамас, Іран, Північна Корея — терористичні країни та організації, бо вони самі терористи. І якщо зараз понад 80% людей підтримує путіна в цій війні, то вони всі терористи. Тому сподіватися і чекати від них, що щось зміниться у наступних поколіннях, не доводиться.

— Ми всі зараз переживаємо за майбутнє українських дітей, яких війна позбавляє нормального дитинства, думаємо про те, як усе пережите позначиться на них у майбутньому. Ви як людина, яка пережила жахи гетто в дитинстві, що можете сказати з цього приводу?

— Людина влаштована так, що коли настане мир, наша психологія, наші думки налаштуються на мирний лад. Ми повинні будемо налагоджувати життя, відбудовувати країну, діти — вчитися, добиватися кар'єрних висот, і все те, що було, піде далеко, забудеться, ми не повинні турбуватися щодо цього.

Після Другої світової війни ні солдатам, ні нам — тим, хто пережив гетто, хто щохвилини міг бути застрелений, убитий, міг отримати прикладом по голові, психологів не давали. Але все одно минув рік і ми почали вчитися, потім будувати собі кар'єру, ми продовжили жити... Я думаю, що поступово наша психіка перебудується і буквально через місяць ми забудемо, що кожен день мали бігати до підвалу, щогодини мали слухати повітряну тривогу і не могли нормально будувати своє життя.

Тому зараз головне, щоб ця війна закінчилася. Я сподіваюся, що президент США Дональд Трамп вживе-таки заходів і зупинить її. Незабаром делегація України їде до Штатів для зустрічі з президентом, конгресменами та іншими особами. Мені також запропонували поїхати, і я погодився. Говоритимемо, переконуватимемо, щоб якнайшвидше це все закінчилося.

— Як ви вважаєте, чи достатньо в нашій країні робиться для збереження пам'яті про важливі події? І я зараз не про запровадження нових свят.

— Ви знаєте, Україна зараз перебуває ніби на роздоріжжі, у процесі відходу від Радянського Союзу. І хоча радянської влади немає вже майже 35 років, перехід від тієї культури дуже болісно проходить. Наприклад, декомунізація, яка в нас зараз іде, проходить категорично неправильно, бо всіх стрижуть під один гребінець. Знищують пам'ять про відомих письменників, вчених лише тому, що вони говорили російською мовою. Це перегин. І я думаю, що, оскільки молодь у нас освічена, дуже ерудована, то коли підуть ті, хто зараз займається знищенням пам'яток культури, багато що повернеться. І люди, які багато зробили для міста, для культури України, посядуть своє гідне місце в історії та культурі нашого міста і всієї країни.

— До речі, про історію. Як ви пережили антисемітизм, який був за часів радянської влади?

— Було дуже важко, я почував себе дуже некомфортно, дуже. Я за паспортом Рувін, але радянські чиновники навіть не могли вимовити це ім'я, тому називали мене Романом, так воно й прижилося. Потім, коли я був інженерно-технічним працівником, мені прямо сказали: оскільки ти єврей, то, якщо хочеш просунутися кар'єрними сходами, — вступай у партію. Я вступив, просунувся кар'єрними сходами, і коли вони побачили, що в мене є задатки керівника, то викликали до райкому партії і кажуть: «Ти маєш змінити своє прізвище, і тоді ми тебе призначимо директором заводу». У всьому відчувався дискомфорт, не було свободи. Бувало, йдеш кудись заповнювати анкету і там п'ята графа — «національність», то руки тремтіли, коли писав слово «єврей».

Слава Богу, зараз цього нема. Мене постійно під час закордонних поїздок за-

“

«НІХТО В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ
МЕНЕ НЕ УТИСКУЄ ЗА ТЕ, ЩО Я ЄВРЕЙ,
НЕ ЗАВАЖАЄ РУХАТИСЯ, РОЗВИВАТИСЯ, ТОЖ, НЕЗВАЖАЮЧИ НІ НА ЦЬО, МИ
ЖИВЕМО В ЧУДОВИЙ ЧАС, У КРАЇНІ, ДЕ СТАВЛЕННЯ ДО ВСІХ НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ
ПРОСТО ЧУДОВЕ. КОЛИ ВІЙНА ЗАКІНЧИТЬСЯ, МИ СТАНЕМО НАЙКРАЦЬОЮ
ДЕРЖАВОЮ ЄВРОПИ, ТОМУ ДЕХТО ТАМ І НЕ ХОЧЕ НАС ПУСКАТИ, БО БОЯТЬСЯ».

питують, як в Україні з антисемітизмом, і я завжди говорю, що в Одесі його немає взагалі. Ми маємо єврейські школи, єврейські університети, єврейські дитячі садки, тобто ми повністю живемо тим життям, яким живе корінне населення, для нас немає різниці – ми національна меншість чи корінне населення. Зараз в Україні я ходжу з гордо піднятою головою.

Я за роки незалежності нагороджений трьома орденами «За заслуги» I, II та III ступеня, що прирівнюється до Героя України. У мене дуже багато нагород за 34 роки нашої незалежності, а за 50 років у Радянському Союзі мені дали лише медаль за трудову відзнаку.

Ніхто в незалежній Україні мене не утискує за те, що я єврей, не заважає рухатися, розвиватися, тож, незважаючи ні на що, ми живемо в чудовий час, у країні, де ставлення до всіх національностей просто чудове. Коли війна закінчиться, ми станемо найкращою державою Європи, тому дехто там і не хоче нас пускати, бо бояться. Наша армія вже показала, наскільки вона сильна, люди у нас працьовиті і країна у нас прекрасна.

– Розкажіть, як ви допомогли розблокувати 3 мільярди євро допомоги Україні від Німеччини.

– Перед моїм виступом у Бундестазі ми мали окрему нараду. На ній був президент Німеччини Франк-Вальтер Штайнмаєр,

федеральний канцлер Олаф Шольц, президент Бундестагу Юлія Клекнер та ще кілька депутатів. Я розмовляв із ними і просив розблокувати цю допомогу. Вони сказали, що постараються на засіданні Бундестагу після церемонії вшанування пам'яті жертв Голокосту «продавити» це питання.

І вже ввечері, на вечері, яку для нас влаштували, один депутат підняв тост і сказав, що мій виступ дав можливість розблокувати 3 мільярди євро. Там є дві партії, які завжди проти, – АДГ та ще одна проросійська. Вони навіть виходили із зали, коли виступав наш президент. А коли я виступав – ні. І, мабуть, мій виступ у Бундестазі допоміг. Це дуже добре, нам ці гроші дуже потрібні.

– І останнє запитання. Що ви робите, щоб зберігати таку якість розуму та активність?

– Я працюю цілими днями. Дуже не люблю вихідні. Не можу сидіти без діла, навіть дружині вдома говорю – дай мені щось робити, картоплю почистити. Багато читаю, щодня дві години займаюся фізкультурою. Я постійно на зв'язку з кимось, ми телефонуємо, вирішуємо питання щодо нашої організації, іноді голова від справ іде обертом: то в мерію треба на зустріч з якимось питань, то ще кудись... Весь час треба бути при ділі, не сидіти на дивані перед телевизором, і тоді все буде чудово! ■

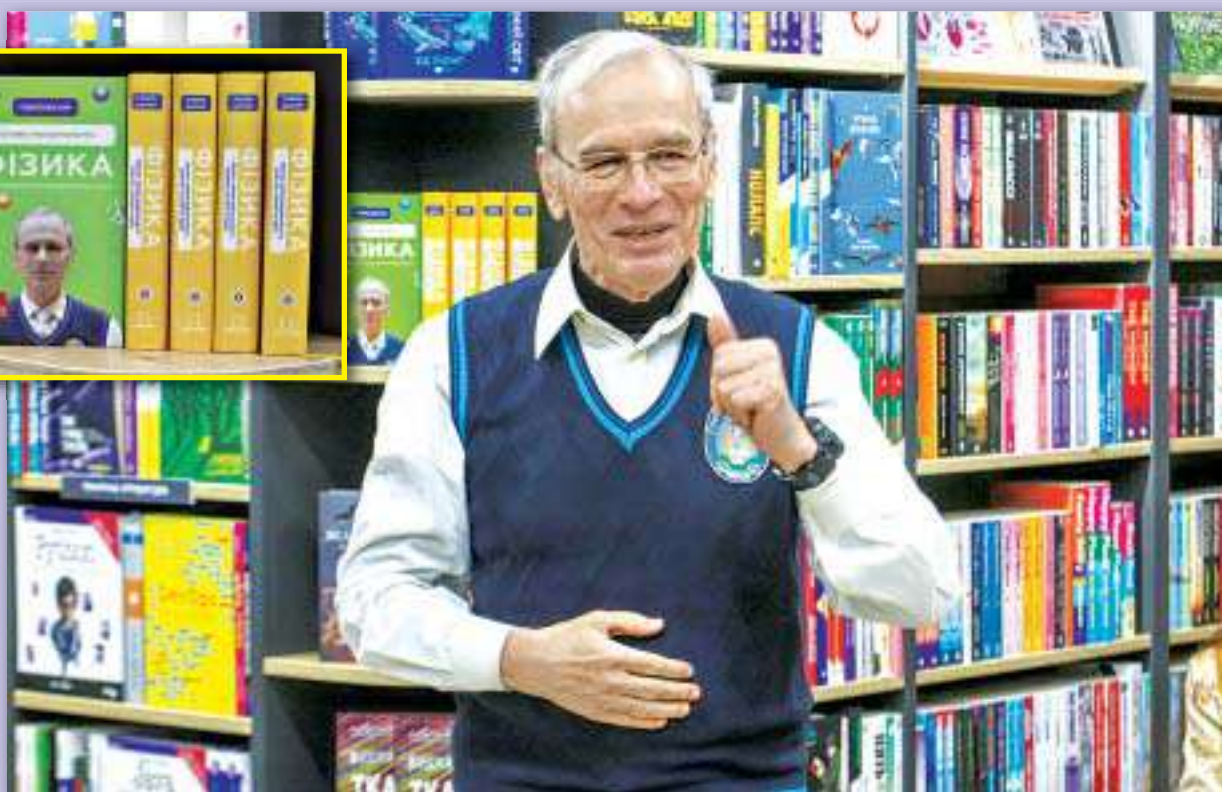
“

«Я ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ НАГОРОДЖЕНИЙ ТРЬОМА ОРДЕНАМИ «ЗА ЗАСЛУГИ» I, II ТА III СТУПЕНЯ, ЩО ПРИРІВНЮЄТЬСЯ ДО ГЕРОЯ УКРАЇНИ. У МЕНЕ ДУЖЕ БАГАТО НАГОРОД ЗА 34 РОКИ НАШОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ, А ЗА 50 РОКІВ У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ МЕНІ ДАЛИ ЛИШЕ МЕДАЛЬ ЗА ТРУДОВУ ВІДЗНАКУ».

ПАВЛО ВІКТОР: «ФІЗИКУ ТРЕБА ЗНАТИ, ЩОБ НЕ ЗАГУБИТИСЯ У ЖИТТІ»

В ОДЕСІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ НОВУ КНИЖКУ ПАВЛА ВІКТОРА – ВИКЛАДАЧА ФІЗИКИ РІШЕЛЬЄВСЬКОГО ЛІЦЕЮ, КАНДИДАТА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК, НАРОДНОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНИ, ПЕРЕМОЖЦЯ КОНКУРСУ GLOBAL TEACHER PRIZE UKRAINE 2021 В НОМІНАЦІЇ «ВИБІР УКРАЇНЦІВ» ЗА КУРС ВІДЕОУРОКІВ ШКІЛЬНОЇ ФІЗИКИ, ЛАУРЕАТА РЕЙТИНГУ «НАРОДНЕ ВИЗНАННЯ – ОДЕСИТ РОКУ». ОСОБЛИВУ ЗУСТРІЧ З ВІДОМИМ ПОПУЛЯРИЗАТОРОМ НАУКИ ПІДГОТУВАЛИ КНИГАРНЯ «Є» НА КУЗНЕЧНІЙ РАЗОМ ІЗ ВИДАВНИЦТВОМ BOOKSHEF.

Нова книжка – п'ята із серії і має назву «Фізика. Світло, теорія відносності, кванти, атоми та ядра».

– Для когось з нових читачів буде відкриттям, що моя серія з п'яти книжок базується на курсі відеоуроків, які я проводив у Рішельєвському ліцеї, – розповів під час презентації Павло Віктор. – Робота над п'ятою книгою тривала понад чотири роки. Я дуже хвилювався, чи вийде вона взагалі, адже після початку широкомасштабної війни взяв серйозну паузу з написанням книг. У 2022 році вийшла моя четверта книжка, а потім усе застигло. У Харкові в типографію влучила ракета, тож промайнула думка: «Напевно, надрукуватися вже буде неможливо...». Але все сталося інакше.

Моя п'ята «Фізика» завершує курс і містить фундаментальні розділи, що поєднують шкільну фізику із сучасною. Це оптика, у тому числі квантова. Це теорія відносності, атомна, ядерна фізика – певна сходинка для тих, хто вивчатиме фізику в університеті й хоче краще підготуватися до вступу. Мабуть, не випадково ця книжка за обсягом найбільша з-поміж тих, які виходили друком.

Книжки з фізики Павла Віктора стали дуже популярними, їх активно обговорюють у соціальних мережах. Зараз вони доступні як на сайті видавництва BookChef, так і в Мережі.

Під час презентації Павло Віктор навів чимало прикладів, коли незнання законів фізики призводить до помилок при написанні художніх книжок та виробництві кінофільмів і до курйозів у повсякденному житті. Всі ці розмови про пласку Землю, про те, що мікрохвильова піч шкідлива, як і мобільні телефони, ведуть люди, які з фізикою не дуже дружать. А обізнана із законами фізики людина має імунітет проти шахраїв та критично сприймає мистецтво, зауважує фізик.

– Скажімо, неодноразово в художніх фільмах ми бачимо процес телепортації, а я не уявляю, що таке можливо, принаймні, моїх знань для цього не вистачає, – посміхається Павло Андрійович. – Зараз у зв'язку з квантовими комп'ютерами кажуть, що можна інформацію передавати нескінченно швидко, зі швидкістю, яка перевищує швидкість світла. До цього треба стримано ставитися, це приблизно так: якщо в тебе є два чоботи, кожний в коробці і між ними відстань мільйон кілометрів, то якщо ти відкрив коробку і бачиш лівий чобіт, то ти миттєво можеш сказати, що в іншій коробці лежить правий.

Ще стандартна ситуація з кінематографом: «Зоряні війни», космічний корабель вибухає з таким звуком, що ховайся. Який звук може бути у Космосі? Звук – це хвилі, які поширюються у пружному середовищі, у повітрі, у воді. А яке повітря у Космосі? Якщо щось вибухає у Космосі, то всі частинки газу, які виділяються, летять по прямих, і ніяких хвиль не утворюється, бо цим хвилям нема де поширюватися. А ми чуємо гучні звуки.

Щодо подорожей у часі, на відображенні яких також грішить кінематограф, учитель не такий категоричний:

– Подорож можлива, але тільки в один бік. Ми не можемо мандрувати назад у часі. Тільки вперед. Тому що мандри у часі назад суперечать принципу причинності. У дворі нашого ліцею росте каштан. Якщо я зараз разом із вами піду туди, я його побачу. Я можу піти назад у часі, цей каштан спилати, але ж це означає, що його не буде у 2025 році. А ми його бачимо. От вам і порушення принципу причинності. Для того, аби зорієнтуватися у цьому світі, люди придумали такі поняття, як час і простір. Тобто, вони не існують насправді, їх придумали, аби пояснити все, що нас оточує, це спосіб описати природу. Може, якісь інші розумні істоти придумали інші способи опису нашого Всесвіту. Ви думаєте, існує довжина? Існує швидкість? Ні. Це величини, вигадані людьми, це способи, за допомогою яких розум намагається описати природу у фізичних величинах. Чому це цінно? Тому, що ми можемо на ці величини розраховувати і передбачити, який буде результат, на-

приклад, за який час упаде предмет, який я впустив. Передбачити, а потім перевірити це експериментально. Всі фізичні величини мають право на існування, якщо є спосіб їхнього вимірювання. До речі, теоретична механіка може не користуватися другим законом Ньютона, функція Лагранжа це дозволяє.

Книжка Павла Андрійовича, зокрема, присвячена й теорії відносності, але тут не все так просто. За сучасною програмою теорію відносності вивчають у десятому класі, до того, як починають вивчати електромагнітні явища. Але в такому випадку, переконаний Павло Віктор, неможливо зрозуміти теорію відносності достатньо глибоко і розповісти про це в десятому класі передчасно. Тому у стандартних школах вивчають теорію відносності у десятому, а в Рішельєвському ліцеї – в одинадцятим класі, після того, як вивчили електромагнітні хвилі.

Розповідаючи про найактуальніші напрями фізики, Павло Андрійович згадав квантові комп'ютери, в яких працюють замість звичайних електронних схем кубіти (квантові біти). До речі, Організація Об'єднаних Націй оголосила 2025 рік Міжнародним роком квантової науки та технологій.

– Кубіт – це фізична система, – зазначає педагог. – І треба зробити його стійким. Один з варіантів виготовлення таких кубітів: взяти атом, прибрати з нього електрон, і ось цей іон, який залишився у нас, треба зупинити. За допомогою електричного поля його майже зупиняють. Вчені сьогодні переймаються також питанням походження темної матерії. В астрономії нещодавно відкрили метод знаходження планет довкола зірок, які ми не можемо бачити, бо вони дуже маленькі і знаходяться надто далеко. Зірка притягується до планети, планета притягується до зірки. Всі звикли до того, що планети рухаються навколо зірки, і думають, що зірка нерухома. А насправді центр мас цієї зірки нерухоми, але зірка також крутиться навколо планети. Якщо дивитися в телескоп на цю зірку, то вона ніби танцює. Ось за рухом зірки можна виявити присутність так званих екзопланет. Це ще одна з галузей сучасної фізики.

Зараз наука настільки розвинена, зауважує педагог, що фізики, які спеціалізуються на виготовленні кубітів, фізики, які сидять на великому адронному колайдері та фізики, які вивчають екзопланети, майже не розуміють одне одного. Але та фізика, про яку йде мова в книжках Павла Віктора, є рідною, земною, класичною (лише трохи в п'ятому томі висвітлюється квантова механіка). Засвоївши її, можна пояснити повсякденні явища: скажімо, чому з'являється іній на вікнах, чому пляшка із водою в морозильній камері може луснути тощо.

– Колись я прочитав, – каже Павло Андрійович, – що англійську треба знати, щоб не загубитися в аеропорту. До цього додам: фізику треба знати, щоб не загубитися у житті. Якщо ти знаєш фізику, тебе, грубо кажучи, не обдурять.

...Після презентації, як після доброго уроку, розходитися ніхто не поспішав. А престиж професії фізика в Україні обов'язково виросте, і важливу роль у цьому процесі зіграє діяльність Павла Віктора, педагога, який уже став брендом Одеси. ■

ЛІКАРКА-НАУКОВИЦЯ

**Тетяна
МИСЛИВА:**

**«ПРАГНУ
ВІДКРИВАТИ
НОВІ ГОРИЗОНТИ
В НАУЦІ
І ПРАКТИЦІ»**

ТЕТЯНА МИСЛИВА – ЛІКАРКА ВИЩОЇ КАТЕГОРІЇ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ, СПЕЦІАЛІСТКА З УЛЬТРАЗВУКОВОЇ ДІАГНОСТИКИ, МАГІСТР З УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я, НАУКОВИЙ ЕКСПЕРТ І НАСТАВНИЦЯ, АВТОР НАУКОВИХ РОБІТ ТА РОЗРОБОК. ПОНАД 10 РОКІВ ВОНА ОЧОЛЮВАЛА ПОЛОГОВЕ І ГІНЕКОЛОГІЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАЙОННОЇ ЛІКАРНІ МІСТА РОЗДІЛЬНА. ЗАВДЯКИ ЇЇ ВИСОКОПРОФЕСІЙНІЙ НЕВТОМНІЙ ПРАЦІ ТА СТРАТЕГІЧНОМУ ПІДХОДУ, РОЗДІЛЬНЯНСЬКИЙ ПОЛОГОВИЙ БУДИНОК ВИЙШОВ НА НОВИЙ РІВЕНЬ, СТАВШИ ОДНИМ ІЗ НАЙКРАЩИХ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ, ТОЖ СЮДИ ПОЧАЛИ ЗВЕРТАТИСЯ ПАЦІЄНТКИ З ІНШИХ КУТОЧКІВ РЕГІОНУ.

Тетяна МИСЛИВА стала справжнім лідером у реформуванні медичних послуг на місцевому рівні. Вона активно залучала інвестиції для модернізації обладнання, розвивала новітні методи діагностики та лікування, активно сприяла поліпшенню якості медичних послуг та покращенню доступу до них, а також приділяла багато уваги навчанню молодих лікарів, підвищуючи рівень кваліфікації медперсоналу.

Водночас як лікар високого фахового рівня вона допомогла багатьом жінкам усунути вади здоров'я, які перешкоджали вагітності, надавала сучасну високопрофесійну допомогу під час пологів, а у складних випадках рятувала життя жінок і малюків.

ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Тетяна Мислива здобула освіту в Одеському медичному університеті, а також пройшла додаткову підготовку в Київському та Тернопільському медичних університетах. Її професійний шлях включає численні спеціалізації, зокрема, гінеколог-ендокринолог, спеціалістка з дитячої гінекології, кольпоскопістка та гімеопатка.

– У мене були чудові наставники, які справили великий вплив на моє становлення як лікарки й науковиці, – розповідає Тетяна Геннадіївна. – Це такі авторитетні постаті, як професори Вікторія Нагорна, Наталія Мельник, Тетяна Татарчук, Світлана Галич, Ігор Ільїн, кандидат медичних наук Костянтин Походун, хірург Борис Ложичевський. Їхня наука, підкріплена етикою та людяністю, стала для мене не лише професійним, а й етичним орієнтиром.

Водночас, завдяки численним стажуванням та роботі за кордоном, Тетяна отримала міжнародний досвід, який став основою для подальших успіхів.

НАУКА І ПРАКТИКА: РОЗРОБКА ІННОВАЦІЙ

Уже на ранньому етапі своєї кар'єри Тетяна Мислива усвідомила важливість впровадження інновацій у медичну практику. Як керівниця гінекологічного відділення, вона реалізувала низку важливих ініціатив, зокрема впровадження нових методів діагностики ендометріозу, що дозволило зменшити кількість хірургічних втручань і підвищити точність діагнозу на 25%.

– Моєю головною науковою метою була розробка неінвазивних методів діагностики ендометріозу, – зазначає лікарка-науковиця. – Адже ця недуга, часто саме через незадовільну вчасну діагностику, призводить до хронічного болю і безпліддя, тому мої дослідження з молекулярної біології та біомаркерів дозволили зменшити необхідність у лапароскопії та інших інвазивних методах. Завдяки використанню ультразвукової доплерометрії та еластографії вдалося значно покращити раннє виявлення патологічних змін у тканинах, що дає змогу вчасно розпочати лікування.

Одним із найбільших досягнень Тетяни Мисливої є науково-інноваційний проєкт EndoTest, який передбачає створення неінвазивного тесту для раннього виявлення ендометріозу. Цей проєкт спрямований на інтеграцію молекулярних біомаркерів, ультразвукових технологій і штучного інтелекту для підвищення точності діагностики, що може значно покращити якість життя мільйонів жінок.

ПІДГОТОВКА НОВИХ КАДРІВ ТА МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Колеги Тетяни Мисливої особливо підкреслюють її прагнення передавати свої знання та досвід своїм молодшим колегам і загалом активно займатися підвищенням кваліфікації медичного персоналу. Вона розробила авторські курси, які дають молодим лікарям знання, що дозволяють значно підвищити точність діагностики і своєчасно виявляти гінекологічні патології, зокрема рак шийки матки.

Як науковець Т.Г. Мислива активно бере участь у міжнародних конференціях і форумах. Її дослідження представлені на таких великих заходах, як ESHRE і ASRM, а також на міжнародних майстер-класах і конференціях у Туреччині, де Тетяна виступала з доповідями з тем гінекологічної ендокринології та пренатальної діагностики.

ФІЛОСОФІЯ РОБОТИ: НА ПЕРШОМУ МІСЦІ – ПАЦІЄНТ

Тетяна Мислива постійно підкреслює, що наука повинна приносити реальну користь пацієнту. Вона працює над тим, щоб її дослідження не лише розширювали межі медичних знань, а й, насамперед, допомагали жінкам отримати своєчасну і точну діагностику. Її професійний підхід заснований на доказовій медицині, персоналізованому лікуванні і міждисциплінарному підході, що дозволяє використовувати новітні технології для вирішення складних клінічних завдань.

На традиційне запитання про плани на майбутнє Тетяна Геннадіївна відповідає:

– Буду прагнути ще більше вдосконалити методи діагностики та лікування ендометріозу. Тому активно працюю над вивченням мікробіомних маркерів, розробляю персоналізовані підходи до лікування та нові методи раннього скринінгу, включаючи застосування мобільних додатків на основі штучного інтелекту. ♣

ТЕТЯНА МИСЛИВА – ЦЕ ПРИКЛАД ЛІКАРЯ, ЯКИЙ НЕ ЛИШЕ РЯТУЄ ЗДОРОВ'Я І ЖИТТЯ ЖІНОК У ПОВСЯКДЕННІЙ ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ, А Й ЗМІНЮЄ МАЙБУТНЄ МЕДИЦИНИ, ВІДКРИВАЄ НОВІ ГОРИЗОНТИ В НАУЦІ І ПРАКТИЦІ. ЇЇ РОБОТА Є ДУЖЕ ВАЖЛИВОЮ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ МЕДИЦИНИ.

ЄВГЕН МАЛОЛЕТКА:

«ДЛЯ МЕНЕ ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ –
ЗАФІКСУВАТИ ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ
І НЕ ДАТИ ЇХ ЗАБУТИ»

“ «ТЕ, ЩО ВІЙСЬКОВА КАРТИНА
З ВІЙНИ ПОТРАПИЛА НА «ОСКАР», –
ЦЕ ВЖЕ ПЕРЕМОГА НЕ ТІЛЬКИ
ДЛЯ УКРАЇНИ, А ВЗАГАЛІ ДЛЯ КІНО».

“ «ІНТЕРЕС ДО УКРАЇНИ ПАДАЄ, ЦЕ
ФАКТ. ТОМУ ТРЕБА ПРОДОВЖУВАТИ
ПРАЦЮВАТИ, Є БАГАТО ІСТОРІЙ, ЯКІ
БУДУТЬ ПОСТІЙНО АКТУАЛЬНІ, ЇХ ТРЕБА
РОБИТИ, ПРОСТО ГЛИБШЕ КОПАТИ».

ГЕРОЙ НАШОЇ РОЗМОВИ – ЄВГЕН МАЛОЛЕТКА, УКРАЇНСЬКИЙ ФОТОКОРЕСПОНДЕНТ, ЯКИЙ, ВІДОМИЙ, ЗОКРЕМА, ФОТОРЕПОРТАЖЕМ ПРО БЛОКАДУ МАРІУПОЛЯ ПІД ЧАС ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ В БЕРЕЗНІ 2022 РОКУ ТА Є УЧАСНИКОМ КОМАНДИ ФІЛЬМУ «20 ДНІВ У МАРІУПОЛІ», ЩО ОТРИМАВ ПРЕМІЮ «ОСКАР». ТАКОЖ ВІН Є ЛАУРЕАТОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (2024 р.), ПУЛІТЦЕРІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ (2023 р.) У НАЙПРЕСТИЖНІШІЙ НОМІНАЦІЇ «ЗА СЛУЖІННЯ СУСПІЛЬСТВУ» І БАГАТЬОХ ІНШИХ НАГОРОД ТА ВІДЗНАК. НА ДАНИЙ МОМЕНТ ВІН ПРАЦЮЄ ШЕФ ФОТОГРАФОМ ASSOCIATED PRESS.

– Юрію, що, на твою думку, найбільше цікавить аудиторію у фотографії про війну зараз?

– Що перш за все цікавить? Не знаю, я не дуже на це зважаю. Коли я знімаю, то в першу чергу шукаю в собі, що цікаво мені і що безпосередньо хочу показати, бо вже маю досвід, бачивши різні публікації, розумію потенційно, що хоче редактор, а що безпосередньо цікавить мене як фотографа, як журналіста. Просто спираюся на ці досвіди і шукаю відповіді в собі, що було б цікаво зробити так, щоб це побачили візуально. Я запитую сам себе, чому це важливо для мене.

– Що для тебе важливо у фотографії в теперішньому контексті твоєї роботи на війні?

– У першу чергу – це військові злочини проти цивільних. Є військовий аспект і є гуманітарний аспект. Я намагаюсь більше балансувати між військовими і цивільними, інколи вони поєднані, інколи ні, але в більшості випадків дуже важливо показати і зберегти військові злочини, які відбуваються тут у нас, в Україні, щоб вони були максимально задокументовані. Всі ці атаки, всі ці вбивства цивільних і так далі – максимально, це для мене – пріоритетне завдання. У нас багато чого, чим ми маємо займатись по своїй роботі, але основне – це доказова база військових злочинів і їх фіксація для того, щоб людям не дати забути, що постійно у нас відбувається. Ти намагаєшся задокументувати ті моменти, які дуже мінливі, які швидко зникають, які хочеться викреслити із пам'яті, але на фотографії вони залишаються і не дадуть тобі забути, що там сталося безпосередньо в перші секунди і хвилини після атаки, коли все горить та йде ліквідація наслідків.

– На що найбільше реагує аудиторія, виходячи із твого досвіду?

– По-різному. На початку війни, у перший рік вторгнення, звісно, було дуже багато роботи, ти як білка в колесі бігав. Але на що звертають увагу? Коли матеріал стає таким, що компрометує. Будемо казати так: він не влаштував російську сторону, адже ми показали розбомблений Маріупольський пологовий будинок, і це викликало резонанс. Не стільки з боку міжнародної спільноти,

а більше на це обурилася Росія і цим вона виштовхнула цей матеріал на більш широку аудиторію, бо вони почали заперечувати це. Вони здебільшого працюють для власної аудиторії, розказують для неї, що це все фейк, що це неправда, що, типу, прозахідні журналісти трансюють фейки, що російські військові нічого не руйнують і все ніби звільняють. Стандартний їхній наратив.

– Як ти вирішуєш питання етичності та історичної важливості документальної фотографії, що висвітлює горе людей, як ти з цим справляєшся? Якщо ти, до прикладу, публікуєш фотографію загиблої людини, а його родич може це побачити?

– Історія розсудить... Думаю, залежно від того, де і як. Я ж не займаюсь науковою фотографією чи медичною фотографією, де мені потрібно показати якісь живі рани. Моя фотографія документальна, і вона має бути естетичною в тому числі. Ми знімаємо різне, і грубі моменти теж, у лоб, але доволі часто я не можу їх використовувати. В мене в архіві багато залишається. От, наприклад, був у морзі на розтині, думаєш, можеш викласти таке?

– Фільм, над яким ви працювали – «20 днів у Маріуполі» – отримав «Оскар», нагороду Американської академії кіномистецтва. Що, на твою думку, це дало Україні?

– Думаю, що це привернуло більше уваги до самої проблеми. Це такий факт, який залишиться в історії, плюс – це майданчик для того, щоб сказати слово і нагадати про війну. Думаю, що це в принципі дає поштовх іншим. Те, що військова картина з війни потрапила на «Оскар», – це вже перемога не тільки для України, а взагалі для кіно. Бо не часто потрапляють на «Оскар» військові картини. Воно все попало в правильний час у правильне місце, Мстислав (Мстислав Чернов, режисер фільму – Авт.) дуже вчасно і правильно все зробив. «Оскар» – це більше не про політику, це більше про бізнес. Тому що, подивись, які картини там виграють – ті, які націлені на успіх, бо це бізнес модель.

– Як вважаєш, що потрібно робити нам і міжнародній спільноті саме в контексті фотожурналістики та в інформаційному просторі для вирішення проблеми війни росії проти України?

– Ми багато чого робимо в рамках того, що ми можемо зробити. Є обмеження, які стосуються безпекових моментів, і це впливає на нашу роботу. Звісно, кожного разу хочеться більшого, та є допустимі точки виїзду, в тому сенсі, що було на початку і що є зараз. І це нівелює ту роботу, яку зазвичай ми робили раніше. П'ять кілометрів ти раніше спокійно їздив від «нуля», а зараз це вже передова. Тому, я б сказав, – просто продовжувати працювати. Ми їздимо, може, зараз не так часто, як раніше, але це все здебільшого через те, що інформаційна повістка в світі змінилася. Є втома від новин з України, немає розвитку подій, ні для кого вже просто не новина, що ми втрачаємо невеличкі міста на Донбасі, і немає якихось зсувів на лінії фронту. Інтерес до України падає, це факт. Тому треба продовжувати працювати, є багато історій, які будуть постійно актуальні, їх треба робити, просто глибше копати. Історії, є, скажімо, тиллові і більш фронтові. Брати більш вулече, бо інколи ми робимо широкими мазками все навколо, а інколи ми маємо фокусуватись і зробити чи то про конкретну людину, чи про конкретний якийсь підрозділ, про маленьке місто, наприклад, або про якусь конкретну проблему, як то ампутація і тому подібне. І у нас купа історій, і тем дуже багато, які не розкриті. Треба брати і копати. **¶**

ХРОНІКА ВІЙНИ від Євгена МАЛОПЕТКИ

СИЛА ДУХУ

Марина Жигалюк

ОЛЕКСАНДРА ПАСКАЛЬ

«МРІЮ
ПРО ОЛІМПІЙСЬКЕ
ЗОЛОТО!»

ІСТОРІЯ 8-РІЧНОЇ
ГІМНАСТКИ
З ЧОРНОМОРСЬКА,
ЯКА ЧЕРЕЗ
РОСІЙСЬКУ РАКЕТУ
ВТРАТИЛА НОГУ

8-РІЧНА ОЛЕКСАНДРА ПАСКАЛЬ З ОДЕЩИНИ СТАЛА СИМВОЛОМ НЕЗЛАМНОСТІ, СИЛИ ВОЛІ ТА ПРАГНЕННЯ ДО ПЕРЕМОГИ. ЇЇ ІСТОРІЯ ОБЛЕТІЛА ВЕСЬ СВІТ. ПІСЛЯ ТЯЖКОГО ПОРАНЕННЯ, СПРИЧИНЕНОГО РАКЕТНИМ ОБСТРІЛОМ, ОЛЕКСАНДРІ АМПУТУВАЛИ НІЖКУ. ПРОТЕЦЕ НЕ ЗЛАМАЛО ЇЇ ДУХ. СЬОГОДНІ ВОНА ВИКОНУЄ ВСІ СПОРТИВНІ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРОТЕЗІ НА РІВНІ З ІНШИМИ ГІМНАСТКАМИ СВОЄЇ КОМАНДИ. ПОПРИ ПЕРЕЖИТУ ТРАГЕДІЮ, САША НЕ ЛИШЕ НЕ ПОЛИШИЛА ХУДОЖНЮ ГІМНАСТИКУ, А Й ПРОДОВЖУЄ БРАТИ УЧАСТЬ У ЗМАГАННЯХ. ВОНА ТАКОЖ АКТИВНО ДОЛУЧАЄТЬСЯ ДО БЛАГОДІЙНИХ ЗАХОДІВ НА ПІДТРИМКУ ЗСУ, НАДИХАЮЧИ ЛЮДЕЙ НІКОЛИ НЕ ЗДАВАТИСЯ.

16 травня 2022 року життя маленької Саші назавжди розділилося на «до» і «після» – його змінила російська ракета.

Родина Паскаль приїхала на базу відпочинку в курортну Затоку на Одещині, щоб провести час із рідними та бодай трохи відволіктися від постійних сирен, тривоги і обстрілів. Але все сталося миттєво. Сповіщення про тривогу – і майже одразу в будівлю, де перебували Саша та її мама, влучила ракета.

Марія Паскаль згадує, як вибухова хвиля засипала доньку уламками.

Вона сама теж зазнала поранень, але

УЖЕ ЧЕРЕЗ
ДВА МІСЯЦІ ВОНА
ЗНОВУ НАВЧИЛАСЯ
ХОДИТИ.

“

«Я ТРЕНУЮСЯ НА РІВНІ З ДІВЧАТАМИ, І МЕНЕ НІХТО НЕ ЖАЛІЄ. НИНІ ТРЕНУВАННЯ ПРОХОДЯТЬ П'ЯТЬ РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ І ТРИВАЮТЬ ПО ТРИ ГОДИНИ. Я ПРАЦЮЮ НАРІВНІ З ІНШИМИ ДІВЧАТАМИ З ГРУПИ. ІНОДІ ВАЖКО. БУВАЄ, ЩО ДУЖЕ СИЛЬНО БОЛИТЬ КУКСА, КОЛИ ОДЯГАЮ ПРОТЕЗ, АЛЕ Я ТЕРПЛЮ ТА ЙДУ НА КИЛИМ».

З Ганною Різатдіновою

не таких тяжких. Натомість основний удар прийшовся на дитину: Сашу придавило бетонними конструкціями. Врятувати її вдалося лише завдяки сусідам, які кинулися на допомогу.

— Це справжнє диво, що ми вижили, — згадує той страшний день Марія. — Вибух був настільки потужним, що я не одразу зрозуміла, що сталося. Коли оговталася, побачила, що Саша опинилася під бетонною плитою. Я почала кликати на допомогу. Сусіди кинулися рятувати — вони знайшли палиці, підперли конструкцію, і разом нам вдалося витягти доньку з пастки, яка могла стати смертельною.

У неї був відкритий перелом руки, зламані чотири ребра, сильні забої голови, відірваний мізинець. Але найстрашніше — плита розтрощила її ніжку. В лікарні Сашу негайно забрали в реанімацію. Вона провела 15 днів у комі. На жаль, попри всі зусилля лікарів, врятувати ніжку не вдалося — її довелося ампутувати. Так почався наш довгий шлях до відновлення...

Після лікування в Україні на Сашу чекали реабілітація за кордоном і встановлення біонічного протеза. Уже через два місяці вона знову навчилася ходити. Це був непростий шлях — і фізично, і морально. Доводилося долати фантомні болі, звикати до нової реальності, приймати себе заново.

Але спортивний характер і незламне бажання повернутися на гімнастичний килим стали найсильнішою мотивацією. Щойно Саша впевнено відчувала себе на протезі, вона вирішила повернутися до тренувань із художньої гімнастики — спорту, який обожнює ще з чотирьох років.

Тренерка Інґа Ковальчук підтримувала дівчинку, але попуску не робила — Саша мала працювати на рівні з усіма, щоб не відчувати себе інакшою. І такий підхід справді допоміг.

— Коли ми повернулися, я одразу пішла до своєї тренерки Інґи Валеріївни Ковальчук, — згадує Олександра. — Вона мене

підтримала і сказала, що я можу знову тренуватися. Спочатку було складно — я навіть боялася зробити колесо. Довелося поступово згадувати все спочатку та звикати до протеза. Але з часом стало легше. Це багато в чому заслуга тренерки, яка допомагала мені, але не робила попуску.

Я тренуюся на рівні з дівчатами, і мене ніхто не жаліє. Нині тренування проходять п'ять разів на тиждень і тривають по три години. Я працюю нарівні з іншими дівчатами з групи. Іноді важко. Буває, що дуже сильно болять кукса, коли одягаю протез, але я терплю та йду на килим. Як каже наша Інґа Валеріївна: «У спорті потрібен характер, без нього не буде успіху».

Менше ніж за рік після трагедії Саша вже почала брати участь у змаганнях. У своїх перших стартах після травми вона виборолала золото, виконавши сольний номер на чемпіонаті з гімнастики у рідному Чорноморську.

— Я зовсім не хвилювалася, бо до цього багато тренувалася, — розповідає дівчинка. — Все пройшло дуже добре, я посила перше місце. Це ще більше мотивувало мене працювати далі.

Історія Саші стала прикладом для багатьох. Її сила духу та прагнення повернутися до улюбленого спорту надихнули людей не лише в Україні, а й за її межами. Сьогодні юна гімнастка — бажана гостя на багатьох заходах, турнірах і благодійних подіях. Її виступи привертають увагу до важливих тем, а її історія мотивує тисячі людей. Вона зустрічалася зі спортсменами, політиками, артистами та простими українцями, які захоплюються її витримкою.

Згодом Олександра стала лауреаткою благодійної акції «Діти-герої» та отримала нагороду «Мужність під час війни». Вона зустрілася з першою леді України Оленою Зеленською, іншими дітьми-героями, а також із загальним улюбленцем українців — собакою Патроном. Юна гімнастка взяла участь у Віденському балі в Києві, де вразила всіх своєю грацією. Підготовка була напруженою, адже часу залишалося небагато.

— Але врешті-решт у нас усе вийшло: ми гарно станцювали, і я отримала море позитивних емоцій. Це було неймовірно! — поділилася враженнями юна гімнастка.

А ще вона виступила на телешоу «Україна неймовірних людей», виконавши зворушливий номер під пісню «Океана Ельзи». Судді та глядачі були вражені її силою духу та витонченістю.

– Я не знаю, чи усвідомлюєш ти, наскільки надихаєш усіх нас, – сказала під час шоу співачка Надя Дорофєєва.

Далі був престижний турнір Rizatdinova Cup, де Олександра стала особливою гостею. Його засновниця, олімпійська призерка Ганна Різатдінова написала в соцмережі:

«Нам усім потрібні приклади для наслідування. Олександра Паскаль – приклад для мене. Неймовірно вольова, сильна, цілеспрямована та щира дівчинка. Саша – справжнє уособлення незламності України. Дуже дякую за виступ на нашому турнірі. Для мене це честь».

У лютому, до третіх роковин повномасштабної війни, Саша виступила з благодійним перформансом у Лондоні під пісню Святослава Вакарчука. Захід відбувся в одному з найвідоміших театрів міста за участю хору Верьовки, Джамали та самого Вакарчука. Його метою був збір коштів на реабілітацію та протезування українських військових.

Під час візиту до британської столиці юна гімнастка відвідала

Посольство України у Великій Британії, де зустрілася з послом Валерієм Залужним. Ця зустріч стала для неї особливою, а спільні світлини миттєво розлетілися соцмережами.

Але це був не перший її візит до Лондона. У жовтні 2024 року Олександра Паскаль увійшла в історію футболу, вивівши команди «Шахтар» та «Арсенал» на поле під час матчу Ліги чемпіонів. Вона прилетіла до столиці Великої Британії разом з українською командою на запрошення «Шахтаря».

Марія Паскаль із гордістю розповідає, що сьогодні розклад Саші розписаний буквально по хвилинах: школа, художня гімнастика, басейн, благодійні заходи... Та й сама дівчинка займається благодійністю, допомагаючи українським військовим.

– За два з половиною роки після страшного поранення Саша жодного разу не показала слабкість, бо розуміє – вона стала взірцем для багатьох, – каже її мама.

Попри всі випробування, маленька гімнастка не полишає своїх мрій. Вона прагне взяти участь у великих міжнародних змаганнях та, зрештою, виступити на Паралімпійських іграх. Саша не просто вірить у свої мрії – вона щодня наполегливо працює, щоб зробити їх реальністю.

– Мрію про мир. Дуже хочу, щоб дітки були здорові й ніколи не бачили війни, – говорить Саша. – Щоб такі діти з інвалідністю, як я, не падали духом, а йшли тільки вперед. Ще мрію про собаку, але не можу її завести, бо в мене алергія. І дуже хочу поїхати на Паралімпійські ігри та представити там Україну. Якщо буду добре тренуватися, то так і буде!

За матеріалами
«Української правди»

“

«МРІЮ ПРО МИР. ДУЖЕ ХОЧУ, ЩОБ ДІТКИ БУЛИ ЗДОРОВІ Й НІКОЛИ НЕ БАЧИЛИ ВІЙНИ, ЩОБ ТАКІ ДІТИ З ІНВАЛІДНІСТЮ, ЯК Я, НЕ ПАДАЛИ ДУХОМ, А ЙШЛИ ТІЛЬКИ ВПЕРЕД».

БОРИС БУХМАН: «НАРОДЖЕНІ НА ПЕРЕМОГУ»

У ГАЛЕРЕЇ ARTODESSA ЛІТНЬОГО ТЕАТРУ МІСЬКОГО САДУ ВІДБУЛАСЯ ВЖЕ ТРЕТЯ ФОТОВИСТАВКА БОРИСА БУХМАНА, ПРИСВЯЧЕНА РІЧНИЦІ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ. НОВА ЕКСПОЗИЦІЯ НАЗИВАЄТЬСЯ «НАРОДЖЕНІ НА ПЕРЕМОГУ»; ПЕРШІ ДВІ МАЛИ НАЗВИ «ШЛЯХАМИ ДО ПЕРЕМОГИ» І «731 ДЕНЬ ТА 8 РОКІВ ВІЙНИ». ГЕОГРАФІЯ ЗНІМКІВ ОХОПЛЮЄ ПІВДЕНЬ ТА СХІД КРАЇНИ – ВІД ОДЕСИ ДО ДОНЕЧЧИНИ. А НАЙБІЛЬШЕ ВРАЖАЮТЬ ПОРТРЕТИ – СВІТЛІ, НАТХНЕННІ ОБЛИЧЧЯ.

Під час відкриття виставки відбулася церемонія гасіння нових марок і конверта

— Хочу подякувати Борису Наумовичу, чи то як ми його називаємо, дяді Борі, просто Борису, — сказав під час відкриття заступник одеського міського голови Павло Вугельман, — за те, що своєю творчістю він назавжди залишає в нашій з вами пам'яті ці світлини як символ мужності наших героїв, наших захисників. Це і Збройні Сили України, і сили ДСНС, і поліцейські, і прикордонники, і капелани, які, кожний на своєму фронті, захищають нашу державу... Ми

впевнені, що війна закінчиться, а ваші, Борисе, світлини, залишаться як символ нашої незламності.

— Таке враження, що те саме 24 лютого у нас досі триває, — зазначив сам автор. — Хочу, щоб ви пам'ятали цих простих людей. До нас на виставку завітали люди, які є у мене на портретах. Тут є фотографії, зроблені в перші дні війни, одна з них була на білбордах по всій Одесі. Коли я їздив з іноземними кореспондентами, вони не могли зрозуміти, чому я робив це безкош-

товно... А ця експозиція відбулася завдяки нашим громадським організаціям, нашим волонтерам.

На виставці були також представлені два блоки марок, підготовлені «Укрпоштою» на основі світлин Бориса Бухмана, а також гільзи, розмальовані художниками, аматорами, студентами Худграфу та учнями художньої школи імені К.К. Костанді. Усі гроші від продажу марок та гільз пішли на закупівлю дронів для «Сталевого кордону». 🇺🇦

КУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Галина Владимирська

Фото: Олег Аратовський, Олег Владимирський, Сергій Гуменюк

Чарівна «Бібліоніч»

У СТИЛІ ГОґВАРТСА

В ОДЕСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ
НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ

УВЕЧЕРІ 14 ЛЮТОГО, ЛЕДВЕ ПРОЧИНИВШИ ВХІДНІ ДВЕРІ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ, ГОСТІ ПОТРАПЛЯЛИ У АТМОСФЕРУ ЧАРОДІЙСТВА. У ВЕСТИБЮЛІ ЗВУЧАЛА ТАЄМНИЧА МУЗИКА З КІНОФІЛЬМІВ ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА, НА СТОЛАХ ЯСНІЛИ ЧЕРВОНІ ВОГНИКИ-СЕРЦЯ, ВАБИЛА ВОГНИКАМИ І ВЕЛИКА ФОТОЗОНА У ВИГЛЯДІ СЕРЦЯ, А ЗУСТРІЧАЛИ ВАС ПЕРСОНАЖІ ПОТТЕРІАНИ – ЮНІ АКТОРИ МИСТЕЦЬКОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ШКОЛИ м. ОДЕСИ І СПІВРОБІТНИКИ САМОЇ БІБЛІОТЕКИ...

Чарівним дійством «Бібліоночі» керували очільниця ОНБ Ірина Бірюкова і заступниця гендиректора Ольга Бельницька-Мамонтова

Сеанс віршотерапії поета і правника Павла Войтовича

Ірина Бірюкова з керівництвом факультету кібербезпеки та інформаційних технологій НУ «ОЮА» Олегом Диким і Єлизаветою Івахненкою та директоркою наукової бібліотеки академії Таїсією Іванійчук

Заступниця декана Єлизавета Івахненко і студенти факультету дарують книжки ОНБ

А далі крок за кроком можна було потрапити у чарівний простір різних приміщень книгозбірні, кожне з яких було наповнене змістом двох свят, які припадають на одну дату, – Дня закоханих і Міжнародного дня дарування книжок.

Тема цьогорічної «Бібліоночі», яка вже стала традицією в Одеській національній науковій бібліотеці, була озвучена так: «Пригоди Гаррі Поттера в книжкових лабіринтах». Звідси – і відповідна атмосфера, у створенні якої колектив ОНБ виявив просто фантастичну креативність. Отож, з 17.00 до 21.00 сюрпризи чекали на гостей буквально на кожному кроці, починаючи з фотозон «Алея кохання», «Час пригод у бібліотеці», «Магічні селфі-сходинки», «Магія кохання». Уявляєте: ти фотографуєшся з

Гаррі Поттером чи Герміоною, а поряд чарівна шляпка розповідає тобі, куди треба йти далі, – отакий «навігатор» було створено тут!

Чари мистецтва у концертній програмі на сцені великої читачкої зали дарували Ансамбль солістів «Ренесанс» (художній керівник – Аглая Поліхроніді) Одеської обласної філармонії ім. Давида Ойстраха, квартет Four/Quartets (керівник – Юлія Костандова) Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К. Данькевича та саксофоніст, лауреат джазових конкурсів Георгій Стремьдін. А ще тут відбувся показ мод Fashion Show KAPSAMUN від Royal Family Models (колекція Марини Овчаренко).

Організаторів також дієво підтримав Національний університет «Одеська юридична академія». Студенти факульте-

Ансамбль солістів «Ренесанс»

Композитор
і аранжувальник
ансамблю
Андрій Малініч

Грає Георгій
Стремядін

Квартет Four/Quartets

Fashion Show KAPSAMUN
від Royal Family Models

«Феєрію
ароматів»
чарувала
Перша
майстерня
парфумерії
в Україні

ту кібербезпеки та інформаційних технологій під керівництвом своїх викладачів продемонстрували шоу дронів-купідонів, літературний квест з присмаком права «У пошуках 5-го елементу», вручали даруночки, виготовлені на 3D-принтері, а ще подарували бібліотеці чимало книжок. Тим часом у залі-музеї рідкісних видань свої поезії читав правник і поет, доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин Павло Войтович, а потім студенти юракадемії провели літературне судово засідання «Кохання в законі – закони кохання».

Поринути у магію трав і українських автентичних вишивок запропонувала відомий фітотерапевт і колекціонерка Софія Нагорняк: Софія Михайлівна дивувала чаями з афродізіаком, подушечками для сновидінь, варенням з присмаком кохання, настоянками для здоров'я.

Потрапити у «Феєрію ароматів» дала змогу Перша майстерня парфумерії в Україні. Тут можна було «скуштувати» багато ароматів, з якими знайомили справжні професіонали своєї справи, і навіть спробувати створити свій власний аромат!

Створити органайзер «Поштова Сова» навчала Марина Старощук (Видавництво Старого Лева), Одеська обласна бібліотека для юнацтва запропонувала «Бібліоманію: ворожіння на кохання», а художниця Еліна Жукова – портрети нашвидкуруч.

А скільки цікавого для доросли та дітей підготували самі співробітники ОННБ! Майстеркласи з виготовлення закладок для книг та декоративних композицій з природних матеріалів і, від палітурної майстерні, – «Підлікуй улюблену книжку»; благодійний ярмарок «Лавка Оллівандера»; ворожіння від професорки Трелоні; перегляд фільму «Гаррі Поттер і

Софія
Нагорняк
вбила
продукцією
своїєї марки
і колекційними
вишиванками

філософський камінь» мовою оригіналу; засідання читацького клубу «Pro-читай» з літературознавицею Іриною Нечитайлюк «Про любов у слові: як кохали українські письменники»; виставка-інсталяція «Книжкова Love Story»; благодійна акція «Потіш Герміону – подаруй бібліотеці книжку»; літературні вікторини, квізи, квести!

Важливо, що ніхто не страждав від голоду і спраги: працювала бібліокав ярня «Три мітли» у партнерстві з ПАТ «Єнні Фудз».

Нагадаємо, що це був Міжнародний день дарування книжок, отож традиційно керівництво і співробітники ОННБ, підтримуючи благодійну патріотичну акцію «Бібліотека – українському воїну», завжди відвідували військовослужбовців, які перебувають на лікуванні та реабілітації, і привозили книжки й смаколики. Нині це було неможливо через введення карантину на грип, але подарунки передали нашим захисникам.

На сайті ОННБ викладено повний фоторепортаж і відео з події. 📖

ЧУТТЄВІ МОЛОДІ ГОЛОСИ «BEL CANTO»

Засновниця конкурсу, голова журі Віра Ревенко

ЩОСЬ НЕЙМОВІРНЕ ВІДБУВАЛОСЯ ЦЬОГО КВІТНЕВОГО ДНЯ У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ІМЕНІ А.В. НЕЖДАНОВОЇ. ЦЕРЕМОНІЯ НАГОРОДЖЕННЯ ТА КОНЦЕРТ ЛАУРЕАТІВ ТРЕТЬОГО МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ «BEL CANTO», ПРИСВЯЧЕНОГО ПАМ'ЯТІ ВИДАТНИХ СПІВАКІВ, НАРОДНИХ АРТИСТІВ УКРАЇНИ МИКОЛИ ОГРЕНИЧА ТА ІВАНА ПОНОМАРЕНКА, ПЕРЕВЕРШИЛИ ВСІ СПОДІВАННЯ. ЦЕ БУЛО ТОРЖЕСТВО ПРЕКРАСНОГО СПІВУ, ПРИЧОМУ СПІВАЛИ ЯК ЛАУРЕАТИ, ТАК І ЧЛЕНИ ЖУРІ ТА НАВІТЬ ГОСТІ.

Усіх причетних до конкурсу вітав перший заступник голови Одеської облради Олег Радковський (зліва). Він також вручив Подяки оргкомітету членам журі і диригентам. На знімку з Подякою – Сергій Ковнір

Майстер клас з оперного співу від Віталія Білого

Своїм співом чарує Дмитро Павлюк

– Поки житиму я, існуватиме й конкурс, – запевнила народна артистка України, професор ОНМА Віра Ревенко, з чиєї легкої і гарної руки вже втретє (а за часів повномасштабної війни – вдруге) проходить це творче змагання студентів, де задано планку дуже високо. – Це свято великих професіоналів Миколи Огренича й Івана Пономаренка, славетні імена котрих звучали не тільки в Україні, а й у всьому світі. Ці наділені унікальними голосами співаки були настільки віддані своїй країні, що ніякі міркування не могли примусити їх залишити батьківщину. Обидва вони – випускники нашої консерваторії, учні класу Ольги Благовидової. Ці люди завжди в моєму серці, я щаслива тим, що вони були в моєму житті, вдячна їм за це. Величезна честь – стати лауреатом такого конкурсу. Яка прекрасна й талановита наша молодь, як їй потрібне щасливе життя в Україні без війни!

Оцінювали молоді таланти соліст Національної опери України, народний артист України Сергій Ковнір, солісти Одеської опери, заслужені артисти України Олена Стародубцева, Віталій Білий, Дмитро Павлюк, заслужена діячка мистецтв України, режисер Лариса Леванова (м. Київ), народна артистка України, провідний диригент Національної опери імені Тараса Шевченка Алла Кульбаба, диригент вищої категорії Одеського національного академічного театру опери та балету Володимир Врублевський, а головою компетентного журі була сама Віра Ревенко.

Зачарувала арією Віолетти з опери Джузеппе Верді «Травіата» володарка Першої премії Анастасія Довбіус, яка має лірико-колоратурне сопрано, вихованка Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського, наймолодша солістка Хорової капели ім. Л.М. Ревуцького. Арію дона Альфонсо з опери Гаєтано Доницетті «Фаворитка» блискуче виконав ще один переможець Роман Арабаджі. Цей надзвичайно перспективний молодий бас уже добре відомий не лише меломанам нашого міста, а й завсідникам Київської філармонії. Роман – учень професора ОНМА ім. А.В. Нежданової, народного артиста України Василя Навротського і уособлює всі найкращі риси наставника: від сильного, красивого голосу аж до яскравої сценічної зовнішності та інтелігентного стилю виконання.

Другу премію розділили Вікторія Вигановська, яка вразила мелодійною арією Галі з опери Костянтина Данькевича «Назар Стодоля», та Олександр Чийій, який надзвичайно артистично заспівав

Володарка 1-ї премії Анастасія Довбіус

Переможний спів
Романа Арабаджі

Вікторія Вигановська

Олександр Чишій

Дар'я Сердюк

Лю Чжиго

Антон Попаленко

арію Графа з опери Вольфганга Амадея Моцарта «Весілля Фігаро». Третя премія дісталася Дар'ї Сердюк (на концерті вона виконала арію Ліу з опери Джакомо Пуччіні «Турандот»), Лю Чжиго (у його виконанні напрочуд лірично прозвучала арія Неморіно з опери Гаetano Доніцетті «Любовний напій») та Антону Попаденку (він заспівав арію Філіппа з опери Джузеппе Верді «Дон Карлос»). Звання дипломантів конкурсу здобули Анастасія Кіщук, Ольга Березова і Дар'я Погоріла.

Усі виступи відбувалися у супроводі симфонічного оркестру ОНМА ім. А.В. Нежданової під орудою Алли Кульбаби, Володимира Врублевського та Олександра Перепелиці.

Приємно, що спонсорська підтримка дозволила нагородити талановитих співаків не тільки дипломами, а й грошовими преміями, адже їхні золоті голоси, музична чуттєвість та артистизм того варті. Сподіватимось на ласкавість долі до цих хлопців та дівчат у подальшому, дорослому творчому житті. ❀

В ЛЮТОМУ 2025 РОКУ В ДЕРЖАВНОМУ АГЕНТСТВІ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ МИСТЕЦТВ ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ (ДЕРЖМИСТЕЦТВ) ВІДБУЛОСЬ ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ З ПРИСУДЖЕННЯ ПРЕМІЇ ІМЕНІ М.В. ЛИСЕНКА, ПІД ЧАС ЯКОГО І БУЛО ВИЗНАЧЕНО ПЕРЕМОЖЦІВ. У НОМІНАЦІЇ «ЗА ВИДАТНІ ДОСЯГНЕННЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ ВИКОНАВСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ» ПЕРЕМОГУ ОДЕРЖАВ ОДЕСИТ ОЛЕКСАНДР ПЕРЕПЕЛИЦЯ (ДИРИГЕНТ, ФОРТЕПІАНО) ЗА КОНЦЕРТНІ ПРОГРАМИ, ВИКОНАНІ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ П'ЯТИ РОКІВ.

Премія імені М.В. Лисенка присуджується щороку у трьох номінаціях за видатні досягнення у сфері музичного мистецтва та мистецтвознавства. Після тривалих обговорень члени Комітету, шляхом відкритого голосування, визначили цьогорічних переможців лише у двох номінаціях.

Переможець у номінації «За видатні досягнення у професійному виконавському мистецтві» Олександр Перепелиця – випускник Одеської середньої спеціальної музичної школи ім. проф. П.С. Столярського (нині – Одеський державний музичний ліцей імені професора П.С. Столярського). Далі навчався у Вищій школі мистецтв м. Бремен (Німеччина) і в Одеській національній музичній академії ім. А.В. Нежданової, де також закінчив аспірантуру. Нині постійно диригує симфонічними оркестрами Одеської філармонії та музичної академії. О.О. Перепелиця – засновник, художній керівник і соліст Ансамблю сучасної музики SENZA SFORZANDO, який є першим виконавцем багатьох творів сучасних українських і зарубіжних композиторів. В останні роки SENZA SFORZANDO – неодмінний учасник Міжнародного фестивалю сучасного мистецтва «Два дні і дві ночі нової музики», а також бере участь у мистецьких фестивалях за кордоном.

Лауреаткою у номінації «За видатні досягнення в музикознавстві» стала науковець-мистецтвознавець, доктор мистецтвознавства, професор у Львівській національній музичній академії ім. М. В. Лисенка Ольга Шуміліна. Вона отримає премію за видання «Андрій Рачинський/Максим Березовський. Двохорні концерти» та наукові статті, присвячені дослідженню української музики доби класицизму.

У номінації «За видатні досягнення у професійній композиторській творчості» цьогоріч не було обрано лауреата, оскільки ніхто з претендентів не набрав необхідної кількості голосів від членів комітету. ■

ВИСТАВКА КАРТИН З ОДЕСИ У БЕРЛІНІ –

СВІДЧЕННЯ СОЛІДАРНОСТІ З УКРАЇНОЮ

СПРАВЖНІЙ УСПІХ ОДЕСЬКОГО МУЗЕЮ ЗАХІДНОГО І СХІДНОГО МИСТЕЦТВА, ЗАДЛЯ ЯКОГО КОЛЕКТИВ ПРАЦЮВАВ МАЙЖЕ ДВА РОКИ! МОВА ЙДЕ ПРО ВИСТАВКУ «З ОДЕСИ ДО БЕРЛІНА. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЖИВОПИС XVI–XIX СТОЛІТЬ», ЩО БУЛА ВІДКРИТА 23 СІЧНЯ 2025 РОКУ В ОДНОМУ З НАЙВІДОМІШИХ МУЗЕЇВ НІМЕЦЬКОЇ СТОЛИЦІ – КАРТИННІЙ ГАЛЕРЕЇ. ЕКСПОЗИЦІЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З 60 КАРТИН З КОЛЕКЦІЇ ОДЕСЬКОГО МУЗЕЮ, А ТАКОЖ РОБІТ З БЕРЛІНСЬКИХ ФОНДІВ.

Мета спеціальної виставки – представити широкий аудиторії твори Одеського музею західного та східного мистецтва та продемонструвати зв'язки України із Західною Європою, а також надіслати сигнал солідарності з Україною та сприяти підвищенню обізнаності громадськості щодо війни.

Проект реалізується під патронатом президента Федеративної Республіки Німеччина Франка-Вальтера Штайнмаєра та за підтримки уповноваженої Федерального уряду ФРН з питань культури та засобів масової інформації Клаудії Рот. Окрім них у церемонії відкриття взяли участь міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола Тоцицький, президент Фонду прусської культурної спадщини Герман Парцінгер

Франк-Вальтер Штайнмаєр

Микола Точинський

та Надзвичайний і Повноважний Посол України в Німеччині Олексій Макеев.

Франк-Вальтер Штайнмаєр у своєму виступі наголосив, що виставка демонструє: кривава загарбницька війна росії є також війною проти культури України та української ідентичності. Він відзначив важливість експонатів з музею в Одесі, що були врятовані від російської агресії і привезені до Берліна. Він закликав продовжувати підтримку України в боротьбі за збереження її культури та висловив надію на швидке повернення картин до нашої незалежної країни.

Штайнмаєр зауважив, що особливо його вразила пара натюрмортів: Корнеліса де Хема, голландського майстра XVII століття, з одеської колекції та схожий натюрморт із колекції Картинної галереї, намальований батьком Корнеліса Яном Давідзуном де Хемом.

— Такі пари картин, як ця, дають нове уявлення про історію мистецтва і демонструють нам, як багато зв'язків існує між колекціями в Одесі та Берліні, наскільки вони схожі між собою за художниками, жанрами та сюжетами, — сказав глава держави.

У свою чергу міністр культури України Микола Точинський зазначив:

— Спільні культурні заходи допо-

магають німецькій аудиторії краще пізнати українську культуру, побачити її вразливість в умовах російської агресії і зрозуміти, чому її так важливо захищати. Росіяни можуть знищити музей і будівлю, але вони не можуть стерти культурну пам'ять. Варварський наступ на українську культуру — це напад на Європу.

Патронат виставки з боку федерального президента, його підтримка спільних зусиль зберегти українську культурну ідентичність є, за словами Точинського, підтвердженням справжньої солідарності з українцями та одним з елементів того, «як нація може допомогти не тільки озброєнням і боеприпасами». Міністр також підкреслив, що надана Німеччиною ППО допомагає захищати життя та об'єкти культури.

Директор Одеського музею західного і східного мистецтва Ігор Поронік розповів, що після повномасштабного вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року музейні співробітники евакуювали у безпечне місце найцінніші полотна. У вересні 2023-го до столиці Німеччини доставили 74 мистецькі роботи, а у лютому 2024-го деякі з полотен стали частиною виставки Картинної галереї у Берліні. Тепер відвідувачі матимуть можливість ознайомитися ще з 60 картинами з одесько-

“ «СПІЛЬНІ КУЛЬТУРНІ ЗАХОДИ ДОПОМАГАЮТЬ НІМЕЦЬКІЙ АУДИТОРІЇ КРАЩЕ ПІЗНАТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ, ПОБАЧИТИ ЇЇ ВРАЗЛИВІСТЬ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ І ЗРОЗУМІТИ, ЧОМУ ЇЇ ТАК ВАЖЛИВО ЗАХИЩАТИ».

го музею. Серед них — роботи представника флорентійської школи Франческо Граначчі, майстра офорта і видатного художника з епохи золотого століття нідерландського живопису Руланта Саверея, а також німецького пейзажиста Андреаса Ахенбаха.

Виставка буде відкрита для відвідувачів Картинної галереї по 22 червня 2025 року. Починаючи з осені, експозиція буде переміщена в Курпфальцьський музей у Гейдельберзі.

За матеріалами в Інтернеті

Фото: Gemaldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin/David von Becker

МУЗЕЙНИЙ ПРОСТІР

Марія Гудима

Фото: Олег Владимірський

«НЕБАЧЕНА СИЛА» УКРАЇНСЬКОГО СПРОТИВУ

МИСТЕЦЬКО-ІНФОРМАЦІЙНА ВИСТАВКА «НЕБАЧЕНА СИЛА» БУЛА ПРЕДСТАВЛЕНА В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ХУДОЖНЬОМУ МУЗЕЇ (ВУЛ. СОФІЇВ-СЬКА, 5А). ПРОЄКТ РОЗПОВІДАЄ ПРО СИЛУ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОГО СПРОТИВУ УКРАЇНЦІВ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ: РУХИ, МЕТОДИ БОРОТЬБИ, РЕАЛЬНІ ІСТОРІЇ ПРОТИСТОЯННЯ РОСІЙСЬКОМУ АГРЕСОРУ.

– Жовта фарба вважається загарбниками підозрілою, – каже кураторка проєкту Ольга Муха. – Вона показує, що ніхто їх тут не чекав, це українська земля. Коли на стінах написані вірші українських поетів, намальовані жовто-блакитний прапорець або жовта стрічка, окупантам стає зрозуміло: навіть цивільне населення, попри те, що мовчить, їх тут не хоче. Коли говорять про ненасильницький спротив, припускаються помилки: плутають із пацифізмом. Ти можеш не мати мілітарних навичок, але виявляєш власну волю. Фантазії такого протесту можуть бути дуже розмаїті, ба, навіть дошкульні, гумористичні. Власне, цей гумористичний підхід є чимось унікальним саме для української історії. Останнє десятиліття я працювала у сфері прав людини, була на багатьох локаціях, від Мексики до Філіппін. Виявилося, що є багато спільного, але Україна й відрізняється, зокрема темою жіночого спротиву. Жінка на війні сприймається в першу чергу як жертва в силу багатьох причин. Але на виставці ми бачимо, як жінка стає загрозою. Жінок 30-40 років окупанти не сприймають серйозно, це для них сліпа пляма, якісь матусі з дітьми. Це виявилось жіночою суперсилою.

На виставці представлені картонні карикатурні фігури

«російських визволителів» Сергія Захарова, що стояли на вулицях Донецька 2014 року, вірусні мему Максима Паленка, відеоісторії про поранені об'єкти культури в Тростянці й Охтирці, зафільмовані Музейним кризовим центром у рамках проекту «Поранена культура», лабіринт свідомості «Всередину зовнішності» з плакатами кримського художника Антіка Данова про шизофренічність реальності окупації, яка може варіюватися залежно від того, з ким розмовляєш і в якому місці, документальний фільм «Спротив»

Акіма Галімова та відео Ukrainer із проекту «Деокупація», роботи мистинь Марії Куліковської, Алевтини Кахідзе, Лії Достлевої, Юлії По, Еміне Зіяїдін, Юлії Данилевської, Діани Берг, Віри Процких, Яни Голубятнікової та Альони Маляренко. ❀

НОВИЙ ДІМ

ДЛЯ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

У МУЗЕЮ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА ОДЕСИ ЗНОВУ НОВОСІПЛЯ: ВІДНИНИ ВІН ПРИЙМАТИМЕ ВІДВІДУВАЧІВ У ДВОПОВЕРХОВІЙ БУДІВЛІ НА ВУЛИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКІЙ, 31/33. ЦЕ ВЖЕ П'ЯТИЙ ПЕРЕЇЗД. НА НОВУ ЛОКАЦІЮ, ТА ЩЕ Й НА МОЛОДИЙ МІСЯЦЬ, ЖИТТЯ ПОЧНЕТЬСЯ З ЧИСТОГО АРКУША. А ПОКИ ПОДОРОЖ ПОЧИНАЄТЬСЯ З НЕОНОВОГО НАПИСУ NO FUTURE NOW, ЦЕ ЗНАКОВА РОБОТА ДМИТРА ДУЛЬФАНА – ХУДОЖНИКА, ВИСТАВКОЮ ЯКОГО (НА ЖАЛЬ, ПОСМЕРТНОЮ) ВІДКРИВАЄТЬСЯ ЦЬОГО РАЗУ МСМО.

СВІТЛО та ГЛИБИНА

Дмитро ДУЛЬФАН (9 червня 1971 – 16 травня 2024) – графік, автор світлових скульптур, об'єктів, інсталяцій, перформансів. Син відомого живописця Люсьєна Дульфана, він обрав власний шлях у сучасному мистецтві; вчився в Грековці, але робив перші кроки в колі художників Олександра Ройтбурда та Сергія Ануфрієва. Стиль його творів визначають як панк-гламур, проте це далеко не вичерпний термін. Для такої індивідуальності межі (в тому числі стильові та жанрові) завжди тісні.

У 1992 році Дмитро став учасником руху «Українська хвиля», брав участь у роботі групи «Медгерменевтика» та об'єднання «Паризька комуна». А в 1994-му заснував психоделічний простір «Лабораторія Світла та Сенсу». В гучному проєкті «4 rooms» Дмитру належала кімната, в якій він «виросчував» фантастичну флору, що світилася. Періодично тема світильників-темнильників, що суперечили природі, знову виникала в його творчості.

Головним куратором проєкту у МСМО «Міражі Каліпсо: Полонений глибинами Дмитро Дульфан» став Андрій Сігунцов, співкураторами – Анна Мороховська та Сергій Поляков. На першому поверсі зібрані унікальні об'єкти, що світяться, багато з них поєднують «трансфлору» із готовими фаянсовими фігурками. Символічно: нове проростає з традиційного, стаючи гармонійним сплавом.

«Дульфан шукав відповіді у край-

ношах людського буття, у місцях, де мистецтво розчиняється у безодні тілесного й містичного, де межа між життям і смертю, між творенням та руйнуванням стирається, – пишеться в кураторському тексті. – Його найвідоміші роботи, так звані «світільники», стають символами порожнечі, тіл та ідей, що розпадаються, не знаходять форми, але продовжують пульсувати в просторі, вібруючи в такт із тими, хто на них дивиться. Це не просто об'єкти, а сліди невидимого, що пробивається з іншого боку реальності. Він створює вимір, де час зупиняється, а кожна спроба знайти себе стає актом безжального саморуйнування».

«Він руйнувався – але прикрашений квітами», – писав Віктор Гого про одного зі своїх персонажів. Діма Дульфан дозволяв розквітати своїм роботам, у яких би жанрах та техніках вони не створювалися. Чи руйнував художник існуючі поза його особистістю стереотипи? Подивіться на «мироточивого» іконоподібного Гоголя, видно ж, що великому письменникові боляче за рідну Україну.

«Для Дульфана мистецтво стає катастрофою – колапсом, розривом між тим, що могло б бути, і тим, що є. Він перетворює своє падіння в безодню на головну рушійну силу своєї творчості, де розчинена в часі катастрофа стає єдиним способом наблизитися до мрії. Його роботи – це міражі або уламки того, що могло б стати чимось більшим, але зупинилося на порозі незавершеності. Тут немає завершених історій – лише нескінченні візії, загублені в глибинах», – також написано в кураторському тексті.

Звісно, Діма, будучи сам глибокою людиною, не був байдужим і до морських глибин, його вабили таємниці, недовдоволеність, естетика античності.

«Мистецтво Дмитра Дульфана – це занурення в безодню, подорож, що не має кінцевого порту, – дозволяємо собі останню цитату від кураторів. – Це ритуал, який не веде до світла, а залишає в полоні темряви, де світло тіней поглинає реальність. У його творах звучить поклик Каліпсо – підводної богині, що спокушає і водночас замикає у просторах нездійсненого. Виставковий простір постає, як води океану, а твори – уламки розбитого міфу, фрагменти життя, що розчинилося у хвилях».

Діминим дітищем була оригінальна галерея «Вікно», що сполучила сучасне мистецтво з авторськими винами, і на виставці знайшлося місце творам митців, яких він там представляв. Виявилося, що Дульфан-молодший, як дехто його називав в Одесі (відомий художник Люсьєн Дульфан, його батько, давно живе й працює за кордоном і пережив сина), був центром своєрідної мистецької «сонячної системи», до Діминого світла тягнулися, ним надихалися.

ЗМІНА ЛОКАЦІЙ – НЕ ЗАВАДА ДІЯЛЬНОСТІ

Нагадаємо, що заснований у 2008 році бізнесменом і меценатом Вадимом Мороховським Музей сучасного мистецтва Одеси виріс із колекції Михайла Кнобеля та став платформою для дослідження й збереження одеської мистецької традиції.

Першою адресою була така: Сабанський провулок, 5а. 2008-2012 – перші виставки, формування експозиції. Майже відразу після відкриття музею відбулася виставка «Одеса 2008», яку музейники неофіційно наважилися назвати Першою Одеською бієнале сучасного мистецтва. Вже наступна, Друга бієнале, пройшла тут офіційно. 2012-2013 – переїзд на Французький бульвар, 8.

2013-2021 – переїзд до історичної будівлі на Леонтовича, 5, яку музей реставрував, і відкриття нової локації Третьою Одеською бієнале сучасного мистецтва. Саме тут згодом відбулися Четверта та П'ята міжнародні бієнале.

Ця адреса стала домівкою не тільки для МСМО, а й для двох молодіжних центрів музею – «Артерії» під кураторством Романа Громова та «Музеону», який курував Володимир Чигринець. Тут була збудована та працювала велика сучасна виставкова зала, яка приймала українських і міжнародних художників.

У 2021-му музей отримує простір на Французькому бульварі, 36, але не встигає відкритися через повномасштабне вторгнення РФ в Україну. 2022-2024 – попри відсутність власного простору, музей проводить сім виставок у партнерських локаціях: це Одеський музей західного і східного мистецтва, Національний музей імені Андрея Шептицького у Львові, Міжнародний культурний центр «УНІОН». За цей час МСМО також представив сучасне українське мистецтво за кордоном: у Німеччині, Франції, Литві, Польщі, Італії. А скільки ще попереду... ❗

Директор МСМО Семен КАНТОР:

МАЙБУТНЄ ТРЕБА СТВОРЮВАТИ, А НЕ ЧЕКАТИ, КОЛИ ВОНО НАСТАНЕ

ВІДКРИТТЯ 1 БЕРЕЗНЯ МУЗЕЮ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА ОДЕСИ У НОВІЙ ЛОКАЦІЇ СТАЛО ПРИВОДОМ ДЛЯ РОЗМОВИ З ЙОГО ПЕРШИМ І НЕЗМІННИМ ДИРЕКТОРОМ СЕМЕНОМ КАНТОРОМ. АДЖЕ ХТО, ЯК НЕ ВІН, МОЖЕ ДОКЛАДНО РОЗПОВІСТИ ПРО ІСТОРІЮ ТА ЦІЛІ СТВОРЕННЯ МУЗЕЮ, ЯКИЙ ПОСІВ УНІКАЛЬНЕ І ДУЖЕ ЗНАЧУЩЕ МІСЦЕ У КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ НЕ ЛИШЕ ОДЕСИ, А Й УКРАЇНИ.

– Семене Борисовичу, як виникла ідея створення МСМО і кому це було потрібно?

– Певно, не відкрию великої таємниці, якщо скажу, що цей музей – сімейний. Вадим Мороховський, засновник МСМО, банкір та меценат, – мій зять. Він не лише рухає фінансами, а й генерує ідеї. Саме йому ми завдячуємо фактом створення музею. Я по життю скептик – не лише вдома, а й на роботі, але у цьому випадку я його підтримував. Ще з початку 2000-х років, коли Вадим відчув свої фінансові здібності «збирати каміння», у нього виникло бажання створити в Одесі музей. Бажання «збирати каміння» виникає у кожної нормальної людини, яка живе у місті кілька поколінь. А наша родина мешкає в Одесі вже багато поколінь. У мене, крім технічної, є ще й незакінчена художня освіта. Свого часу я керував підприємством з художнього лиття та сувенірки. Тому коли Вадим запропонував мені подумати про музей, то я тут же сказав, що треба робити музей «шістдесятників». Я думав, що це найкраще з того, що на той момент було в Одесі. Визнаю, що тоді це був не зовсім правильний погляд, але я так вважав. Ми переконалися, що швидко створити музейну колекцію «шістдесятників» нереально. І відклали цю тему. 2008 року, на початку березня, Мороховському запропонували подумати про покупку колекції Кно-

беля. Сьогодні я розумію, що це була не найкраща колекція неофіційного одеського мистецтва. Але Михайло Кнобель першим серед багатьох колекціонерів зрозумів, що колекція має бути розкручена. Він провів сім виставок своєї колекції у найкращих просторах, у тому числі у Національному художньому музеї у Києві. І вперше в Одесі за останні сто років видав каталог приватної колекції. То був бренд. У нас є інші колекціонери, які мають цікавіші колекції, але вони звикли бути «радянськими колекціонерами» і ніде не світитися. А він світився. Це було правильно зроблено. Якби ми тоді знали, що це не найкраща колекція, то, можливо, ми її не купили б, але зараз я розумію, що нам таки пощастило, тому ми з гордістю пишемо, що наша колекція заснована на колекції Михайла Кнобеля. Наразі експонати з колекції Кнобеля становлять близько 10-15 відсотків нашої музейної колекції, і вони не найголовніші. Тоді цей хід допоміг нам позиціонувати себе на самому початку. Тепер після багатьох років кропіткої роботи ми дізналися багато цікавого. Зараз у нас є експонат – робота Олега Соколова 1951 року, яка називається «Любитель абстракції»: людина у капелюсі з піднятим коміром пальто – не наша людина! Ось із цього часу в нашій експозиції ми й розпочали відлік одеському неофіційному мистецтву.

— А навіщо знадобився відразу такий великий формат — музей? У той час в Одесі було чимало художніх галерей. Вони є і нині.

— Почну з кінця. По-друге, це був маркетинговий хід, а перше, на жаль, слово «галерея» у радянській транскрипції пов'язане насамперед із комерційною структурою. Звичайно, є Третьяковська, Тейт та ще якісь музеї з такою назвою. Але у 90-ті роки галереї були насамперед комерційними об'єктами. А ми — саме музей, і дуже важливо зрозуміти, що й навіщо так названо та створено. Музей не повинен займатися комерційною діяльністю. Коли ми купили колекцію Кнобеля і, почавши її через кілька років аналізувати, зрозуміли, що приблизно половина експонатів з цієї колекції не підходять для концепції нашого музею (не той рівень чи не той напрям), ми почали замислюватися над тим, як їх позбутися і замінити іншими роботами. Продати і на ці гроші щось купити — найпростіший варіант, але музей не продає! Ми маємо громадську раду музею, тож колегіально вирішили, які експонати нам не потрібні. Тому весь час шукаємо варіанти, як їх перетворити на те, що нам потрібно. А треба нам набагато більше, ніж не потрібно, тому реалізувати це було не так уже й складно.

— Сучасне одеське мистецтво — про що воно і в чому його родзинка?

— Про родзинку не скажу — із цим дуже складно. Відповім, як в Одесі заведено, запитанням на запитання: «А в чому родзинка одеського менталітету»? І чи є вона взагалі? Відмінність є! Це дуже суперечлива річ... Свого часу ми робили у музеї виставку «Лихі дев'яності». Так от, сміливість, зухвалість і ґрунтовність, а ще й іронія, якась загальна культура притаманні «одеському менталітету», а не лише гумор та лексика, як багато хто вважає. Раніше я це відчував у відрядженнях — повертаюся додому і потрапляю до іншого культурного середовища. Досі не можу дати визначення цьому. Сьогодні я знаю, що якщо ми говоримо про одеське неофіційне мистецтво, одеський нон-конформізм, то в нашому варіанті — це зовсім не дисидентство. У Москві художники намагалися хоч якось записуватись у дисиденти та влаштувати виставку в Ізмайлово. Вони там усі знали, що їм треба було виконувати цю роль. В Одесі було все м'якше, хоча «Парканна виставка» була набагато раніше. Одеський нон-конформізм, а потім одеський концептуалізм дуже довго оголошували варіантами московських. Справді, у нас багато і того, й іншого в розвитку було пов'язано з московською культурою. Але їх можна відрізнити. Одеський нон-конформізм добріший (м'якший). Я був на Малій Грузинській, починаючи з другої, на всіх виставках до 1984 року. Мистецтво московське завжди відрізнялося якоюсь темністю, якоюсь жорсткістю, не було легкості. А в одеських художників все яскравіше та легше.

— З чого сьогодні складається колекція музею?

— До великої війни у нас була будівля, якою ми були задоволені, поки вона не стала тісною, як кажуть кравці, «у всіх місцях». Тоді ми експонували те, чим пишаємось насамперед. Насамперед — це одеське неофіційне мистецтво. Причому неофіційність одеського мистецтва була завжди. Ніхто з чиновників ніколи (і зараз також) не цікавився навіть нашими одеськими лідерами. Через сім років після створення нашого музею ми робили у Києві, у Національному художньому музеї величезну виставку *Enfant Terrible* про одеський концептуалізм. Видали каталог і показали витоки, а саме — Олега Соколова як попередника. Тоді ж ми змогли систематизувати його творчу спадщину. Виявилося, що насамперед — це листочки формату А4, трохи більші, трохи менші. Щось на них намальовано чи на-

писано. Написане взагалі ніхто не сприймав як витвір мистецтва. Тим часом Джозеф Кошут, визнаний піонер концептуалізму, теж відомий своїми текстовими творами. Олег Соколов почав творити у такому напрямку набагато раніше. І нам вдалося там вперше продемонструвати ці його роботи.

Нікого з представників влади у нашій країні не цікавить розвиток сучасного мистецтва. І якщо ми вперше отримали мінімальну підтримку від чиновників, то лише завдяки особистим зв'язкам. Тому, говорячи про терміни, я називаю все це мистецтво неофіційним. Ось ці твори ми й збираємо. Найголовніше у нас — твори одеського неофіційного мистецтва 60-70-х, групи концептуалістів початку 80-х, трансавангард кінця 80-х, лихі 90-ті... Ми єдині в Україні, хто колекціонує відеоарт, причому наша колекція — еталонна. Ми маємо всі експонати одеського відеоарту ХХ століття. Зараз, мабуть, її демонструватимемо в Українському музеї в Нью-Йорку. І, звісно, нове мистецтво ХХІ століття. Виявилося, що чим менше членів Спільки художників, тим цікавіше глядачам.

— Де зараз ваша колекція, коли більша частина зібрань одеських художніх музеїв вивезена за кордон?

— Вона зараз у західній частині України. На відміну від державних музеїв, яких зобов'язали все терміново вивезти, наші співробітники організували ретельну упаковку з повними описами, і протягом місяця три величезні трейлери вивезли всю колекцію. Сьогодні ми працюємо у режимі виставкового центру.

— Якими мають бути якості роботи, щоб вона потрапила до музейної колекції?

— Це не передбачувано. Можу сказати про формальні якості. Декілька людей, які за це відповідають, вирішують, що це представляє для нас інтерес. А ось що саме є критеріями? Історія, провенанс (походження, джерело). Я свідомо не говорю про мистецтвознавчу оцінку. Важливо — чіпляє робота чи ні. Можу навести приклад створення цікавого твору. Ми проводили виставку у середині 2022 року у приміщенні колишнього спортзалу, і там була вивіска «SPORT LIFE». Наша художниця, тепер вона кураторка, Анна Мороховська переставила кілька цих неонових трубок, прибрала букву «О» і зі старої вивіски вийшло «PTSR LIFE» (PTSR — посттравматичний синдром), а це вже справжній витвір сучасного мистецтва з цікавою історією його виникнення.

— Наскільки ви орієнтовані на потреби глядачів?

— До нас приходять далеко не всі, навіть із тих, хто взагалі ходить у музеї. Справа музею, з одного боку, показувати експонати своїм глядачам, але є також інша сторона. Чим відрізняється музей сучасного мистецтва від звичайного? Звичайний музей демонструє те, що вже конвенційно визнане витвором мистецтва та підлягає збереженню. Моїм колегам у класичних музеях простіше. Вони чітко знають, що їм потрібно. А ми не знаємо, що нам потрібно! Музей сучасного мистецтва насамперед говорить про те, що «ось ця річ (причому, ця річ може бути відеоартом чи саундартом, або ще чимось) є твором мистецтва». Цей камінь — так, а цей камінь — ні! Завдання музею сучасного мистецтва — показувати людям і говорити: це витвір мистецтва! Факт музеїфікації сьогодні є підтвердженням, що «це» є витвором мистецтва. У цьому ми й маємо переконувати своїх глядачів. Тим, хто до нас постійно ходить, ми просто розповідаємо, їх не треба переконувати, вони вже думають так само, як ми. Є та частина людей, які до нас або взагалі не приходять, або потрапляють вперше. Під їхні погляди ми не підлаштовуємося, а, навпаки, намагаємося їх переконати.

– У роботі з художниками вам вдається уникати протекціонізму?

– Факт музеїфікації – визнання, що це є витвором мистецтва, та визнання рівня митця. Тому інтерес до митців, чії роботи вже є в колекції, чії виставки ми робили – більший, і ми поповнюємо їхні колекції. З іншого боку, нове, яскраве та цікаве ми беремо у кожного.

– На вашу думку, яким є одеський слід в європейській культурі?

– Я вважаю, що він суттєвий. Але, з огляду на те, що розуміти під «одеським слідом». У нас експонати лише одеситів. Це дуже делікатна тема, і щоразу на раді музею ми обговорюємо, чи цей художник є одеситом. Наприклад, Ваган Ананян: він працював в Одесі, чи цього достатньо? Якщо вважати одеситом Кандинського (прожив в Одесі понад 14 років, закінчив 3-тю гімназію, здобув тут художню та музичну освіту), то одеський слід дуже великий. Якщо наважитись називати одеситкою Олександрю Екстер, яка жила з 1908 по 1914 рік серед інших міст і в Одесі, то слід уже буде просто величезний. Якщо звузити діапазон, але залишити Баранова-Россіні, який у 1902-1908 роках навчався в Одеському художньому училищі і є одним із засновників авангарду початку століття (до того ж, сконструював «оптофонічне» піаніно і створив плямистий військовий камуфляж), то слід теж буде очевидним! Якби не 1917 рік і у Теофіла Борисовича Фраєрмана не захворіла в Одесі мама, а він, як хороший єврейський син, не повернувся б до неї з Парижа і потім, як дуже обережна людина, не був змушений затихнути після 20-х років. то цілком імовірно засновником французького експресіонізму називали б не Жоржа Руо, а його вчителя Теофіла Фраєрмана...

– Розкажіть про співпрацю із зарубіжними партнерами.

– Ми дружимо із Литовським національним музеєм. Добрі стосунки були з білоруськими неофіційними художниками, котрі живуть за кордоном. Коли Центр Помпіду в Парижі 2017 року почав створювати розділ українського мистецтва, куратор Ніколя Гутнікоф, вивчаючи одеське мистецтво, насамперед одеський концептуалізм, зацікавився творчістю Соколова, особливо невеликою роботою 1955 року зі словами «Сам не знаю». У відділі Українського мистецтва, відкритому у 2022 році, є кілька творів Олега Соколова, Володимира Наумця та одеських концептуалістів, які подарували наші колекціонери (зокрема Вадим Мороховський). А «папірець» із визнанням «Сам не знаю» ми, звісно, залишили собі! Нині це перлина нашої колекції. Ми зробили чудову виставку відеоарту у римском МАХХІ. Гарні стосунки з виставковим центром у Кракові. Починаючи з 3-ї бієнале до нас приїжджали автори з різних країн, а в 5-ій брали участь художники з 31 країни!

– На вашій виставці написано «NO FUTURE NOW». Який зміст викладаєте у цей вислів?

– «NO FUTURE – FUTURE NOW». Вигадав це Діма Дульфан. Ми реконструювали за фотографіями його твір і набули авторських прав. Думаю, що ми залишимо це нашим слоганом. Сприймаю це як «Не треба годувати завтрашнім! Треба сьогодні!». Майбутнє нам потрібне сьогодні. Ми хочемо майбутнього сьогодні. Діма сприймав це як світле майбутнє, яке нам потрібне сьогодні. Я це сприймаю трохи інакше: Майбутнє треба створювати, а не чекати, коли воно настане. Є ще й інші тлумачення.

– Що чекає на художників і відвідувачів цього року?

– Найбільший план цього року – провести «Рік Соні Делоне»!

Їй виповнюється 140 років. Картина, яка в мене за спиною, – це масштабований офорт Соні Делоне з нашої колекції. Живопису її взагалі в Україні немає, а офортів лише кілька. Буде проєкт не зовсім виставковий, творів її обмаль, а ось що ми показуватимемо, я поки що залишу «за кадром». Ми готуємось дуже серйозно, і це буде великий проєкт. ❗

Одесити добре знають, що відомий український політик, громадський діяч і меценат Михайло Поживанов є засновником однієї з найбільших київських галерей сучасного українського мистецтва «АВС-арт», а також сам з успіхом захоплюється художньою творчістю, є членом Національної спілки художників України. Отож має дружні стосунки з багатьма сучасними художниками. Серед них – і видатний, всесвітньо відомий майстер Іван Марчук.

Про зустріч з Іваном Марчуком Михайло Поживанов розповідає на своїй сторінці у «Фейсбукці». І ця розповідь цікава для усіх шанувальників мистецтва.

— Цими вихідними провідав свого доброго друга, народного художника України Івана Марчука, почесного академіка НАМУ, який зараз проживає у Відні. Ми душевно поспілкувалися, адже багато років знаємо один одного. Іван Степанович показав мені свій новий шедевр, який він завершив того ж ранку. Я вражений працьовитістю майстра, його життєствердною енергійністю, зацікавленістю людьми, мистецтвом та безмежною відданістю Україні.

Ми говорили, зокрема, про лютневу виставку художника «Епічна реальність» у Римі, у ватиканському Палаці

МИХАЙЛО ПОЖИВАНОВ:

«ЗУСТРІЧ
З ІВАНОМ
МАРЧУКОМ –
ЦЕ ЗАВЖДИ
НАСОЛОДА!»

Канцелярії. Іван Степанович розповів про свою приватну аудієнцію у Папи Франциска та неpubлічні деталі зустрічі. Художник Марчук вважає своїм покликанням дарувати людям радість і насолоду своєю творчістю, оспівуючи красу чарівної української землі, яка зараз нещадно руйнується ворогом. Свої виставки художник вважає посланням всьому світові – зупинити трагедію! Він прагнув ці свої думки передати й понтифіку.

З Іваном Степановичем говорили також про його майбутню монографічну ретроспективну виставку «Скажи мені правду», яка відбудеться з 2 по 12 травня в центрі Відня, у виставковому просторі Aula der Wissenschaften. Минулого разу його віденська виставка була надзвичайною, і мені пощастило побачити її на власні очі. Але цього разу планується ще більш масштабна подія – понад 400 картин різних періодів творчості, які розмістяться на двох поверхах монументальної історичної будівлі; роботи будуть доповнені відеоінсталяцією з ефектом занурення у віртуальну реальність.

Зустріч з Іваном Марчуком – це завжди тепле спілкування, насолода від його гострого розуму, тонкого почуття гумору та моє щире захоплення його працездатністю і сучасністю. ❀

МИТЕЦЬ

Марія Гудима

Фото: Тимофій Мельников

МИХАЙЛО **РЕВА:**

«ВТІЛЮЮ
В ПЛАСТИЧНИХ
МЕТАФОРАХ
ПАРАДОКС
МІЖ ЖИТТЯМ
ТА СМЕРТЮ»

ВИСТАВКА «ЩОДЕННИКИ ЧАСІВ» ОДНОГО З НАЙВІДОМІШИХ НИНІ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ МИХАЙЛА РЕВИ РОЗМІСТИЛАСЯ У МІЖНАРОДНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ЦЕНТРІ UNION (ТРОЇЦЬКА, 43). ВЕЛИКА ЧАСТКА ЕКСПОНОВАНИХ РОБІТ НАРОДИЛАСЯ ВНАСЛІДОК ГЛИБИННОГО БОЛЮ ТА РОЗДУМІВ МАЙСТРА ПРО СТРАШНІ ПОДІЇ, ЯКІ СЬОГОДНІ ПЕРЕЖИВАЄ НАША КРАЇНА І КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ. НА ВИСТАВЦІ ЕМОЦІЇ ТА ВІДЧУТТЯ АВТОРА ПРЕДСТАВЛЕНІ В ГРАФІЦІ, ЖИВОПИСІ ТА СКУЛЬПТУРІ.

Багато хто з колег Реви від початку війни намагається використати воєнні артефакти, а «вистрілює», за великим рахунком, лише у нього. Адже особливе авторське ставлення до матеріалу давно стало однією з виразних ознак його робіт. Відтоді, як Михайло почав займатися мистецтвом, його завжди вражали саме ті композиції, які справляли таке враження, що над ними після рук митця «трудилася» повітря, вода тощо; тобто, особливу привабливість їм надавали «сліди часу».

— З перших робіт було прагнення не акцентувати інструментарій, — зізнається майстер. — Хотілося створити враження, що в них є дещо від природи: камінь вимито водою — його форма гладка, обтічна, або навпаки, дірчаста, як від вивітрювання, а бронза вкрита патиною.

Особливо яскраво своє абсолютне відчуття матеріалу, стилю і форми Михайло Рева виявив тоді, коли життя стало в буквальному сенсі слова підкидати міни, кулі, ракети, спотворені вибухами. Все це перетворюється ним на метафоричні образи. Матеріали йому привозили військові, їздив за уламками і сам.

— У Бучі мене вразила машина «Победа», що пережила Другу світову війну, а тут її переїхав російський танк, — згадує Михайло. — Красномовнішого образного рішення знайти неможливо, готовий експонат, створений реальністю. Але вийшло так, що коли я повертався з Бучі, ракета прилетіла на Кароліно-Бугаз, де стоїть моя дача. Ракета велика, дорога, за мільйони доларів, залишила вирву. Мої сусіди, знаючи мене, зібрали скалки цієї ракети, з них вийшла «Квітка». Ці форми неможливо зробити руками, дуже сильна енергія запускає процес, коли все це летить, здатне перерізати будь-яку плоть.

Разом з тим, я помітив дивовижну річ: через ось цей метал природа нам все одно показує гармонію. Цей парадокс між життям та смертю я втілюю в пластичних метафорах.

Корінням догори розлігся «Дух України», майорить ранами від металевих смуг «Серце війни»...

З приводу «золотого», гламурного «Сніданку третього тисячоліття» Рева зазначає, що це «страва спокуси», адже людська природа віками незмінна щодо жадібності, заздощів, марнославства.

“ «ЧЕРЕЗ ОСЬ ЦЕЙ МЕТАЛ ПРИРОДА НАМ ВСЕ ОДНО ПОКАЗУЄ ГАРМОНІЮ».

...Напросившись у гості до майстерні, що знаходиться зовсім поруч, ми бачимо моделі вже знайомих як за експозиціями виставок, так і за міським простором скульптур.

— Навіть зранена, Одеса для мене все одно залишається усмішкою Бога, — говорить Михайло. — Мрію у травні продовжити роботу в Грецькому парку. Я зробив кілька скульптур для нього ще до війни. Нещодавно повернувся з Барселони, де вкотре був у захваті від уміння європейців берегти свою архітектуру. Нові покоління додають своє, не руйнуючи старе. Цьому треба вчитися.

Залишається додати, що деякі експонати цієї одеської виставки вже побували в Парижі та Берліні, а незабаром відправляться до Рима. ■

Виступає регіональний координатор уповноваженого ВРУ з прав людини Олексій Жук

Під час заходу

Представниця ГО «Вітри змін» Юлія Гладка

Виступ представниці ромської діаспори Жужуни Дудучави

Учасники заходу, ромські активісти, радник міського голови, співробітники

Спільнота багатонаціонального міста, в якому живуть представники понад 100 національностей, не залишилась байдужою і до ромської діаспори: 8 квітня в Одесі відзначили Міжнародний день ромів. Саме цього дня 1971 року в Лондоні відбувся Перший всесвітній конгрес ромів. Тоді уперше представники ромських діаспор з різних країн зібралися разом, аби сказати світові: ми є, ми рівні і ми маємо право на повагу.

Цей день – не лише про святкування. Адже формат заходу – круглий стіл, хакатон – уже визначив характер заходу та коло питань, які підіймалися на ньому. Запрошені гості – керівники молодіжних ромських організацій, національно-культурних товариств та представники органів державної влади України, регіональний координатор Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з питань захисту прав національних меншин Олексій Жук – провели продуктивну зустріч. Протягом двох годин обговорювались дуже важливі питання – від особливостей виховання дитини в ромській родині, освіти та етнічної самобутності ромів до правових аспектів доступу до медичних послуг та інших державних сервісів України.

Колоритна експозиція фрагменту побуту ромського народу, з національним вбранням, гармонійно доповнила атмосферу зустрічі.

Ініціатором проведення заходу виступив благодійний фонд «Вітри змін» спільно з Правозахисним Ромським Центром.

– Збереження національної самобутності, ромської мови разом з питаннями дотримання прав на освіту, гідний соціальний захист – ці та багато інших питань ми підіймали сьогодні, – зауважив Валерій Гальченко, голова громадської організації «Бахталэ Таврічане». – Ми щиро вдячні благодійному фонду «Вітри змін» за ініціативу у проведенні святкування Міжнародного дня ромів саме у форматі круглого столу, в рамках якого ми змогли поділитися досвідом з нашими колегами – громадськими діячами, правозахисниками, поспілкуватися з представниками органів державної влади, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Багаторічним досвідом роботи з ромською громадою Одещини поділилась пані Ярослава Різнікова – заступниця директора департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської облдержадміністрації.

Слід зауважити, що святкова атмосфера заходу була доповнена гостинністю організаторів, а жвава дискусія на соціально важливі теми відбувалась паралельно з емоційно забарвленою вікториною та розіграшем подарунків від організаторів свята. ❗

Добра фея НЕЙРОГРАФІКИ

ГАЛИНА СКОРОДУМОВА ВПЕРШЕ ЗАЯВИЛА ПРО СЕБЕ ЯК ПРО МИСТКИНЮ ВИСТАВКАМИ В ОДЕСЬКОМУ ТВОРЧОМУ ПРОСТОРІ «ДІАЛОГИ». НЕЛЕГКИЙ 2022 РІК ПОЧИНАВСЯ ТУТ ЇЇ ЕКСПОЗИЦІЄЮ «СТИГЛА МУДРІСТЬ», А ЗАВЕРШИВСЯ ВИСТАВКОЮ «КОХАННЯ ВРЯТУЄ СВІТ». ДАЛІ ТУТ-ТАКИ БУЛА ВИСТАВКА «ДИВО ВІДРОДЖЕННЯ», МАЙСТЕРКЛАСИ, ТВОРЧИЙ ВЕЧІР... ПРАЦЮЄ МИСТКИНЯ У НАПРЯМІ «НЕЙРО-АРТ». ВСУПЕРЕЧ ПІДОЗРАМ ДЕЯКИХ ГЛЯДАЧІВ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У РОБОТІ ВОНА НЕ ВИКОРИСТОВУЄ. А ОСЬ ЕКСПЕРИМЕНТИ З ВЛАСНИМИ ОБРАЗАМИ ЗА ДОПОМОГОЮ ШІ ДІЙСНО ПРОВОДИТЬ, ЦЕ СВОЄРІДНА АРТ-ТЕРАПІЯ, СПРОБА ПОБУВАТИ В РІЗНИХ ЕПОХАХ. ВІДІЙШЛИ ТІ ЧАСИ, КОЛИ СВІТЛИНУ МОЖНА БУЛО ХІБА ЩО ПІДРЕТУШУВАТИ...

“ТІ ПОЧИНАЄШ У МОМЕНТ МАЛЮВАННЯ РУХАТИ СВОЇМИ НЕЙРОНАМИ, І СИСТЕМА НЕЙРОНІВ СТАЄ ТВОЄЮ НОВОЮ СТРУКТУРОЮ, ЯКА СЛУГУЄ ПРОСУВАННЮ В ЖИТТІ».

Насправді у нейрографіці ШІ взагалі нема що робити. Тут він безсилий – у нього ж немає мозку, немає нейронів! Галина Юріївна все робить руками й серцем, а керує процесом на-самперед людський мозок. Результат – аж очі вбирає, малюнки яскраві, декоративні, але цим усе не вичерпується.

– Звісно, в дитинстві мені давали фарби, як і будь-якій дитині, і я малювала якісь картинки, – розповідає художниця. – Нейрографіка – це зовсім інше, викладання нейронної мережі на папір. Мої роботи енергетичні; в них проявляється все, що в мені є на даний момент, потім енергією кольору додаю барви, відчуття, емоції. А після цього починаю все проживати. Тому в кожного твору є своя міні-історія. Я малюю під звуки мантр. Раджа-йога сприяє вивільненню розуму від наносного. У нас в голові, як у телевізорі, весь час перемикаються канали. «Раджа» означає цар, ти стаєш царем, а не твій розум, ти спокійний, і з цього стану перетворюєшся на спостерігача, можеш споглядати й отримувати задоволення від кожної миті життя. Ми можемо сприймати нейрон як кружальце, воно є основою нейрографіки, як і лінія, трикутник та квадрат.

Роботи яскраві, химерні, деякі нагадують східні мандали, інші – золоте мереживо. Все це трішечки є чаклунством, а мисткиня подібна до доброї феї.

– Я інструктор нейрографіки, вільний митець, – підкреслює Скородумова. – Ні, я не художник у класичному розумінні, скоріше – естетичний коуч, який показує людям, що в житті можна вирішувати свої завдання, малюючи їх, отримуючи від цього спочатку задоволення, а потім і результати. Кожна моя робота – реалізація певної мрії. Нейрографіка – це сенси, лінії – процеси. Коло – це гармонія, а трикутник задає вектор напрямку.

Малювати суцільними трикутниками Скородумова не радить: це надто вибухова енергія! Можна й свідомість втратити. Кола сприятливіші. Зірки в її системі символізують сукупність багатьох завдань, і цілком можна промалювати свій успіх, який обов'язково прийде в реальності. Поступово вона насмілилася малювати людські фігури, почало виходити.

Після дуже складного життєвого періоду відновитися Галині допомогли саме духовні практики та творчість. Робота «Коридор часу» маніфестувала її прагнення взяти на себе відповідальність за своє здоров'я. Спрацювало! Їй вдалося згармонізувати своє фізичне існування, забути про ліки, що притлумлюють біль.

– Ти починаєш у момент малювання рухати своїми нейронами, – усміхається авторка. – І система нейронів стає твоєю новою структурою, яка слугує просуванню в житті. Ось така алхімія душі. Всередині нас закладені потужні знання. Залишається зробити так, щоб вони спрацювали на досягнення заповітної мрії. Для цього й потрібна нейрографіка. На той світ ми можемо забрати хіба що власний досвід, усе решта залишаємо. З кожною намальованою пелюсткою твоя душа розквітає...

Цікаво, що Галина довгий час працювала в сфері ІТ-технологій.

– Теж, здавалося б, мережі, проте інші, – говорить художниця. – Кабельні лінії, прокладені від будинку до будинку, тягнуться прямо та під кутом у 45 градусів. А коли я малюю нейрографіку, то маю справу з живою лінією, що ніде не повторюється. Використовую олівці, лінери, маркери та текстовідокремлювачі. Коли мені хочеться продовжити роботу в просторі, я підбираю фантазійну раму, що на ній малюнок ніби продовжує зображення, аби показати, що лінія життя, як і душа, вічні та безкінечні у просторі.

На заняттях з учнями мисткиня грає на глюкофоні, занурюється у медитацію. До малювання кожен підходить із певним задумом, і як відрядно, коли люди розповідають, що бажання здійснилися, або... змінилися, бо в процесі малювання вдалося проникнути у суть питання. Людський мозок є системою, сповненою загадок, і дуже добре, що він веде таємним шляхом до добра та процвітання тих, хто пробує себе в нейроарті. Сьогодні Галина Скородумова робить листівки й календарі (не на продаж – на подарунок друзям) зі своїми фантастично красивими малюнками, веде курс «Розкриття геніальності» (за всіма сімома чакрами, стверджує художниця).

Малюнки можна практично безкінечно доробляти, добираючись до нових сенсів, нових відтінків. На дотик вони немов шовк, з чого професійні митці дивуються.

– Я провідник геніальності, – резюмує Галина Юріївна. – Малюючи, ми реалізуємо свій проєкт на тонкому плані, а реальність уже підтягується! Вчу інших і сама навчаюся в процесі. Зрілий вік гарний тим, що вже точно знаєш, чого хочеш, і знаєш, як цього досягти. Нейрографіка стала для мене, так би мовити, чимось на кшталт чарівної палички. ❗

КРИПТОВАЛЮТА

у 2025 році:

ЯК ЗАРОБЛЯТИ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ РИНКУ ТА ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ

УЯВІТЬ, ЩО У ВАС Є 100 ДОЛАРИВ.
ЗДАЄТЬСЯ, ЩО ЦЕ НАДТО МАЛА СУМА,
ЩОБ ІНВЕСТИВАТИ АБО ЗАПУСТИТИ ВЛАСНУ
СПРАВУ. МОЖНА ПРОСТО ВІДКЛАСТИ ЇХ,
ЗАМОРОЗИВШИ БЕЗ РУХУ, І З ЧАСОМ
ВОНИ ЗАЛИШАТЬСЯ НЕЗМІННОЮ
СУМОЮ БЕЗ ЗРОСТАННЯ. ОДНАК
ІСНУЮТЬ СПОСОБИ ЗМУСИТИ ЦІ
ГРОШІ ПРАЦЮВАТИ НА ВАС.
ПИТАННЯ В ТОМУ, ЧИ ГОТОВІ
ВИ СКОРИСТАТИСЯ ЦИМИ
МОЖЛИВОСТЯМИ?

КРИПТА –

ЦЕ ПОЛЕ МОЖЛИВОСТЕЙ,
АЛЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ ТИХ, ХТО ГОТОВИЙ
ВЧИТИСЯ І АНАЛІЗУВАТИ.

Криптовалюта вже давно перестала бути чимось невідомим і загадковим. Сьогодні це повноцінний фінансовий ринок, де можна як заробити, так і втратити. Технології розвиваються, мем-коїни злітають, а тисячі людей все ще намагаються зрозуміти, як увійти в криптовалюту і не втратити гроші. Вони вважають, що це обман або гра. Часто можна почути: «все вже пізно», «заробляють тільки творці» або «це чергова фінансова піраміда». Але реальність така: крипториннок продовжує зростати, великі компанії інвестують у блокчейн-технології, а тисячі людей знаходять способи заробляти. Питання не в тому, чи є тут гроші, а в тому, чи зможете ви їх правильно інвестувати.

Але які способи заробітку дійсно працюють сьогодні? Де можна знайти свій прибутковий проєкт, а від чого краще триматися подалі? Розбираємось.

ТРЕЙДИНГ ТА ІНВЕСТИЦІЇ: ЧИ МОЖНА СТАБІЛЬНО ЗАРОБЛЯТИ?

Торгівля криптовалютою залишається одним із найпопулярніших способів заробітку на даний момент.

Якщо говорити про заробіток з мінімальними ризиками, варто розглянути спотову торгівлю. Цей спосіб підходить як новачкам, так і досвідченим інвесторам. Принцип простий: трейдер купує криптовалюту і чекає її зростання, заробляючи на різниці в ціні. Головне – не купувати на піках і не панікувати, коли ціна падає.

Основна перевага спотової торгівлі – відсутність ризику втрати коштів, як на ф'ючерсному ринку. Ви повністю володієте купленою криптовалютою і можете зберігати її стільки, скільки вважаєте за потрібне.

Давайте розглянемо приклад. У листопаді 2024 року ціна Біткоіна становила 70 000 доларів. Якби

інвестор вклав 100 доларів, він став би власником 0.00143 BTC.

Наприкінці січня 2025 року вартість однієї монети перевищила 100 000 доларів, що означає зростання більш ніж на 42.86%. Таким чином, початкові 100 доларів принесли б прибуток у 42.86 долара, збільшивши загальну суму інвестицій до 142.86 долара.

Однак важливо враховувати, що ринок криптовалют дуже волатильний. Ціна може не тільки зростати, а й знижуватися, тому стратегія спотової торгівлі потребує терпіння і грамотного вибору моменту для входу. Спотова торгівля – один із найзрозуміліших способів заробітку на криптовалюті, але і тут важливо не піддаватися емоціям та заздалегідь визначити стратегію виходу з угоди.

МЕМ-КОЇНИ ТА ТРЕНДОВІ ПРОЄКТИ: ШАНС РОЗБАГАТИТИ ЧИ КВИТОК В НІКУДИ?

Мем-коїни – це коли токен створюється не заради технології, а заради ажіотажу. Dogecoin, Shiba Inu, PEPE – усі вони колись починалися як жарт, а тепер приносять мільйони.

Як знаходити перспективні мем-коїни?

- Слідкувати за запусками нових токенів на DEX-платформах (PancakeSwap, Uniswap).
- Дивитися, які монети набирають популярність у соціальних мережах.
- Звертати увагу на команди – якщо за проєктом стоять відомі розробники або інфлюенсери, шанс на успіх вищий. Але тут теж є ризики: 99% мем-коїнів – це тимчасові сплески, які

швидко втрачають інтерес у людей. Тому важливо не жадібничати і фіксувати прибуток вчасно.

ОСНОВНІ РИЗИКИ ТА ПОМИЛКИ НОВАЧКІВ

Криптовалюта – це можливості, але й величезні ризики. Багато хто втрачає гроші, тому що:

- Купують на ажіотажі, коли монета вже виросла.
- Входять у проєкти без аналізу, просто тому що «всі кажуть, що це новий бум».
- Довіряють гроші псевдоекспертам і сигналам із закритих чатів.
- Намагаються вгадати хід ціни монети на ф'ючерсах без досвіду і втрачають депозити.

Головне правило: інвестувати не останні кошти і не вірити в легкі гроші.

ВИСНОВКИ

Заробити на криптовалюті у 2025 році реально, але це потребує знань і розуміння ринку. Трейдинг, мем-коїни – усе це робочі стратегії, якщо підходити до них з розумом. Головне – не гнатися за швидкими грошима і не забувати про ризики. **CT**

БЛОКЧЕЙН

(Blockchain або Block Chain) —

ВИБУДУВАНИЙ ЗА ПЕВНИМИ ПРАВИЛАМИ БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПОСЛІДОВНИЙ ЛАНЦЮЖОК БЛОКІВ, ЩО МІСТЯТЬ ІНФОРМАЦІЮ. НАЙЧАСТІШЕ КОПІЇ ЛАНЦЮЖКІВ БЛОКІВ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ НА БЕЗПІЧІ РІЗНИХ КОМП'ЮТЕРІВ НЕЗАЛЕЖНО ОДИН ВІД ОДНОГО.

ЗНІМОК РОКУ – 2024

ФОТО РІЗНИХ ЖАНРІВ ВІД 70 ФОТОГРАФІВ

ОДЕСЬКА ФОТОГРАФІЧНА АСОЦІАЦІЯ ТА МІСЬКИЙ КЛУБ ФОТОГРАФІВ «ФОТОН-2» ПРОВЕЛИ ЧЕРГОВИЙ КОНКУРС «ЗНІМОК РОКУ» І ЗА ЙОГО ПІДСУМКАМИ ПРЕДСТАВИЛИ ВИСТАВКУ КРАЩИХ КОНКУРСНИХ РОБІТ У ПРИМІЩЕННІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРУ БОЛГАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. ЦЕ ТРАДИЦІЙНЕ ТВОРЧЕ ЗМАГАННЯ ВІДБУЛОСЯ ВЖЕ ДВАДЦЯТЬ ДРУГИЙ РІК ПОСПІЛЬ.

Організатори виставки-конкурсу запросили до участі не тільки тих фотографів, які постійно проживають на Одещині, а й одеситів, які через війну опинилися за кордоном, і тих майстрів, які були змушені залишити свої домівки на окупованій території чи в зруйнованих містах нашої країни і нині долучилися до одеської фотографічної спільноти.

У конкурсі беруть участь як автори-професіонали, так і фотографи-початківці. «Знімок року» – це можливість уже відомим фотографам представити глядачам свої нові роботи, а для початківців може стати стартом і стимулом для подальшого розвитку у світі фотомистецтва. Різноманітність індивідуальних стилів та напрямів дозволить кожному фотографу знайти своїх шанувальників.

Загалом для участі у виставці-конкурсі «Знімок року – 2024» надійшло 259 фотографій від 70 авторів. До експозиції журі відібрало 90 робіт різних жанрів; кожен з учасників представлений однією або ж двома роботами.

Призи переможцям надав багаторічний партнер конкурсу «Знімок року» – магазин фототехніки «Paparazzi».

РІШЕННЯМ ЖУРІ БУЛИ ВИЗНАЧЕНІ ТАКІ ПЕРЕМОЖЦІ:

ГРАН-ПРІ – Ліщинський Зорян за фото «Ноша»

1-ше МІСЦЕ – Ковач Андрій за фото «Не сезон»

2-ге МІСЦЕ – Гергая Георгій за фото «Думи мої»

3-тє МІСЦЕ – Журавель Дмитро за фото «Автопортрет-5»

ДИПЛОМИ КОНКУРСУ:

КАВЕРІНА Лариса – «Нічні страхи»

КОРОЛЬОВА Світлана – «Одеський дворик»

ЛАНДІН Володимир – «Норд»

МЕЛЬНИК Катерина – «Ромашкова тиша»

САЛЛО Олексій – «Вірність»

ЖУРІ КОНКУРСУ:

САМУЧЕНКО Євген – член EFIAP, GPA, UAPP,

БУХМАН Борис – член НСФХУ, ОФА, ФК «Фотон-2»,

АЛЕКЯН Степан – член НСФХУ, ОФА,

КОМ Євген – член НСФХУ, ФК «Фотон-2»,

ВЛАДИМИРСЬКА Галина – головний редактор журналу «Фаворит удачі», член ФК «Фотон-2».

Виставка конкурсу «Знімок року – 2024» проходить за партнерської підтримки фотомагазину «Paparazzi», журналу «Фаворит удачі», Всеукраїнського центру болгарської культури та фотоцентру «ОКСАР».

Журі і оргкомітет готові вручати нагороди

Пам'ятний диплом – для директора Центру болгарської культури Дмитра Терзі

Дмитро Журавель посів почесне третє місце

Диплом переможця Зоряна Ліщинського отримала його дружина Тетяна

Незмінному куратору конкурсу фотомісикіні Ангеліні Тарасенко теж вручили пам'ятний диплом

МЕДАЛІ
КОНКУРСУ

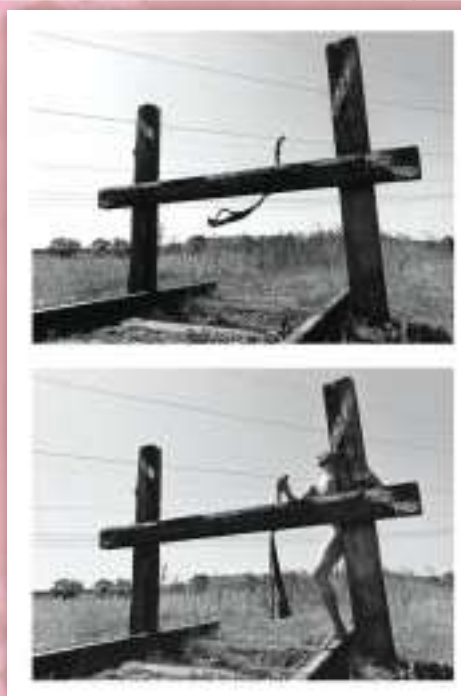
ЛІЩИНСЬКИЙ Зорян.
«НОША»

КОВАЧ Андрій.
«НЕ СЕЗОН»

ГЕРГАЯ Георгій.
«ДУМИ МОЇ»

ЖУРАВЕЛЬ Дмитро.
«АВТОПОРТРЕТ»

ДИПЛОМИ
КОНКУРСУ

МЕЛЬНИК Катерина.
«Ромашкова тиша»

ЛАНДІН Володимир.
«Норд»

САЛЛО Олексій.
«Вірність»

КАВЕРІНА Лариса.
«Нічні страхи»

КОРОЛЬОВА Світлана.
«Одеський дворик»

УЧАСНИКИ
КОНКУРСУ

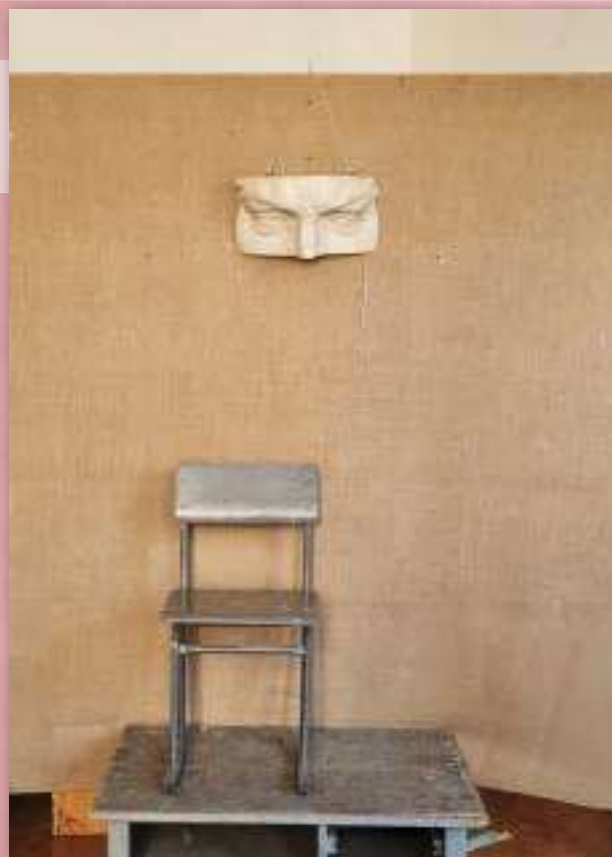
АЛЬОШИНА Катерина. «Жива тиша»

БЕЛЯЄВА Надія. «Відлига»

БЕЛЯЄВА Надія. «Жовтень»

АЛЕКСАНДРОВА Діана. «Людина-невидимка»

БЕЗВЕРХНЯ Галина. «Венера»

БЕРЕЗОВСЬКА Світлана. «Джерело Мирне. Водоспад»

БІЛОДІД Анжела. «Рибалочки»

БІЛОДІД Анжела. «Бугайчик»

БОГАТИРЬОВ Володимир. «Чарівними звуками в Одеській кірсі під час війни лікує слухачів відомий французький органіст Бернар Струбер»

БОГАЧЕНКО Власт. «Осінній сум»

БОГОМОЛЕНКО Ірина. «Атланти на варті»

БОНДАТІЙ Анна. «Ілай у лісі»

УЧАСНИКИ КОНКУРСУ

ВІЗІРОВ Олександр. «Майстер»

ВІЗІРОВ Олександр. «Весілля, день другий»

ВДОВЕНКО Миколай. «Сонячне вітрило»

ВЛАДИМИРСЬКИЙ Олег. «В очікуванні»

ВОРОПАЄВ Олександр. «Пляжний сезон»

ГЕРГАЯ Георгій. «Чорні річки»

ГАМАРНИК Тетяна. «Життя триває»

ГАМАРНИК Тетяна. «Марево»

ГЕРЖИК Ігор. «Обіймаючи весну»

ГЕРМАНЧУК Вікторія. «Геометрія»

ГОНОПОЛЬСЬКИЙ Натан.
«Тіні віків стародавнього Єрусалиму»

ГОНОПОЛЬСЬКИЙ Натан. «Снігова королева гарячого Тель-Авіва»

УЧАСНИКИ КОНКУРСУ

ДЕМ'ЯНИШИНА Катерина.
«Хранителі»

ГІЛОДО Олександр. «Снігопад»

ДОКОВА Алла. «Світанок у горах»

ДОДОНОВА Тетяна. «Рефлексія»

ДМИТРИЮК Вікторія. «В очікуванні»

ДОДОНОВА Тетяна. «Тримай себе у руках»

ЖУРАВЕЛЬ Дмитро. «Автопортрет 2»

КАРЕЛІНА-РОМАНОВА Алесь. «Відображення»

ЗАХАРЧЕНКО Юлія. «Надія»

ІВАНОВ Костянтин. «Спокій»

КОВАЛЬ Мірра. «Вишка»

КОВАЧ Андрій. «Мрії біля моря»

УЧАСНИКИ
КОНКУРСУ

КОСТИНА Світлана. «Дождова»

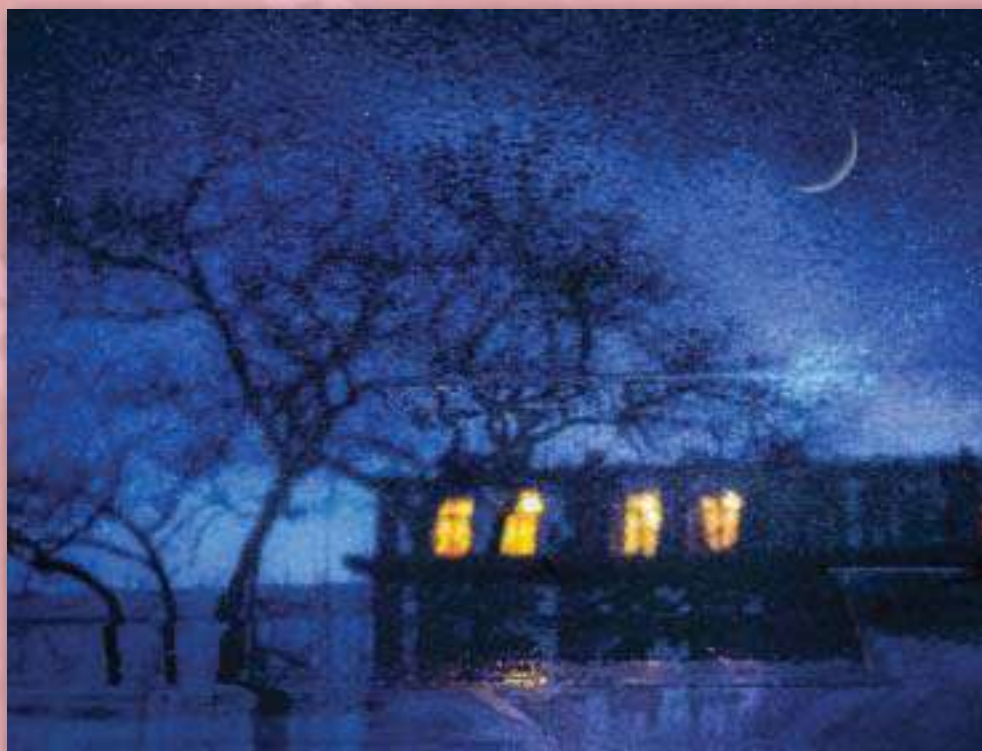
КОСТИНА Світлана. «Майже леді»

КСЕНОФОНТОВА Олена.
«Вишневе серденько»

КОРЕНЄВА Ганна. «Incognito»

КСЕНОФОНТОВА Олена. «У відображенні ночі»

КУБАЙ Катерина. «Охристий настрій»

ЛІЩИНСЬКИЙ Зорян. «Зимова корова»

МАКСИМЕНКО Оксана. «Життя»

ЛІСОВИЙ Леонід. «Сила роду»

МАРУЩЕНКО Даніїл. «Light»

УЧАСНИКИ
КОНКУРСУ

МИХАЙЛЕНКО Наталія. «Море парує»

ОМЕЛЬЧЕНКО Ірина. «Зефірний ранок»

НІКОЛЕНКО Андрій. «Комета року – 2024»

ОНИШКО Сергій. «Кинуті, але живі»

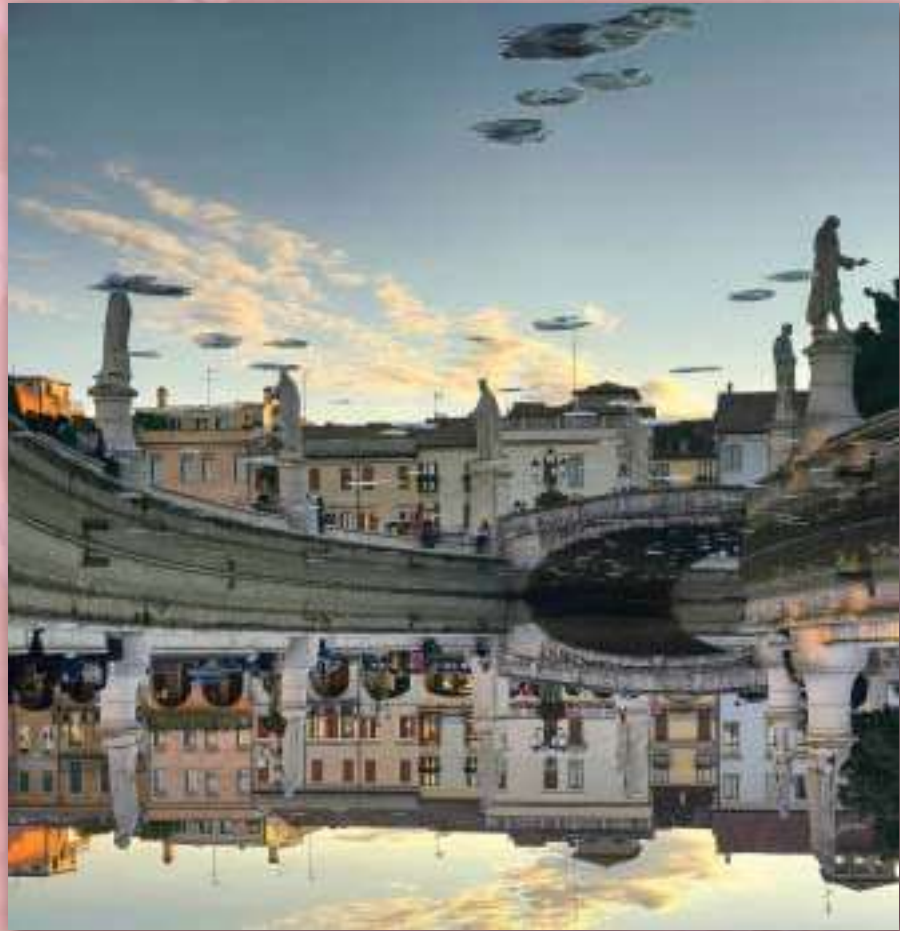
ОНИЩЕНКО В'ячеслав. «Сонячне карате»

ПІНЧУК Лариса. «Вечеря»

ПАВЛОВА Олена. «Устричний бог»

ПАВЛОВА Олена. «Відображення»

ПАДАЛКО Юлія.
«Ранок починається не з кави»

ПОГОРІЛИЙ Вадим. «Хронос».

РАКУЛ Світлана. «Намисто осені»

РАКУЛ Світлана. «Ніжність»

РОМАНОВ Валерій.
«Будинок Рубенса, реставрація. Антверпен»

УЧАСНИКИ
КОНКУРСУ

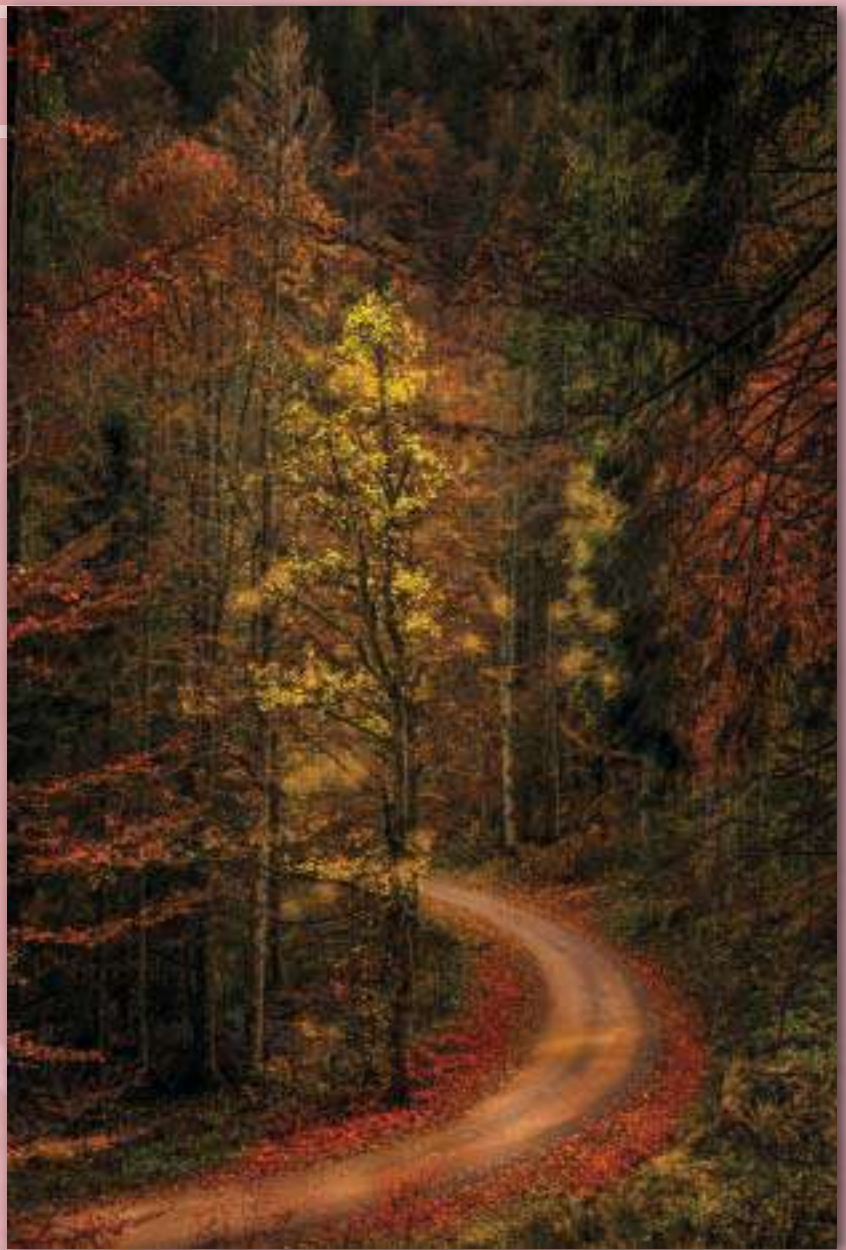
РУСНАЧЕНКО Тетяна. «Омаж»

СІГІДОВА Ірина. «Любить – не любить»

СЕВЕРЧУК Анна. «Символічно»

СІГІДОВА Ірина. «Дорога в осінь»

САЛЛО Олексій. «Затамувавши подих»

СІНЕЛЬНИКОВ Олександр. «На одній висоті»

СІНЕЛЬНИКОВ Олександр. «Перехід»

СТЕЦЬОК Андрій. «Пейзаж»

САМБУРСЬКИЙ Валерій. «Спогади»

СТРАХОВ Іван. «Хмаринка»

СЬОМОВА Лариса. «Зв'язківці»

УЧАСНИКИ
КОНКУРСУ

ФІЛІПЕНКО Наталія. «Будь собою,
інші ролі вже зайняті»

ФІЛІПЕНКО Наталія. «Єдність протиріч»

ФАТЬКО Юрій. «Ранкові тіні»

ЦЕРКОВНА Оксана. «Загибель ескадри, або три тараньки з Привозу»

ЧАЛА Лідія. «Сільські будні»

ЧОРНОМОРЕЦЬ Катерина. «Життя проходить повз»

ЧОРНИЙ Володимир. «Пробіжка»

ЧОРНОМОРЕЦЬ Катерина. «Перехрестя світів»

ЮХИМОВ Валерій. «Погляд»

ШЕЛЕСТЮК Віталій. «Віддам у добрі руки»

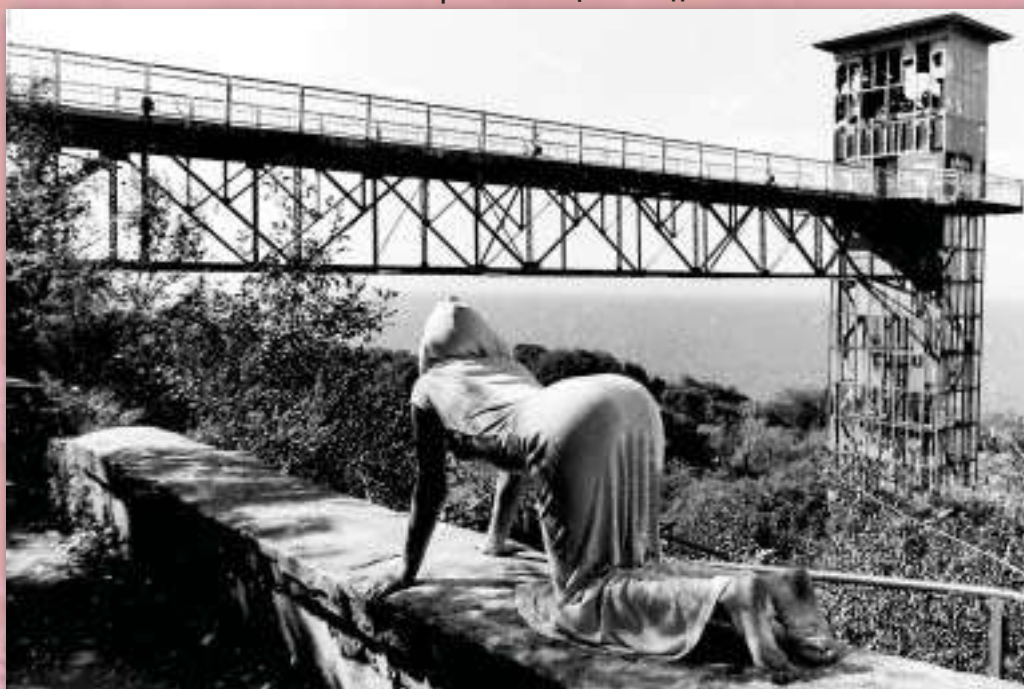

ЮХИМОВ Валерій. «Маскувальна сітка»

ЖУРІ
І ОРГКОМІТЕТ

БУХМАН Борис. «Мисливці за шахедами»

АЛЕКЯН Степан

КОМ Євген. «Коло друге»

САМУЧЕНКО Євген. «Winter-Drawings»

Гуменюк Сергій

ГУМЕНЮК Сергій

ФРАНЦ Сергій. «Наввипередки»

ТАРАСЕНКО Ангеліна

КЛІНІКА СІМЕЙНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В ОДЕСІ

DENT- HOUSE:

ЛИШЕ ПОЗИТИВНІ ВРАЖЕННЯ!

А ВИ ЗНАЛИ, ЩО ЗА СТАТИСТИКОЮ КОЖНА ТРЕТЯ ЛЮДИНА У СВІТІ БОЇТЬСЯ СТОМАТОЛОГІВ? ДЕНТОФОБІЯ ВИНΙΚАЄ ЧЕРЕЗ БАГАТО ФАКТОРІВ. ХТОСЬ БОЇТЬСЯ БОЛЮ, А ХТОСЬ СОРОМИТЬСЯ ПОГАНОВОГО СТАНУ ЗУБІВ ТА ПОБОЮЄТЬСЯ КРИТИКИ ВІД ЛІКАРЯ. ОДНАК СТЕЖИТИ ЗА РОТОВОЮ ПОРОЖНИНОЮ НЕОБХІДНО РЕГУЛЯРНО. ТИМ БІЛЬШЕ СЬОГОДНІ, КОЛИ БУДЬ-ЯКІ МАНІПУЛЯЦІЇ ІЗ ЗУБАМИ ПРОВОДЯТЬСЯ ШВИДКО ТА БЕЗ БОЛЮ, – ЛИШЕ ВАЖЛИВО ОБРАТИ ВІДПОВІДНИЙ ЦЕНТР. ЗВЕРНУВШИСЬ ДО КЛІНІКИ СІМЕЙНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ «DENT-HOUSE»

В ОДЕСІ, ВИ ЗАБУДЕТЕ ПРО СВОЇ ФОБІЇ, А КОЖЕН ВІЗИТ ДО ДАНТИСТА СПРИЙМАТИМЕТЬСЯ ПОЗИТИВНО.

Детальне планування лікування. У центрі – керівник і засновник клініки Віктор БАЛИКОВ

ПЕРЕВАГИ РОБОТИ З НАМИ:

1. Сімейно-орієнтований підхід надає змогу ефективно використати час на лікування всієї вашої родини.
2. Міждисциплінарний підхід із залученням фахівців суміжних спеціальностей.
3. Стерильність і безпека – наші пріоритети.
4. Програма лояльності.
5. Вишуканий інтер'єр та зона відпочинку.
6. Власна зуботехнічна лабораторія.

МИ ПРОПОНУЄМО ПОВНИЙ СПЕКТР СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ:

1. ТЕРАПЕВТИЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ та лікування зубів під загальним наркозом уві сні дитині й дорослому.

2. ХІРУРГІЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ.

3. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ БРУКСИЗМУ – захворювання, при якому людина скрипить зубами уві сні. Воно призводить до стирання зубної емалі, чутливості зубів, болю у м'язах щелепи.

4. ПРОТЕЗУВАННЯ БУДЬ-ЯКОЇ СКЛАДНОСТІ.

5. ОРТОДОНТІЯ. Сучасні брекет-системи дозволяють виправити прикус або зробити рівним ряд зубів у будь-якому віці.

6. ІМПЛАНТАЦІЯ – довговічний та надійний спосіб зберегти усмішку, якщо зуб неможливо відновити за допомогою коронки.

7. ЕСТЕТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ: професійне чищення зубів на сучасному та безпечному апараті Cavitron Air Flow, найефективніше відбілювання холодним світлом Beyond Polus, реставрація та встановлення вінірів.

8. ПОСЛУГИ ДЛЯ МОРЯКІВ. Аби зберігати зуби здоровими під час далекого плавання, пропонуємо спеціальну програму для моряків – профілактичне чищення, лікування карієсу перед рейсом, а також спеціальні капи для розслаблення м'язів під час сну, що зменшують стирання зубів та головні болі, за потреби – виправляють прикус.

Також у нашому центрі ми проводимо повну діагностику ротової порожнини, включаючи міографію. Ця процедура призначена для визначення індивідуальних особливостей оклюзійного балансу та функціонування м'язів зубощелепної системи. Це допомагає у лікуванні черепно-щелепних травм та вроджених деформацій, запалень в області щелепи, у підготовці до дентальної реставрації та імплантації, при дефектах зубних рядів та аномалії прикусу, при деяких пародонтозних патологіях, при парезах і паралічах лицевого нерва та задля набуття естетичної симетрії обличчя і повернення об'ємів молодості. Також міографію використовують як метод перевірки якості виконаного стоматологічного лікування.

Серед найсучаснішого обладнання клініки сімейної стоматології Dent-House – найбезпечніший стоматологічний томограф Gendex, який дозволяє робити високоякісні 3D-знімки щелепи, суглобів та гайморових пазух із мінімальною дозою опромінення, та новий дентальний мікроскоп, що дозволяє ефективно і з гарантованою якістю лікувати канали зуба.

Клініка сімейної стоматології Dent-House в Одесі створена для людей, які цінують затишок, комфорт та безпеку. Будь-яке лікування проходить без болю. Уважні лікарі, привітний персонал, професійні послуги – це дозволило нам стати однією з найкращих клінік в Україні.

Новітня
технологія
відбілювання

Відвідайте наш сайт dent-house.od.ua, щоб ознайомитися з прайсом та відгуками, заочно познайомитись із лікарями.

Запис на прийом проводиться онлайн або за телефонами 048-777-66-55 та 050-564-07-50 (VIBER/TG).

Ми розташовані в центрі м. Одеси за адресою: вул. Ніжинська, 41.

СОФІЯ НАГОРНЯК запрошує в МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР і МАГАЗИН-АПТЕКУ «SOFI-NA»

Відома цілителька, біоенерготерапевт, фітотерапевт, психолог, член Міжнародної асоціації народної медицини **Софія НАГОРНЯК** знає, як допомогти відновити та зберегти здоров'я, використовуючи природні дари та методи нетрадиційної медицини.

Одеситам та гостям міста вже добре відомий **Медичний центр «SOFI-NA»** на вулиці Софіївській, де Софія Михайлівна веде прийом та проводить лікувальні процедури. А в січні цього року на Київському ринку Одеси відкрився **магазин-аптека з фірмовою назвою «SOFI-NA Production»**, де

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАТУРОПАТІЇ У ЦЕНТРІ ОДЕСИ та МАГАЗИН-АПТЕКА «SOFI-NA» НА КИЇВСЬКОМУ РИНКУ:

ДОПОМОГА У ФІЗИЧНОМУ
ТА ДУХОВНОМУ ОЗДОРОВЛЕННІ

представлено найширший спектр авторської фітопродукції.

Торгівельна марка «**SOFI-NA**» – це великий спектр оздоровчих чаїв, трав'яних зборів, бальзамів, витяжок, мацератів, мазей, кремів, паст, сиропів, джемів та іншої цілющої фітопродукції. Ці органічні продукти створюються з дотриманням усіх передбачених технологічних норм, зареєстровані у МОЗ України та мають відповідні сертифікати. А в їхній основі – сировина, вирощена в господарстві самої цілительки або зібрана в екологічно чистих місцях.

МАГАЗИН-АПТЕКА
«**SOFI-NA PRODUCTION**»

м. Одеса, Київський ринок, проспект Князя
Ярослава Мудрого (колишній проспект Академіка
Глушка), 9, центральний ряд, корпус В-5

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАТУРОПАТІЇ
«**SOFI-NA**»

м. Одеса,
вул. Софіївська, 19

+380681819865
+380934029288

**ОДЯГ, ЩО ГОВОРИТЬ
УКРАЇНСЬКОЮ**

@SYVAK_AV

*Мистецтво — саме життя, і воно безсмертне.
Оскар Уайльд*

UNION. ТВОЄ МІСЦЕ КУЛЬТУРНИХ ПОДІЙ

#концерти #виставки #лекції #заходи просто неба

+38 0482 39-39-39
Троїцька, 43
unionart.com.ua

